שבועון לבית ולמשפחה, גליון מס' 219, יום ד', כ"ז באב תשמ"ח, 10.8.1988
מעריב

אקרשטיין מעלה
הסטנדרט עד
רעפי אקרשטיין - הרעפים הטובים בישראל
היתרונות המובהקים של רעפי הבטון הלחוץ על פני רעפי החרס הרגילים, הפכו אותם זה מכבר לרעפים המועדפים באירופה ובארה"ב.
עכשיו חברת אקרשטיין מציעה גם בישראל את רעפי אקרשטיין על כל יתרונותיהם היחודיים:
• הרעף היחיד במגוון צבעים: אפור, לבן, אדום, חום אדמה, שחור, חום, גוון חרס, גוון עתיק.
• עמידות גבוהה ביותר כנגד חדירת מים.
• חוזק פיזי רב ויכולת מעמס גדולה ביותר (מעל 250 ק"ג).
• גימור מדוייק.
• התאמה גם לשיפועים נמוכים ביותר.
• תו תקן ישראלי ועמידה בדרישות תקנים אירופיים מחמירים.
• משקל זהה לרעפי חרס (לפי מ"ר).
30 שנות אחריות - וזו לא טעות!
לא במקרה אקרשטיין הינה החברה היחידה המעניקה 30 שנות אחריות!
רעפי אקרשטיין מיוצרים על פי הסכמי ידע עם חברה איטלקית מן המובילות בתחומה.
תהליך הייצור המודרני ומנגנון הבקרה הקפדני מבטיח רעפים באיכות מעלה ללא פשרות, כשמאחוריהם עומדים הנסיון והאמינות הידועים של חברת אקרשטיין.
חדש! רעפי אקרשטיין
רעפים חזקים מבטון לחוץ
יופי שאקרשטיין
אקרשטיין

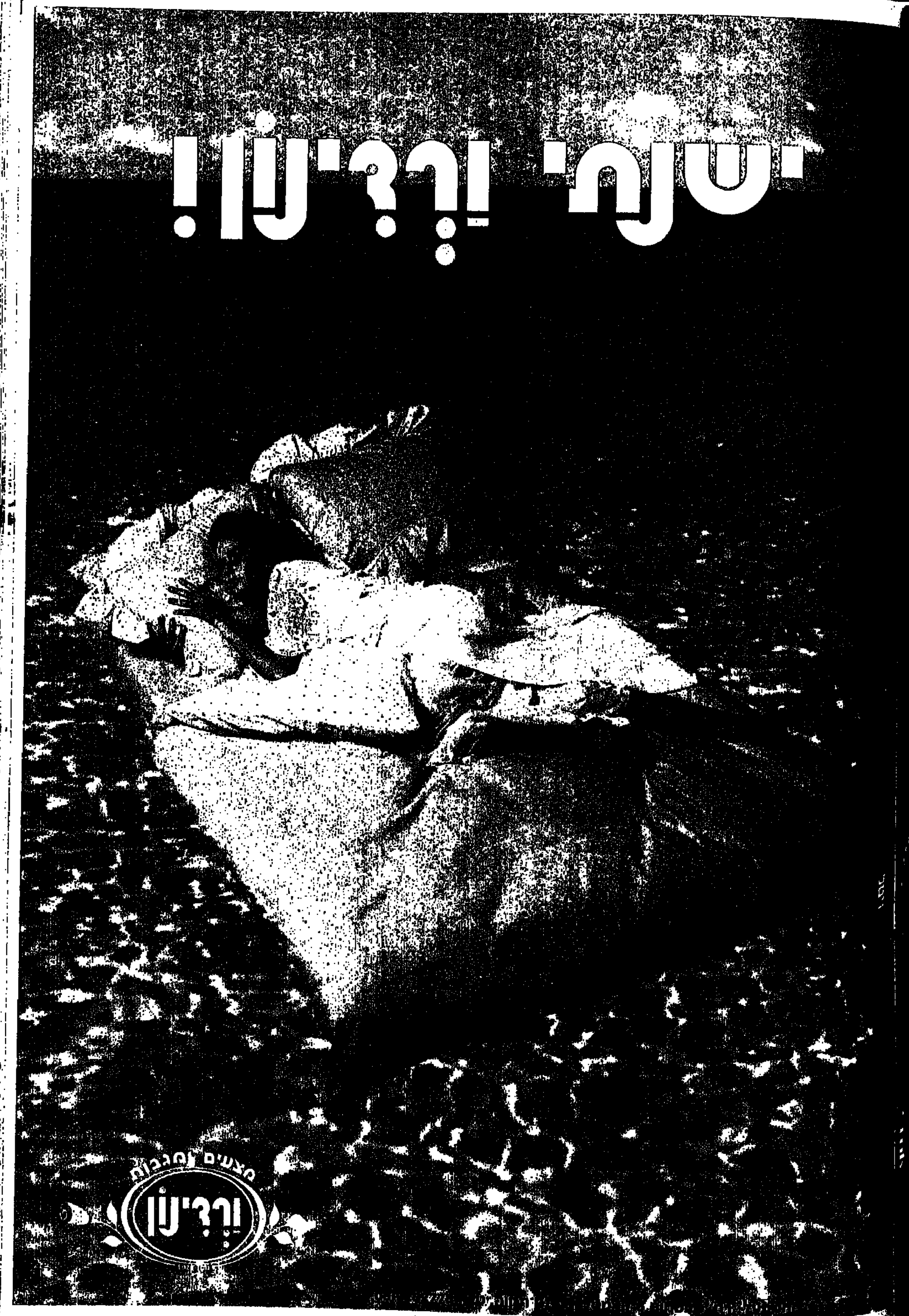
ישנתי ורדינון!
ורדינון

FERRARI
לפני קנית שעון
בדקי אם הוא פרארי.
תוית פרארי מבטיחה
לך שעון שויצרי איכותי בעל
מנגנון קוורץ מעולה
בעיצובים מרהיבים.
להשיג ברשת המשביר לצרכן, שק"ם, כלבו שלום ובחנויות השעונים והתכשיטים המובחרות. יבוא, שווק ושרות: אומטיים

כותבים לנו

חולה טרדן

כל מי שהיה מאושפז בבית חולים, או מי שבא לבקר את בני משפחתו המאושפזים, מכיר את התופעה של האחות, הרואה בחולה טרדן. נכון הדבר, שבכל בית חולים מצויות אחיות טובות ומסורות, אך אין זה הכלל. מוכרת היטב התופעה של מספר אחיות היושבות יחד ושותות קפה, או משוחחות בענינים פרטיים ליד הדלפק וזאת בקולי קולות, ואז המחלקה עזובה. והרי אפשר שכל אחת תשתה בזמן אחר. רוב הפעולות הבלתי מקצועיות נעשות ע"י בנות השרות הלאומי, כוחות עזר, נוער מתנדבים או קרובי משפחה.

מרוע אין איש מדבר על כך? משום שמפחדים, שמא יבולע לחולה או למתלונן, כאשר יאושפז. שמעתי כי בימי השביתה הביעו האחיות תמיהה על היחס האדיש של הקהל אל שביתתן. אולי בשל הסיבות הללו?

(השם שמור במערכת) א. ע.

דעה אחרת

שאלות ל"יורד"

א בקש לפרסם את דברי כתגובה על הזעקה שהקימה תמר אבידר בכתבתה על היורדים "מי יבנה בית בלוס אנג'לס", ("סגנון" מס' 213).

★

אני פונה אליך בנושא שלא חדלים לדון בו: תופעת הירידה מהארץ. הגורמים הנוגעים בדבר מתנהגים כלפי נושא זה כפי שמתנהגים האנגלים כלפי מזג האוויר שלהם.

מה כבר לא נאמר ומה כבר לא נכתב בנושא אומלל זה? אם אני בכל זאת נדרש לנושא, יש לייחס זאת להתקלותי באנשים מסוגך בביקורי החטוף בארה"ב. דבר שהמחיש את גודל הבעיה.

אינני עסקן ציבורי ואינני ממלא כל תפקיד רשמי. אני סתם אזרח מהשורה. משתייך לאותם החוגים שגורלה של המדינה איכפת להם, והיה רוצה שהמפעל שהוקם בזיעה ובדם, לו היה שותף גם כותב שורות אלה במשך כ־50 השנים האחרונות, ימשיך לשגשג.

אם אני בכל זאת מתבטא בנושא זה, הרי זה משום הצורך להציג לך מספר שאלות שחייבות להישאל וברצוני להדגיש שאני מתנגד בכל תוקף לשיטה, לפיה מנסים לשדל אותך לחזור ארצה, תמורת הענקת טובות הנאה. אינני סבור שמגיע לך פרס כלשהו על הצעד שנקטת בו. אך לפני השאלות – מספר הנחות:

א. הנחה הראשונה גורסת, שבעת נטישתך את הארץ לא היית עירי וגלמוד. לבטח השארת מאחוריך הורים, אחים, אחיות, ידידים, חברים ובני משפחה בדרגות קירבה שונות.

ב. ההנחה השניה אומרת, שאתה כן מעוניין בביטחונם הפיזי של כל אלה היקרים לך שאותם השארת מאחוריך.

ג. ההנחה השלישית סוברת, שבעת שיקוליך לעזיבה, לא היית כל־כך בטוח שתוכניותיך בניכר יעלו יפה ובאיזשהו מקום, במודע או בתת־מודע, לקחת בחשבון שיש לאן לחזור (כעין פוליסת ביטוח). על מי לדעתך מוטלת החובה לדאוג לבטיחותם של קרוביך אותם הפקרת? (אין זה סוד שהיורדים הם משכבת הצעירים). האם יהיה זה הוגן להטיל את החובה, שמוטלת עליך, על אנשים אחרים?

המסקנות מהנחה זו הן, שאתה בכל זאת צריך להיות מעוניין בהמשך קיומה של המדינה וזאת בשל הסיבות הבאות:

1. לא תרצה שיבולע לאלה היקרים לך – אותם נטשת.

2. תהיה מעוניין בקיומו של מקום אליו ניתן יהיה לסגת בעת צרה.

והשאלות הן:

1. מנין לך הביטחון בהמשך קיומה של המדינה, אם תופעת הירידה תלך ותימשך? (ולאור המצב הדמוגרפי ההולך ונוטה לטובת הערבים).

2. האם אינך סבור, שירידתך מהארץ מהווה גורם מרתיע לאלה אשר שוקלים את האפשרות לעלות ארצה?

ושאלה נוספת: האם אינך חושב שעל־ידי ירידתך מהארץ אתה מהווה שותף לאש"ף בתוכנית השלבים שלו, לפיה החלשתה ההדרגתית של מדינת ישראל, כתוצאה מהתמעטות אוכלוסייתה היהודית (רצח, ירידה, העדר עליה, ילודה ערבית גדולה), אכן תגרום למימוש "האמנה הפלסטינית", שמטרתה השמדת מדינת ישראל?

עוד.

יוסף ברקוביץ
ישראלי שאיכפת לו

אם מאמצת?!

כאם, מורה בעיני העוברה שהגברת הקרוייה "אם מאמצת" כחול לכן עמדה בקריטריונים הנוקשים לאימוץ תינוק, כאשר היא חושפת במכתבה צרות־עין, ציניות וחוסר רגישות. אין היא אם אידיאלית. אם היא סבורה שהחשיפה נעמה למשפחת תורג'מן היא חסרת רגש לחלוטין.

תל אביב זיגר אביטל

תמונת המועמדת

ברצוני להתייחס למודעה בה נדרשת מועמדת למשרת "מזכירה בכירה" לשלוח תמונה בנוסף לקורות־חיים והמלצות: האם נוהג זה מקובל באירופה או בארה"ב? האם אותה "חברה בינלאומית", כפי שהיא מכריזה על עצמה, אכן שואבת השראתה בענין זה מחברת־האם שלה בחו"ל?

> לחברה מסחרית בינלאומית גדולה
> דרושה
> **מזכירה בכירה**
> בעלת יכולת, ארגון וניהול.
> דרישות התפקיד:
> ★ השכלה תיכונית מושלמת
> ★ הדפסה והפעלת מעבד תמלילים וטלקס
> ★ ידיעת השפה האנגלית (רצוי)
> ★ מקום העבודה בת"א

הדרישה הזו מעוררת זעם וסלידה. האמנם היו מציגים אותה גם בפני מועמד־גבר?

רמת גן דבורת הדרי

קריאה חוזרת לא.ק.

א.ק. שמכתבך "בחורות של פעם" פורסם ב"סגנון" מס' 207 – אנא התקשרי רחוף עם המערכת.

סגנון

10
י. פינקלסטון:
איזו מחלה נתמדה...

13–12
בילי מוסקונה־לרמן:
בריקוד כמו בחיים

14
אורי בינדר:
חיים בקרוונים

19–17
מילטון ויזרסט:
שלושה בנים למוות

28
שדי רז:
החיים בשגרירות מבוצרת

37–35
ישראלה שקד:
אלטע זאכן, תמונת מצב

עורכות:
תמר אבידר וליאורה עיני

עיצוב ועריכה גרפית:
כרמית אדלר, רותי בואי

מודעות: נילה שניידר, סימה כללי
טלפון 439474 (03)

מזכירת הפקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות למעריב ©

סיפור השער:

ענת וקסמן (27), שתי עונות בתיאטרון הקאמרי, וקרעת בכיף, לדבריה, בין "רכוש נטוש", "אמא קוראז'" ו"בית ברנרדה אלבה". בקושי נמצא לה ערב פנוי כדי להינשא לשחקן אוהד שחר ("מי מפחד מוירג'יניה וולף" ב"בית לסין"). בוגרת "בית צבי", עובדת קשה ושמחה על ההזדמנויות שניתנו לה. מזל טוב, ענת! (צילום: בני גלזר).

עברנו
רמת־גן, קרית קריניצי (תל־השומר) רח' מנדס 37, טל' 347966

NURSING CENTER
נכון לסיעוד

צוות מומחים
מכשור מתקדם
דיאטנות לחולים כרוניים

מטפלים בכאבים של:
● מחלות אורטופדיות
● נוירולוגיות
● מיגרנות

מבצעים הוראות הרופא:
● זריקות ותחבושות
● בדיקות (דם ושתן)
● א.ק.ג. ועוד

קורסי הכנה ללידה
דיאטנות והתעמלות
לפני ואחרי הלידה
טיפת חלב

רגע, חושבים!

ארט בוכוואלד

לא עושה כלום

השאלה הגרועה ביותר שאתה יכול לשאול אשה בימים אלה היא "מה את עושה?" עשיתי את השגיאה הזאת לא מכבר, כאשר פניתי אל אשה שישבה לצדי בארוחת ערב והצגתי לה את השאלה.

"אני לא עושה כלום", אמרה. "אני מכינה ארוחת בוקר למשפחה, ואחר־כך מנקה את המטבח. לאחר מכן אני מתקשרת לחברת הטלפון, כדי לברר אם הם מתכוונים לשלוח מישהו שיתקן את הטלפון, ואחר־כך אני הולכת לסופרמרקט עם רשימה ארוכה של מצרכים".

"אז את כן עושה משהו", התעקשתי.

"אני לא שווה הרבה", אמרה לי. "אחרי הסופר, אני אוספת את הילד הקטן מהגנון ומשאירה אותו אצל השמרטפית, ובינתיים אני נוסעת לחפש דשן בשביל הדשא שלנו. אני לא לובשת חליפות אלגאנטיות, וגם אין לי תיק מנהלים".

"שמעי, אם את לא רוצה לדבר על זה, מצדי זה בסדר".

"אני מרגישה כל כך חסרת ערך", המשיכה. "לפעמים, כשאני רוצה לבלות, אני הולכת לסנדלר ומסדרת עקבים חדשים לנעליים שלי. אבל אחר־כך אני מרגישה צורך להשלים את הזמן שביזבזתי, אז אני לוקחת את המכונית למוסך, כי הבלמים חורקים ומערכת החשמל רפוקה. הגעתי למקסימום שאני יכולה בחיים שלי".

"את עושה יותר דברים מנשים שעובדות מחוץ לבית", ציינתי.

"זה לא נכון. הנשים ההן תובעות אנשים לדין ומחשבות את מס ההכנסה של את"מים; הן מוציאות אבני מרה וממזגות חברות. אני בסך הכל מחזירה ערימות של ספרים לספריה, מסיעה את אמא שלי לרופא השיניים ומנסה למצוא סוממה בשביל הכיור שנסתם. אני כמעט מתביישת להימצא בחדר הזה, בחברת כל כך הרבה נשים בעלות הישגים".

"את מחמירה מדי עם עצמך. בואי נחליף נושא. מה את חושבת על בשר העגל הזה?"

"אני אף פעם לא אוכלת עגל. אף אחד במשפחה שלי לא אוהב את זה. אבל הם אוהבים צלי בקר, ולוקח לי רק שלוש שעות להכין את זה. אני אוהבת להיות במטבח. אף אחד לא לקח אותי אי־פעם לארוחת צהריים רק משום שרצו לעניין אותי בקניית תכנית־פנסיה חדשה".

נראה שנגעתי בעצב חשוף – היא התחילה לדבר בשטף.

"סיפרתי לך שאני גם דוחסת את האשפה?"

"לא, לא סיפרת".

"אז אני לוקחת את האשפה, מכניסה אותה למכשיר ולוחצת על כפתור, ואז היא יוצאת בגוש אחד, לתוך שקית. אבל זה לא הכל. לאחר שגמרתי לדחוס כמות מספקת של אשפה, אני צריכה להוציא אותה מהמכשיר ולהכניס שקית חדשה. אז עכשיו אתה יודע מה אני עושה?"

"אני מאוד מתפעל", אמרתי.

"זה לא כל כך קשה כמו שזה נשמע, במיוחד בשביל אלה מאיתנו שלמדו ברדקליף. מה עוד היית רוצה לדעת עליי?"

"יש לך חלומות?"

"אני חולמת על גבר גדול וחזק, שנכנס לביתי ואומר: 'אני מאוניברסיטת וירג'יניה, וקבוצת האחוה שלי הטילה עלי משימת הצטרפות, לצחצח את כל החלונות שלך ולרחוץ את הכלב'. אני יודעת שזה חלום רחוק, אבל אני צריכה להיאחז במשהו".

"ראית כבר את התערוכה של גוגן בגאלריה הלאומית?" שאלתי.

"התכוונתי ללכת, אבל אני צריכה להדביק טאפטים בחדרי הילדים, לחכות למכוון הפסנתרים, לתפור מכפלת בשמלה של בתי ולקנות מתנת חתונה לאחיינית שלי. אני צריכה גם להכין פופקורן לבעלי ולחבריםשלו, שבאים לראות את משחק הגמר בבייסבול".

"אני לא מבין למה את ממעיטה כל הזמן מערך עצמך. את עושה המון דברים בתור מישהי שלא עושה כלום", אמרתי.

"זה ממש קצת, בהשוואה לאשה ההיא שם, שנותנת עכשיו לבעלי את כרטיס הביקור שלה". ■

יפעת אילת

חישבו על אלסקה

לא היה עתונאי אחד הקיץ הזה שלא כתב על החום. כמו שלא היה עתונאי אחד, שכיר או עצמאי, שלא כתב בקיץ שעבר על ריטה. אין שום קשר, אבל מישהו חייב עוד הקיץ לשבור שיגרה ולכתוב קצת על קור, לא? אפילו נכנסים לתוך הפריזר בחדר ממוזג, ונשארים בחיים, ממשיכים להזיע. לא מבינה את זה. שמעתי שהכמות המרבית של זיעה שאדם יכול להזיע בשעה היא ארבעה ליטר! כן, כמה שזה נשמע המון, סיבוב אחד קטן באוטו שלי, נגיח במסלול המקוצר בית–עבודה, מגיר ממני יותר. לא יכול להיות שרק ארבעה ליטר...

אבל הנה אני כמו כולם בעניין החום, למרות שהתיימרתי לקרר את דעתכם. ובכן, בואו נעשה עוד מאמץ. אתם יודעים שבאוסטרליה חורף? גשם, קר. גם בדרום־אפריקה. זוכרים ת'הרגשה? איפה! אפילו דמיון חולני לא יכול לפנטז עכשיו איזה ברררר כזה של שיניים נוקשות, אף אדום/כחול, ידיים קפואות והבל־פה נישא למרחקים.

טוב. בואו ננסה עוד שיטה להיפטר בראש מכמה צלזיוסים. נחשוב על כל הדברים הקרים שאנחנו מכירים. קרטיב־ארטיק־קרח. זה לא חכמה. כל אלה זה קור של קיץ. הלאה: אלסקה. קוטב. אירופה המושלגת וההרים סביב לה. ירושלים בחורף. זקני צפת. סיביר. חדר מתים, לא עלינו. קור כלבים. קפאון. ברד. ארכה, חושך, *מכת בכורות, מכת חום*. ושוב הגענו לזה. מה יהיה? הנהפך כולנו לחזאים תורנים? הרי אי־אפשר לשבת ישיבת־רעים קלה בלי שנתברבר על אחוזי הלחות, זרימה, שקעים, ומה קורה מעל תורכיה ויוון. במקום לשאול מה נשמע במשפחה, אנחנו שואלים מה קורה למזגן. ■

אבי דר

מפרץ באופק

אל תשאלו אותי על מה אני מסתכל במבט ראשון אצל בחורה. כל אחד מחפש, סוקר ומביט. עניין אישי ותלוי בהרגלי הנימוס של המביט ובאובייקט. השקרנים יאמרו – מבט ישיר בעיניים, הרומנטיקנים סוקרים את הרגלים, החרמנים מישירים על הציצים והמניאקים מנמיכים מבט... נו , והרי אמרנו, עניין של טעם, תרבות וחינוך. ושלא תקפצו לי עם הסיסמאות השוביניסטיות. גם אתן בוחנות ומביטות, שוקלות ומדמיינות אותנו לבושים באותו לבוש כריוק בו אתן הנשים לבושות בדמיוננו, הגברים. לבריאות ולהנאה.

על מה אתה מביט כאשר אתה רוצה להתרשם מהגבר שמציגים לפניך? גובהו, טיב קשר העניבה, איכות נעליו, גודל הכרס, עיניים, ציפורניים, או שבכלל אתה מביט על זוגתו?

שני איילים הנפגשים באחו, מתייצבים ובוחנים האחד את גודל קרני האחר. ממקמים עצמם לפי אורך הקרניים בהנהגת העדר. לנו עדיין אין קרניים (האמנם?), אך בקאונטרי קלאב השכונתי, בסאונה, על מה אתם מביטים בזווית העין? כאשר מזיעים וסופרים את הדקות לפני שנמלטים מהתופת החמה. משפילים מבט, מביטים על מה שלא מדברים, אלא בבריחות גבריות במילואים. עורכים השוואות כמו שעשיתם בכיתה ח'. עדיין לא ביקרתי בסאונה לנשים, אולם המצב שם לא צריך להיות שונה...

התענוג הכי גדול יהיה לפגוש מישהו בן גילך, לבדוק ולהשוות, ולצאת "מנצח". גודל הכרס, הסנטר הכפול, ההופעה והסטייל, ובעיקר – עומק המפרצים בצדעים. אתה יכול להיות חטוב, מתוייט ותמיר, לצחוק ולספר לכולם שנשים מעריפות גברים קרחים, "שמעתם על הצלחתם של יול ברינר וטאלי סבאלס?" בפגישה עם בני מחזורי מהתיכון, את ההשוואה הראשונה לא עושים במגרש החניה בין רג'מי '88 או במספר החדרים בווילות ברעננה. תמיד תשמע בדיחות על הקרחת הגדולה של חתיך הכיתה, לשעבר: בחור בן 35, בלי אף תלתל לראשו. מה יכול להיות יותר מרענן ומעודד, אחרי נסיונות סרק להפטר משלושה ק"ג מיותרים המרפדים את המותניים, מאשר לפגוש בני גילך דשנים ומרופדים פי כמה וכמה ממך?

בחורים שעברו את גיל שלושים מתחילים להקפיד יותר על הופעתם. החבר'מניות מפנה מקום לצבעים תואמים, מקלחת פעמיים ביום, דאודורנט מיובא, מכנס מתוייט וחולצות טריקו שמחירן 60 דולר מתוצרת איטלקית משובחת. כבר לא מסתפרים אצל הספר השכונתי, אצלו ביקרתם מאז הבר מיצוה. מיספרת גברים, תור טלפוני, חפיפה לפני, פריקור אחרי ו"קצר ומלא, כרגיל. תשאיר לי קצת אורך בצדדים". אמצעי להסוואה זמנית של מפרצונים הפורצים לאחרונה משני צידי הבלורית, לשעבר.

במדורים הכלכלים אני נהנה לקרוא על מינויים חדשים, מנהלים בדרגי ביניים שחשוב להם להתפרסם בתחילת דרכם הניהולית. הם שולחים למערכת תמונה עם קורות חיים. הנתונים היחידים שמעניינים אותי אלו הגיל ועומק המפרצים. כאשר אני מוצא מנהל כספים בן 30 עם גבחת מתקדמת, הרבה יותר מהמפרצון שגיליתי הבוקר מול המראה, האגו שלי משתפר. המצב יכול להיות יותר גרוע, אצל אחרים. ■

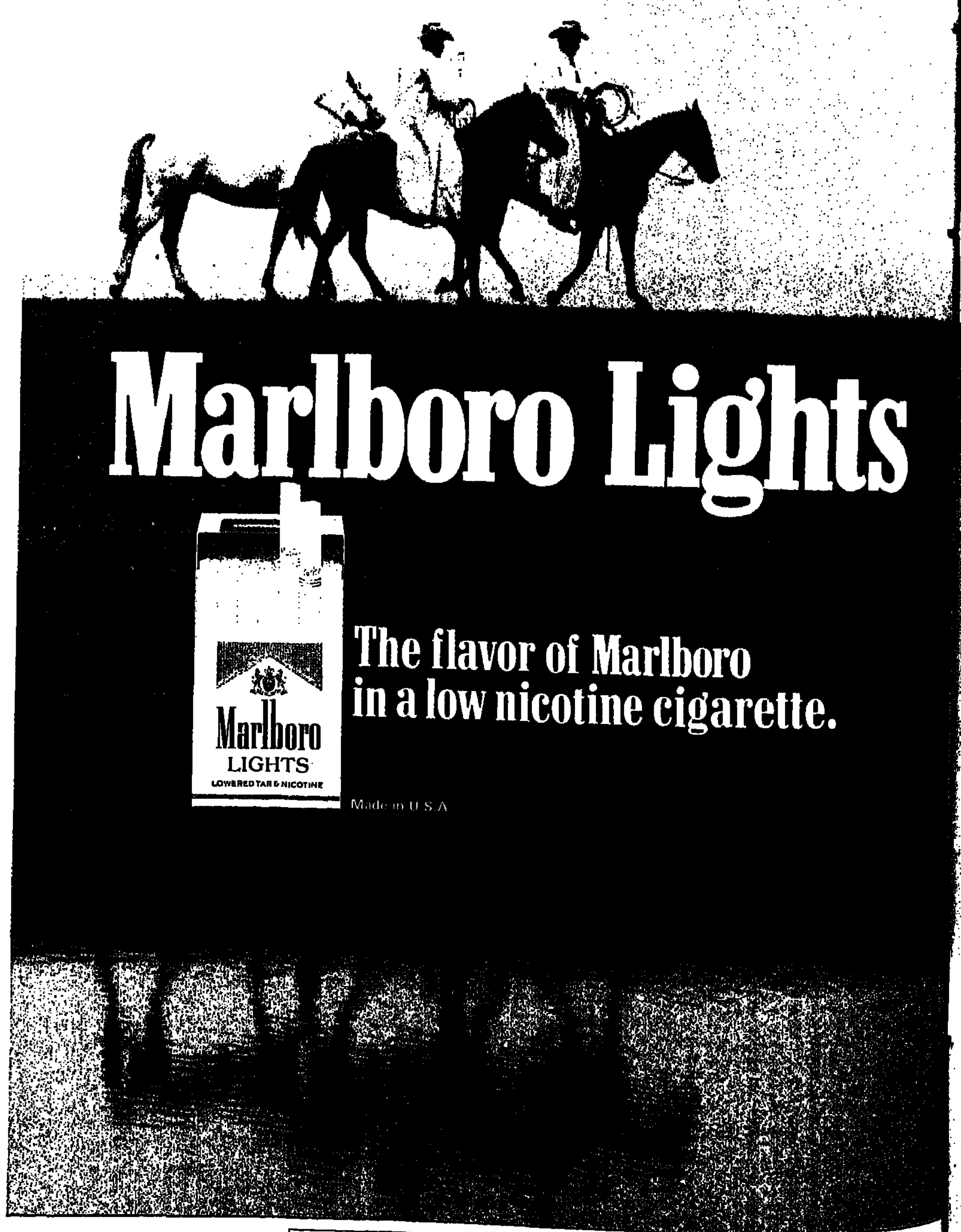

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי- העישון מזיק לבריאות

אירית רותם

קורים דברים

הזוהר אבד מזמן

אחרי חמש שנים באמריקה, אראלה הדר חוזרת הביתה. לירושלים, למשרד החוץ, למסיבת החתונה של בתה היחידה, אסנת. יועצת לענייני תרבות, זה היה התפקיד שלה בארה"ב. שנתיים עבדה בשגרירות שלנו בוושינגטון, אחרי־זה בקונסוליה בניו־יורק. למחליף שלה בניו־יורק, נועם סמל, יקראו הנספח לענייני תרבות. עניין של מינוח בלבד, שמבדיל בין עובד משרד החוץ לבין מי שלא שייך אליו.

יועצת תרבות אראלה הדר. הביתה, הביתה. צילום: אירית רותם.

ואראלה הדר, היסטוריונית במקצועה, היא עובדת משרד החוץ מאז 1974. ולפני זה היא אומרת, "עשיתי כל מיני דברים משונים בחיי, שלא מעניינים אף אחד". בין אותם דברים משונים, כנראה, נכללים גם נישואיה לבני אמדורסקי, ממנו התגרשה לפני 24 שנה. "ואל תזכירי לי את בעלי החורג. בחמש שנים של נישואים, הדבר החיובי היחיד זה הבת שלי", היא אומרת.

בת 51, ילידת חיפה, בעלת תואר שני בהיסטוריה כללית, הגיעה למשרד החוץ לעבוד במחלקת המחקר שהוקמה שם באותם ימים. "משם הגעתי ולשם אני חוזרת", היא אומרת. הדר, שצברה אי־אילו קילוגרמים נוספים מאז הפסיקה לעשן, מדברת מהר, הרבה ובקצב רצחני.

מי שייצגה את התרבות הישראלית בארה"ב, אומרת "תרבות לצורך העניין, מבחינת משרד החוץ, זה אמצעי להפיץ מידע חיובי על מה שנעשה בארץ. ואחרי שחייתי באמריקה, זו לדעתי גם התקווה היחידה שיש לנו לגשר על חוסר ידע, הבנה וסימפטיה שיש כאן. אני דיברתי רק על דברים יפים. לא הייתי צריכה להסביר ולהתנצל. ובחצי השנה האחרונה עם האלות והאינתיפאדה, כבר נמאסנו על כולם. ולפני זה לבנון. עברנו תהליך של השחרה ואיבוד הזוהר. הזוהר אבד מזמן, פשוט לא שמנו לב".

את תפקידה בקונסוליה, היא מתארת: "הרבה פרטים טכניים. עבודה אירגונית. משהו כמו לארגן מתנ"ס. לקודמי היה קשר טוב לאירגונים היהודים, הוא היה יותר איש הסברה. לפני זה למשל, היה כאן הסופר נתן שחם שהיו לו קשרים מצויינים עם אנשי מוסיקה וספרות. כל השנים התעלמו מהצד הטכני, לי נראה הכי חשוב להפוך את זה למשרד עם מסגרת. למסד את ההתקשרויות ותפוצת החומר. חלק מהתפקיד זה לשדל את האירגונים היהודיים שיזמינו אמנים ישראליים, ליידע אותם במה שקורה אצלנו. לא תמיד הם מודעים או שזה בכלל מעניין אותם. זה לוקח שנים לבנות את המערכת. כל אחד ממלא את התפקיד הזה בהתאם לכישוריו וקשריו".

יש להניח שנועם סמל יעשה אותו אחרת. ■

אירית רותם

הילד מתחתן

ד"ר עוזי וקס, עשר שנים בלוס־אנג'לס, הגיע לחופשת מולדת עם החברה שלו, הפסנתרנית מרינה פלטניק. ולשמחת ההורים, ישראל ולוקה וקס (חברים של מנחם בגין עוד מהמחתרת), הודיע הילד, בן 51, שהוא מתחתן. הרווק המושבע, חבר של פרופ' יזהר חרוזי (גם כן לוס אנג'לס, גם כן רווק) מתחתן עם מרינה, גרושה ואם לבת קתי, בת 8. הם הכירו במסעדה בלוס־אנג'לס.

מרינה עלתה לארץ מרוסיה בגיל 4 ונסעה לפלורידה לפני 10 שנים, עם מי שהיה אז בעלה. היא מופיעה ברחבי ארה"ב, בתכנית "מבאך ועד מייקל ג'קסון", בסגנון שהקהל הישראלי עוד לא מקבל", היא אומרת. בארה"ב, היא מספרת "אני האשה היחידה

יועצו של השר יצחק מודעי, סילבן שלום, בן 30, חגג בששי בלילה יוסולדת בסועדון הגלישה "לב הים" שעל חוף תל־אביב. "בשבילי 30 זה בום נוראי". דיווח חתן השמחה. הבוס מודעי לא היה שם בין החברים של סילבן, שרקדו דיסקו סוער על החול. בתצלום: ידידות במסיבה.

ד"ר עוזי וקס ומרינה שלו. מזל טוב. צילום: עופר קרני.

שמנגנת ככה. תמיד משווים אותי לליבראצ'ה.

עוזי וקס, מומחה לרפואה פנימית ופרופ' באוניברסיטת קליפורניה, נסע לשם לפני 10 שנים רק לשנת שבתון ומאז חזר רק לביקורים. כשנסע השאיר

אחת מחנויות "דים" הוותיקות ברחוב כורש בירושלים הפכה לאולפן צילומים. שם הכינה החברה בעזרת "חלום הפקות" סרט וידאו על מערכת הסוויטה החדשה שלה. הקלטות יחולקו ל־40 אלף בתי אב בישראל – וכולם יציצו בשחקן אריאל פורמן. הגבר שרק "דים סוויטה" היתה חסרה לו בחיים, ובבת־זוגתו – דליה מלכה.

דירה ומכונית, שעדיין מחכים. הצעת עבודה מעניינת, הוא אומר, תחזיר אותו לפה. בכל אופן החתונה תערך בישראל. ■

אירית רותם

קטנים

★★★ג'ודי ליבר, נגנת הנבל של התזמורת הפילהרמונית, זכתה לקבל השבוע את "עיטור 25 השנה" מידי זובין מחטה, המוענק לנגנים אשר צברו ותק של 25 שנים בתזמורת. ג'ודי ליבר הגיעה ארצה מארה"ב וחינכה בישראל דור שלם של נבלניות, ביניהן בתה טלי, המשרתת בצה"ל, שכבר הופיעה לצד אמה. ★★★

בביקורו במרכז להנדסת השינה המסונף לחנות הולנדיה אינטרנשיונל שבלב דיזינגוף בתל־אביב, גילה קיס נדרלוף, הנספח המסחרי של שגרירות הולנד, שבילדותו היה ילד שונה משאר הילדים שבשכונת מגוריו: בעוד שהם היו נוהגים לקפוץ לחנות צעצועים סמוכה נהג הוא לקפוץ לחנות רהיטים דומה ולשכב במיטות האורטופדיות, עד שנתגלה וסולק על ידי המוכרים. "בחלומותי הכי ורודים לא תארתי לעצמי שאי־פעם כתוך דיפלומט אפקוד – ובישראל דוקא – חנות שכזאת עם מיטות אורטופדיות ובמקום להיות מסולק אקבל הסברים מהמוכרים..." ★★★

בקונצרט הילדים הלומדים בבתי הספר שבשיטת ימאהה היפאנית ברחבי הארץ, באמפיתאטרון בקיסריה, ניגן האמן האורח, גורגאס פלאורי משווייץ, מהאורגניסטים הטובים ביותר באירופה, את מארש החתונה. הוא גם החליף נשיקות וגינוני חיבה עם המיקרופון שלידו והוכיח לקהל ארבעת אלפים המאזינים שהוא לא ניחן רק בכשרון של נגן, אלא גם בכשרון של בדרן. ★★★

דולצ'ין, רקדנית הבטן בת ה־16 מתורכיה שהופיעה משך השנה האחרונה עם אביה במועדון הלי־לה היפואי "פאמי בבק", עשתה בן היסטוריה מבחינת חוקי תע־סוקה: אנשי משרד הפנים נתקלו בה והפעילו עליה את חוק העס־קת קטינים במרכזי בילוי ושרא־ליים. בעלי המועדון נאלצו להח־זיר אותה ואת אביה אל מולדתם. ★★★

בערב "גבעתיים־טוקיו" שהת־קיים בבית אלון בגבעתיים, בח־סות ראש העיר יצחק ידון, התר־שם שגריר יפן בישראל קויטשי צוצומי, מהרעיון של המוסיקאי עמוס מלד, שחילל בחלילו מעל הבמה מנגינות של מלחינים יפנים וסינים ידועים. הוא לא הסתפק במתן תודה אישית חמה מאחורי הקלעים. למחרת שלח לביתו זר פרחים. ★★★

אירוע

י. פינקלסטון

איזו מחלה נחמדה...

הכוכבים היו לזבנים. אורי גלר, בוי ג'ורג ודורין פרנקפורט שיתפו פעולה במבצע אופנתי־בידורי למען המלחמה באיידס. היה שמח בקובנט גארדן בלונדון.

▲ הכל כשר למען המלחמה באיידס: שלוש יפהפיות נתנו הופעה של זמר. אנשים שרו, רקדו, שתו ואכלו באמצע הכביש, ליד הקובנט גארדן, אשר נסגר לתנועה.

▶ אנשים נדחפים־נדחקים מחוץ לחנות כדי לחוות בשתקן נדמי איירונס מתפקד כחור זבן.

ויותר מ־300 כוכבי תיאטרון, טלוויזיה ומוסיקה שימשו זבנים בחנויות באזור קובנט גארדן בלונדון, כדי לעזור לארגוני צדקה שונים להילחם במגיפת האיידס. בין החנויות הבולטות היתה חנות אופנת הנשים של דורין פרנקפורט, המעצבת הישראלית. דורין, שייסדה בישראל את העמותה למניעת איידס, אירחה אח"מים רבים, בהם אורי גלר, ג'יין סימור, בוני לנגפורד, קייט בוש ובוי ג'ורג'. החנות המתה נשים, שקנו את הבגדים האופנתיים והפופולאריים שלה.

"אנו מקווים שנוכל לגייס הרבה כסף למלחמה באיידס. יש לפנינו משימה כפולה: לתת לצעירים מידע ולעשות הכל כדי למנוע את המחלה ולמגר אותה", אמרה. דורין שמחה שהמבצע שלה בישראל נושא פרי. כאשר קיימה לא מכבר בארץ מבצע לגיוס תרומות, הצליחה לגייס 40 אלף שקל. היא מרגישה שהמסר מתחיל להיקלט בישראל, אך כמובן, היא מודעת לכך שכמו בארצות אחרות, המציאות המרה של האיידס מצריכה גם בארץ מודעות רבה יותר לנושא.

דורין, המנהלת חנות מצליחה בלונדון והמבלה, לסירוגין, חודש בארץ וחודש באנגליה, כדי לטפל בשני עיסוקיה, מרוצה מההיענות של הלונדונים.

ב־1981 היו בבריטניה שלושה מקרים מדווחים של איידס. היום מגיע מספרם ל־1540.

מאתיים חנויות באזור קובנט גארדן השתתפו במבצע גיוס הכספים, שהפך לאירוע עליז, דמוי פסטיוואל. האח"מים שימשו כזבנים ומכרו שמלות, קפה, כלי נגינה, ספרים, קלטות ואוכל. חמישה אחוזים מההכנסות הועברו לקרנות המלחמה באיידס, אך אחדות מן החנויות, בהן החנות של דורין פרנקפורט, תרמו אחוזים גבוהים יותר מההכנסות.

כל מקום אליו הגיעו הכוכבים התמלא בקהל, ולפעמים היה קשה להיכנס לחנות. כוכב הקולנוע והטלוויזיה ג'רמי איזאקס, אורי גלר, מארי האלדין, ריצ'ארד ברנסון (הבעלים של חברת התקליטים ורג'ן) והסופר רב־המכר ג'פרי ארצ'ר היו לזבנים. המעריצים התגודדו סביבם, כדי לזכות בשירותיהם.

ברחוב נמכרו חולצות־טי, שעליהן חתמו האח"מים. בוי ג'ורג' אמר: "פעם הייתי זבן בחנות, אבל כבר הספקתי לשכוח כמה זה קשה". הזמרת קייט בוש זכתה להפתעה כאשר הופיעה לעבודתה ההתנדבותית בחנות: הצוות הכין לה עוגה, ליום הולדתה ה־30. השחקנית ג'ני סיגרייב, שלא מכבר היתה מעורבת בפרשת גירושין דרמאטית, חייכה כל הזמן. "אני באמת נהנית, אבל אני מאוד עסוקה".

אזור קובנט גארדן לבש חג. קבוצת ליצנים הצחיקה את העוברים ושבים. קוסמת היפנטה את הילדים. מאפרים מאולפני קולנוע וטלוויזיה צבעו את פניהם של ילדים ושל מבוגרים. כל האח"מים, לרבות אורי גלר, יכלו לומר בלב שלם – "נהנינו מאוד". רק אירוע אחד איים להעכיר את האווירה: בעת שישבו אנשים בבית קפה סמוך, פרצה שריפה. את השריפה גילה תייר ישראלי מגבעתיים, ארק'ה ברמן, שהבחין בעשן ופעל במרוצות הראויה לפלמ"חניק. האש כובתה במהירות, אך ברמן הפסיד את הקפה שלו.

נראה כי לברמן יש כשרון מיוחד להסתבך כל פעם שהוא מבקר בלונדון. בהזדמנות קודמת ביקרו הוא ואשתו דורה בחנות, כאשר נשמעה אזעקה מפני פצצה. הארוע עבר בשלום.

דורין פרנקפורט מחייכת חיוך רחב נוכח הצלחת פרוייקט הזבנים למען האיידס, מבצע מיוחד במינו. המארגנים מקווים לגייס לפחות 100,000 ליש"ט, אך חשוב מכך – המסר הועבר אל אלפי הצעירים שבאו לחזות באירוע. ■

קליטה

נילי שחק בופמן
צילום: עופר קרני

רוסים מעולם אחר

הם נפגשים אחת לשבועיים כבר 16 שנה. לא שותים שם וודקה עם דג מלוח ולא רוקדים קאזוצ'וק על השולחנות, כפי שקורה במיפגשים שונים של יוצאי רוסיה. מדובר בחוג אלמוני בשם "נגינות". חוגז זו שמורת טבע ההולכת ונכחדת, מפני שהגיל הגבוה של המשתתפים בו מחבל בהישרדות שלה. כעת מנסים זקני "נגינות" להחזירם דם חדש לאגודה שלהם, שהוקמה במקור כאגודה לעזרת אמנים עולים חדשים.

העליה הרוסית הביאה איתה שלל רב ומגוון של בעלי מקצועות מפורסמים בתחומם (סופרים, שחקנים, זמרי אופרה, נגנים, משוררים), שעלייתם לארץ קטעה לאחדים מהם קריירות מבטיחות. רק כאן ב"נגינות" יכולים להעריך כראוי את קריאתה המלוטשת של השחקנית סולטאנה מזובייצקי, או לשמוע את קולו הנפלא והחזק של ישראל פייגלסון, לשעבר זמר ראשי באופרה של ריגה.

מי זוכר את אלכסנדר אלון? רק כאן ביכו את מותו של הצעיר המוכשר והמבטיח שעסק בכתיבה, עיבוד והלחנה. אלון נסע לניו־יורק כדי לטפל בהוצאת תקליטו, נרצח באכזריות כשניסה להגן על שכנותיו מפני שודדים. בעיתונות בארץ, נסקר אירוע זה בכמה שורות בלבד. אך מי שסעד את הוריו הזקנים ואת אישתו הצעירה היו החברים ב"נגינות", שערכו ערב מיוחד שהוקדש ליצירותיו.

ישראלי, הנקלע בטעות לחוג זה המתקיים בבית ציוני אמריקה בתל־אביב, יחשוב שנקלע לזמן אחר. קהל קלאסי שהמילה תרבות היא מושג של ממש לגביו. קהל שכל אמן ומנצח היה רוצה כמותו בקונצרטים שלו. חברי הקבוצה מנסים בכל כוחם הדל ובתוסר תקציב לקיים ולשמור את הגחלת של מה שנקרא "תרבות רוסית". כשהיינו ילדים המושג "תרבות רוסית" ליווה בצחוקים את מי שהלך לקונצרטים והאינטליגנטים האלה זכו למטר של מהתלות גם בשירי התקופה, במערכונים וגילום דמות העולה מרוסיה הפך לסטריאוטיפ בסרטים. כמעט כל אשה שהיתה הולכת בשיער אסוף, או בצמה מגולגלת וסיכה תקועה בצווארון החולצה הגבוה, זוהתה מיד עם "האינטליגנטים". היום יש תסר בקבוצת איכות זו. העליה הרוסית של השנים האחרונות היא לא בדיוק אותה עליה רוסית של העליות הראשונה והשניה.

שתיים מאותן עליות ותיקות משמשות דמויות פעילות באגודת "נגינות". שרה זעירא אלמנתו של המלחין מרדכי זעירא ונדיה אטינגון רייכרט, המשמשת כשופטת בקרן "שרת" וחברת כבוד בועד איגוד האמנים והמורים למוסיקה. נדיה, פסנתרנית מעולה, מתגאה בעובדה שחיים נחמן ביאליק היה מגיע לקונצרטים שלה. נדיה היא בת 85, מטופחת, ואשה שעושה צחוק מהגיל ומהמושג זיקנה. כעת היא מטפחת כשרונות צעירים, את בני טיפוחיה הצעירים היא מביאה לחוג כדי להפגין את כשרונותיהם. בוועד של האגודה פועלים אנשים שלעיתים מזומנות מממנים את ארגון המיפגשים מכיסם הפרטי.

הנושא חשוב להם, מיפגשים אלה הם סם חיים בשבילם, ולמען האמת מקום זה משמש הזדמנות – ובדרך כלל הזדמנות יחידה – לאמנים בעלי שם מרוסיה להמשיך ולהופיע, גם אם מדובר בקהל מצומצם.

על חברי הוועד נמנים גדיגורי צפילוביץ, למשל, במקצועו סופר ובמאי, כעת עובד בבית שלום עליכם ועוסק בשחזור חומר ארכיוני. בימים אלה גילה חליפת מכתבים נדירים בין טולסטוי לשלום עליכם, ידיעה המעוררת התרגשות בין חברי החוג.

פרידה למברג היתה אימפרסריו, ועבדה עם התזמורת הפילהרמונית בריגה. כעת היא מנהלת חשבונות ומנסה בכל הכח לחפש מקורות תקציב חדשים לקיום החוג. חיה ריטוב, זמרת ששרה באופרה של ריגה ועד לפני שנתיים בתזמורת רשות השידור. מירי מנדל (יצחקוב) עבדה כמנהלת מועדון עולים ביפו ובנתניה, היתה עו"ד. גם ד"ר צייטלין ז"ל, ותיק בארץ, היה פעיל ומתנדב, אך למרבה הצער נפטר לפני כחודש.

לחבורה זו מנסה לעזור לאת בלום במתן יחסי ציבור, אך כדברי אחד המשתתפים זה קשה. "הקהל מעדיף היום מסעדות ושירי צוענים רוסיים וחושבים שהם מבלים ערב רוסי תרבותי", מתרעמים ב"נגינות". בעיקר נחמץ ליבם בשל העובדה שאין גוף העוזר להם. דמי הכניסה המצחיקים שהם גובים בכניסה בקושי מכסים את שכירות האולם בבית ציוני אמריקה. לפני ימים אחדים הם ערכו ערב מיוחד עבור קהל המנויים שלהם. כל נשות הוועד אפו עוגות נפלאות, הביאו ממתקים. ועל כוסות תה רוסי חזק ואחרי קונצרט קצר סיימו את הערב בשירים עבריים.

כמה מוזר ששירים כמו "עם ישראל חי" ו"דוד מלך ישראל" נשמעים כאן אחרת. מהלב מהנשמה. מאמינים לכל מילה בשיר ואם אתם רוצים או לא אתם נסחפים בלהט.

עזרו להם לא להיכבות. ■

1. חיה ריטוב, פרידה למברג, ודיה רייכרט, גריגורי צפילוביץ, חוליו וסידי מנדל־יצחקוב. כולם משכילים, אוהבי תרבות, ילידי רוסיה התורמים כדי לקיים את "נגינות".

2. שתי משתתפות המגיעות למפגשים בכל מחיר.

3. טנור ישראל פייגלסון.

4. מאזינים לקטעי שירה של ספר שירים חדש.

בילי מוסקונה לרמן
צילום: יוסי שילוני

האב ובנו. ותלמידה בחווך. כך זה נמשך מ־1944. כולם באו אליהם.

בריקוד כמו בחיים

בחיפוש אחר הנסיך מגיעים אל הסטודיו לריקודים של שמי ואביו סמי. לומדים טנגו עם פעלולים. מגיעים גם זוגות המצפים למחיאות כפיים בבר־המצווה של הבן או בחתונה של עצמם. מגיעים אפילו אלה שתמיד רקדו יחד אבל בעצם זה לא היה יחד.

היא רוקדת בבית־ספר לריקודים סאלוניים. בדיוק לפי הכללים היא מקפידה לרקוד נגד כיוון השעון. מנדנדת בחינניות את התלתלים הבלונדיים, מזיזה מצד לצד את האף הקטן המנומש. לגמרי לבד מול המראה במרכז החדר, היא מרימה את הידיים, הצוואר, הרגליים, עוקבת אחרי הבבואה שלה, מובילה את עצמה בהתחשבות, בתואם, בעדינות, בריכוז מושלם. ״רוקדת את עצמה לעצמה״ שרה הזמרת ברקע. אבל שמי פרי, המורה הוותיק, מסתכל טוב טוב על התלתלים, זוקף אצבע, אומר: ״כשאת בוחרת פרטנר מהסוג הזה, ילדתי, אף פעם לא תפספסי את הריקוד – אבל אפשר בקלות לפספס חיים.״

יום שני בין דיזנגוף לבן־יהודה, בסטודיו הוותיק של סמי. בשעור של הבן, שמי. סמי, האבא של שמי, מורה ותיק בעצמו, יושב ליד שולחן על כסא עץ פשוט, מקבל את המאחרים. על הרחבה מפוזרים זוגות של נשים וגברים שרוקדים לפי המילים של הטנגו: ״בואי אלי, בואי אלי הלילה״. אשה אחת גבוהה ומאוד זקופה מצעידה את בעלה: מקרבת־מקרבת, מרחיקה־מקרבת. הגבר, זקוף קצת פחות, מסתכל עליה בריכוז מוחלט, שלא יפספס את ה״מקרבת״. כל עשרה צעדים בערך יוצא לו לדרוך על השפיץ של נעלי העקב המבריקות שלה ואז היא זוקפת ראש, יורה בו מבט דוקר, ומיד ״מרחיקה, מרחיקה״.

קצת דרמה

שמי אומר שהדבר הראשון שצריך לדעת הוא לעמוד נכון אחד מול השני. ״עומדים מקביל וקצת הצידה וזאת הטכניקה שמביאה לשיווי משקל אצל זוג״. כך בדיוק רוקד הזוג בצד שמאל של החדר. כבר עשר שנים יחד. הריקוד שלהם מאוד מתואם. סופרים צעדים בלב ומתחילים את הטנגו, יחד, בדיוק באותה שניה. כל אגן הירכיים שלה מוצמד בדייקנות מעייפת לשלו. כל אחד מכיר בעל פה איך בנוי הגוף ממול. בלי דפיקות לב. בלי התרגשויות. כשהריקוד נגמר הבעל ניגש אל שמי, שואל: איך אפשר להכניס קצת דרמה בריקוד שלנו?

שמי מחייך. לוקח את הזרוע של הגבר, מניח על המותן של האשה, מלמד אותו לסובב אותה בפתאומיות, להכניס ״שיק״ לתוך התבנית הסגורה שלהם. שלא ישעמם. האשה מופתעת לרגע. מחייכת. מרוצה. לפני ששמי עוזב אותם הוא נותן לה טיפ קטן: ״לסיבובים״, הוא אומר לה, ומתכוון להפתעות שבדרך, ״תשתדלי תמיד לצאת ממצב בו את שולטת״. שמי שצעד כבר כברת דרך במסלול של החיים וגם מבין גדול בריקוד, יודע בדיוק על מה הוא מדבר. וגם האשה, מסתבר, מבינה היטב על מה הוא מדבר ושולפת בלי שמישהו אחר בסביבה יראה, חיוך קטן ממזרי.

עשרה שקלים לשעה וחצי, מחיר כניסה לשעור ריקוד בסטודיו של שמי. שעור בחלומות, בפנטזיות, במוסיקה, בתוקים של החיים. שמי, גבר בן חמישים, יכול למלא פנטזיות של כל אשה, ברגע שהוא מחזיק לה יד ו[illegible] מותן על רחבת הריקודים. מכיר בעל פה את הטק־ סיקה, יודע לגעת, להוביל, לסובב, להיות נסיך מושלם של כל סינדרלה, אפילו כאלו שהשמלות שלהן בצבע אפור מלוכלך. כשמדובר בריקוד – שמי הוא מקצוען. בחיים הוא שר אופרה אחרת לגמרי. הרבה סינדרלות עם שמלות בכל הצבעים מחכות לו על הרחבה. כל אחת יודעת שהחלום ימשך רק לאורך הצלילים של הטנגו. אחר כך, כששמי יידקס בחלום של הסינדרלה הבאה – יבוא הסיכוי.

חיזורים עדינים

וכך זה נמשך מ־1944. ארבעים וארבע שנים. בכל יום שני משבע וחצי עד תשע בערב. אצל שמי בסטודיו רקדו הרבה מהאנשים שיש להם סיכוי לרקוד בבית הלבן. אנשים סולידיים, שיוצאים בכל ערב בשמונה לטייל עם הכלב בשדרה בין דיזנגוף לבן־יהודה, לא יודעים כמה חלומות נרקמים ומתנפצים שם בקצב של הטנגו בקומת המרתף מתחת למדרכה.

יום שני בערב. זוג שנפגש לפני עשר דקות על הרחבה. שמי: ״כבר אתם מחזיקים ידיים?״ הבחורה: ״מתחממים, מתחממים״.

צ'ה, צ'ה, צ'ה, תמיד בין כרית הרגל לעקב. להעביר משקל גוף בלי הפסקה. שמי מסביר: ״הוא מתקרב, את מתקרבת, חיזורים עדינים״. גברת אחת מתנדנדת עם הפתק של המחיר על החולצה ועקבים שנגררים על הרצפה – מחפשת בעיניים נסיך בכל הבוה. גברת אחרת מתנתקת באיזשהו שלב מהחיזורים העדינים של קדימה־אחורה־קדימה־אחורה של זה שמולה ופותחת בריקוד סוליסטי לגמרי. שמי: אומר משהו על הריקוד שיושב על התפר של האישיות. והוא מסתכל על הרחבה ואומר בשקט על אשה אחת שאין לה אופי בריקוד. כלומר שאין לה אופי. זהו. אין מה להוסיף.

זוג צעיר תקוע ברזל של הרוק. שמי מותח כף ומבקש: ״שימי לב כמו: אני־אני־אוהב־אותך. לאט־לאט, מהר־מהר. הבנת? עוד פעם.״ מנסים שוב. מצליחים. כבר לא תקועים בצעד הזה. ממשיכים הלאה. מנסים לטפס יחד יותר גבוה. אחר כך יקבלו מחיאות כפיים בחתונה של החברה הכי טובה, בבר מצווה של הבן, אולי בחתונה שלה עצמה. לה יש שיער ארוך קלוע לצמה, והוא מוצק ורחב, שניהם בג'ינס ונעלי התעמלות.

מימין: שמי פרי, מורי ותיק לריקודי זוגות. בנו של סמי. הוותיק יותר.

למטה: לומדים טנגו עם פעלולים. ריקוד בשניים דורש הקשבה.

אופטימיים, בטוחים שיוכלו לטפס הלאה גבוה, רחוק, יחד.

אבל. אבל. יש תנאים למחיאות כפיים. אם זזים מהתנאים אין מחיאות כפיים. ונתקעים. וזה מתסכל. שמי אומר שבעשרים השנים האחרונות כל אחד רקד לעצמו. ועכשיו, כשחוזרים לתת יד בריקוד, זה בדיוק המקום בו מתחילים לדרוך ולהיתקע. ״ריקוד בשניים,״ הוא מסביר, ״דורש הקשבה מלאה. כמו שיחה. בארץ,״ אומר שמי, ״הריקודים עם הרמזים הדקים, המאופקים, נקלטים קשה מאוד. כמו הוואלסים האנגליים למשל. זה נוגד את התרבות המקומית. אבל יש גם ריקודים עם רמזים בוטים וחזקים כמו ריקוד שנקרא מאמבו קובאני. מתאים לתרבות. בארץ צריכים לשים את הבשר חזק על האש״.

גברת אחת נאה, שהיתה ילדה גדולה במלחמת העולם השניה, לבושה חליפה בשני חלקים, ארבע כפתורי זהב וצעיף דנטל בצורת פרפר. ילדה מפונקת שהזדקנה, עם תלתלים בבלונד חיוור, פודרה סמיכה ושפתון וורוד. היא לא תוותר על הסמבה. מכווצת שפתיים וממשיכה להזיז בעקשנות רגליים ״שמאלה־שמאלה להרפות ברכיים ימינה־שמאלה״.

הגברת בוורוד: ״ככה זהו ככה?״

שמי: ״ככה.״

ויש אחת שיודעת איך לתת לבעלה הרגשה שהוא הנסיך. היא מאוד נשית וענוגה ויודעת לחייך לתוך העיניים שלו ברגע הנכון, לפתוח עיניים גדולות בהפתעה כשצריך, לעזור לו לסדר אותה, לדעת לרחף כמו פרפר ברדיוס הצר שהוא מאפשר.

– שמי, כמה מאניפולאציות אפשר להפעיל בריקוד?

– אינסוף.

– מה זה נותן?

– את השיק, את החן, את הכייף.

ושמי, מה הריקוד עושה לך? שמי לא יענה. צריך לראות אותו רוקד. מבקש מהתלמידים שלו לטפס עוד קצת על ההר. לשמור על הקצב. לזוז הלאה כמו השמור למקצוענים. הקבוצה עוקבת אחריו. חלקם בטוחים שהגובה של ההר מתאים להם. אחרים מתוסכלים עוד פעם. אין דבר. אולי בשיעור הבא. ■

אגר

אורי בינדר
צילומים: מאיר אזולאי

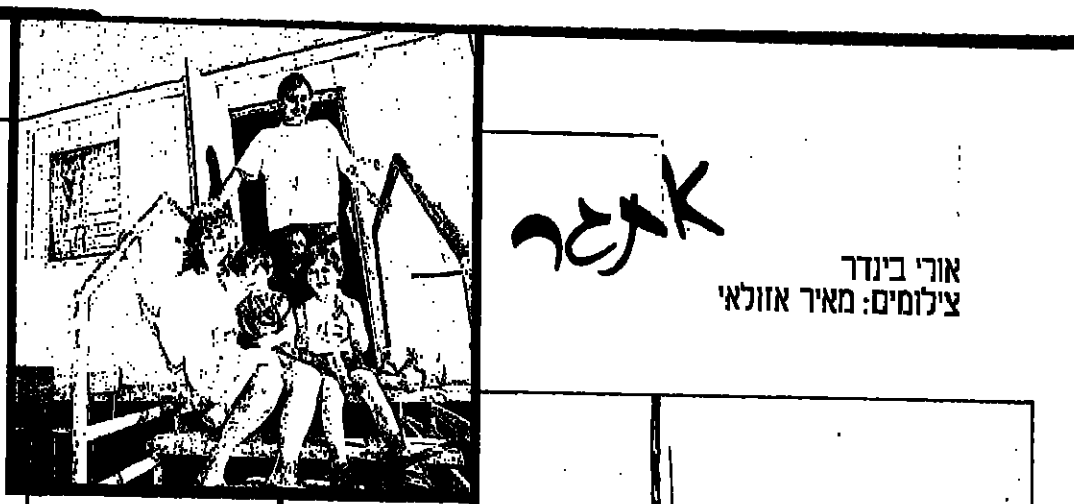

המשפחות מתוודעות בפאתי קיבוץ שדה-בוקר. ילדיהן מתחנכים במסגרת המשק.

בינתיים חיים בקרוונים

שבע משפחות מיושבות בדעתן סובלות בשל רצונן להקים בנגב ישוב על שמו של דוד בן־גוריון. מתכננים כפר שיתופי בשם כפר־דוד המבוסס על תיירות מדברית וחקלאות ייחודית. מחכים לאור ירוק. ומחכים.

מאות מטרים בלבד מהמקום המיועד לישוב חלומי ויוצא דופן, יושבות שבע משפחות בקרוונים. חברי גרעין כפר־דויד משתלבים היטב בקיבוץ שדה־בוקר, אולם מידי בוקר מביטים על הגבעה המובטחת להם ולבם נצבט.

לא בכל יום פוגשים משפחות המוכנות להקריב הרבה כדי להקים ישוב חדש בתוך תחומי הקו הירוק ובמקום כל־כך מרוחק. בפאתי קיבוץ שדה בוקר קיבלו חברי הגרעין חלקה קטנה, שעליה הוצבו הקרוונים. מנסים לפתח גינון, אולם האספסת משנים עברו מבצבצת לה, כאילו כדי לומר להם, שלא בקלות יפריחו את השממה.

כיום הם יושבים לדם חברי הגרעין ומתלבטים ביחד.

אין אלה צעירים חולמים מהאחוות נח"ל, אלא משפחות מיושבות בדעתן. הורים לילדים, הסובלים בשל רצונם להקים בנגב ישוב על שמו של דוד בן־גוריון. בסתר לבם אכזבה, שכן לא העלו בדעתם, כי במדינת ישראל השם דוד בן־גוריון אינו כרטיס ביקור מוצלח ופותח את דלתות ההתישבות באיזור שדה בוקר.

בקרוון מיושן ישבנו עם קומץ מחברי הגרעין. טלי קרטיז, בת 36, נשואה ואם לשנים, בן 10 ובן 5. משמשת כרכזת ועדת קליטה ומקרינה אמון ביכולתו של הגרעין להקים את הכפר השיתופי המיוחל. את דרכה לחלוציות החלה במקרה. שמשה כמורה בדימונה ויחד עם בעלה איאן, הנדסאי, בן 41, חפשו משהו שונה בחיים. יותר תוכן, יותר תרומה, יותר מימוש עצמי.

המשפחה הגיעה מאנגליה לדימונה. הרעיון להקים מושב שיתופי ליד מדרשת שדה־בוקר החל להרביק את המשפחות המצטרפות. המחיר כלל ויתור על קיום כלכלי. נעצרו להם במישור האידיאלים והחלו לפני שנה לחיות בקרוונים. המשימה שהטיל עליהם התק"ם היתה גיבוש. עובדים בקיבוץ בענפים השונים, והילדים מתחנכים במסגרת של המשק. בשעה 16.30 מגיעים הילדים למשפחות והקבוצה מתחילה לדון בעתיד המשותף.

מצאנו שם את מוטי זאנה, בעבר מהבולטים ביחידה המרכזית של משטרת מרחב הנגב. עתה חלוץ אמיתי עובד במפעל "דביק" שבשדה־בוקר. בגרעין מבקשים להעבירו מהמפעל למטעים, כדי שישתלם בענף המתוכנן למושב השיתופי. הקיבוץ מתנגד בינתיים. היחסים מעולים, ולכן איש לא ינסה לקלקל את המרקם שנוצר בין משפחות הגרעין לבין הקיבוץ, הנותן את חסותו לרעיון.

אין שמרטפים

תוך זמן קצר התרגלו לאורח החיים החדש. משכימים קום, אוכלים בחדר־האוכל של הקיבוץ ויוצאים לענפים. התקציב כולל 160 ש"ח בחודש, וזכאים לקנות בכל־בו של שדה־בוקר בתנאים של החברים. אחרי העבודה מטפלים בילדים ומשפצים גינות. בערב מגהצים אידיאלים. יושבים על תקנון, עוסקים בדינמיקה קבוצתית ומגוונים בארועי התרבות של הקיבוץ. כשרוצים לצאת לבילוי יש בעיה: מחסור בשמרטפים.

עמית אור, בן 33, נשוי + 2, מזכיר הגרעין. שב מיום עבודה, לובש בגדים כחולים, איראולוג רציני. משמיע לנו מונולוג של איש חזון המכור לצדקת הדרך: "מה שהביא אותי לכאן הוא האמון, כי צורת חיים חדשה צריכה לרענן את צורות ההתישבות הקיימות. אני חושב על צורת חיים שיתופית המותאמת לסוף המאה העשרים". במשך הרבה זמן חשבתי על העקרונות ולפני כחודש וחצי גיבשנו אותם. יש לנו מסר חשוב בתוכן ולא בשם. הרעיון שלנו אומר, כי השיתופיות מבוססת על חרות הפרט, שהוא יחליט אם הוא משתתף, מבלי שיכפו עליו. צורות ההתישבות היום מתבססות על דמוקרטיה טוטאליטארית. צריכים אישור לכל דבר".

(המשך בעמוד 42)

מסלול קליטה וגל עזיבות

בחוברת המסכמת את הרקע לישוב נכתב כי בראשית שנות ה־80 הגו מומחים את רעיון הקמתו של יישוב חדש בהר־הנגב, שיתבסס על טכנולוגיות פרי מחקרים של המכון לחקר המדבר בשדה־בוקר. משוגעים לרעיון הכפר הקהילתי החלו לעבור על בסיס ההצעה הנ"ל, ובמתכונת זו פעל הגרעין בשנים 1981־1984. בשנות השיא שלו נרשמו בו למעלה ממאה משפחות. הקבוצה לא זכתה לתמיכה במוסדות המיישבים, והדבר גרם לגל עזיבות.

בסוף שנת 1984 התארגן הגרעין מחדש, אך הבסיס הפך מכפר קהילתי למושב שיתופי. בעידודם של חברי קיבוץ שדה־בוקר, המועצה האיזורית רמת־הנגב ותאגיד המושבים השיתופיים בתק"מ החל הרעיון לתפוס תנופה מחודשת. בשנת 1987 העמידה הסוכנות קרוונים בפאתי קיבוץ שדה־בוקר, והוחל בקליטת המשפחות לתקופת גיבוש בת כשלוש שנים באותו מחנה זמני.

על־פי המתוכנן, יתבסס כפר־דויד על תיירות מדברית, טיפוח החי והצומח באיזור, ארגון טיולים, גידול בוטנה וגידולי שדה. מסלול הקליטה כולל העברת שאלונים לסוכנות, בדיקה גרפולוגית בתק"מ, ראיון ראשוני בועדה ציבורית, מבחנים פסיכוטכניים וראיונות במסגרת הסוכנות וועדה מסכמת.

תשובות חיוביות מביאות את המשפחה המועמדת לתקופת נסיון בת חצי שנה. לאחר מכן, אם הנסיון מוצלח, מתקבלים לחברות בכפר דויד. ■

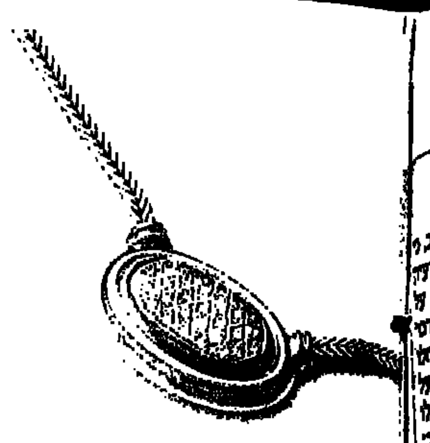

זהב 18 קראט ויהלומים נקיים ב-18 תשלומים רק בבורסה לתכשיטים

אני יודעת שאת יודעת, שתכשיט זהב 18 קראט איכותי יותר, מרשים יותר ו... עולה רק מעט יותר. אבל, אני יודעת שאת עוד לא יודעת, שעכשיו הבורסה לתכשיטים מאפשרת לך לרכוש תכשיט זהב 18 קראט ויהלומים נקיים ב-18 תשלומים! עכשיו, אני יודעת וגם את יודעת. עכשיו, אין לך סיבה להסתפק בפחות, היכנסי לאחד מסניפי הבורסה לתכשיטים ותחושי את ההבדל...

ז'ין דונפ

הבורסה לתכשיטים - יצירות בזהב 18 קראט ויהלומים נקיים.

נשמח לשרתכם בימי השבוע: 9.00-20.00, ביום ו' 9.00-14.00 ובמוצאי שבת עד 22.30.
תל-אביב: דיזנגוף 98 (ליד הככר) טל. 03-246194 ירושלים: בן-יהודה 4 (במדרחוב) טל. 02-231524 חיפה: רח' הנביאים 16 טל. 04-664111
חצפון: דרך עכו 14, קרית ביאליק טל. 04-727523 טבריה: רח' הירדן פינת הבנים טל. 06-720238 חולון: סוקולוב 54 (פינת קוגל) טל. 03-5053545
אשקלון: בנין שקמים, הנשיא הראשון טל. 051-38764 ראשל"צ: רח' ז'בוטינסקי 65 טל. 03-945524 רעננה: רח' אחוזה 104 טל. 052-25455
באר-שבע: רח' הרצל 112 טל. 057-34469 אילת: מרכז מסחרי שלום טל. 059-76822
מכבדים כרטיסי אשראי VISA ויזה, דיינרס, ישראכרט במזומן או בתשלומים.

העתונאי האמריקני מילטון ויורסט פירסם את רשמי ביקורו בעיראק בירחון ה"ניו־יורקר". קטע ממאמרו העוסק בנשים העיראקיות הבאנו באחד הגליונות האחרונים. עתה אנו מביאים שני קטעים נוספים: על ביקור בבית־כנסת בבגדד ועל מפגש עם הורים שכולים.

האמהות, האחיות, הבנות. הן הנותרות מאחור, בציפיה לידיעה מן החזית של מלחמת עיראק־איראן. הרעלה השחורה אינה אות לאבל. עדיין.

שלושה בנים למוות

בעיראק נותרו כיום רק כ־300 יהודים כאשר ערב מלחמת העולם השניה, היה מספרם 140 אלף. רובם מתגוררים בבגדד, כמעט כולם ישישים. בית הכנסת האחרון שנותר על תילו בבגדד שוכן ברחוב צר ליד החידקל. הוא מוקף בחומה, ולא קל למוצאו. הפקידים במשרד ההסברה אפילו אינם מודעים – או שהם מעמידים פנים כאילו אינם מודעים – לקיומו של בית הכנסת.

נהג מונית סימפאטי הבטיח לקחת אותי לשם בשבת בערב, אך בלי לומר לי, הודיע להם על בואי הצפוי. לכשהגעתי, המתינו לי ליד השער חמישה ישישים וקידמו את פניי בברכה "שבת שלום". אחד מהם הושיט לי כיפה – למעשה, כיסוי ראש לבן, מהסוג שחובשים

(המשך בעמוד הבא)

ZAMLER
קונים זהב מהציבור
מטבעות זהב/סובריינים זמלר

קו פתוח

צוות זמלר יענה לשאלותיכם בכל הקשור למתכות יקרות - יהלומים גדולים, מטבעות וסובריינים. מערכת ממוחשבת מרכזת מידע שוטף יום יומי על המחירים מכל הבורסות החשובות בעולם. מידע המאפשר לך החלטה נכונה בזמן אמיתי. לכן, לפני כל החלטה על מכירה צלצל אלינו ללא כל התחייבות מצדך.

טל. 03-5616924

זמלר מתכות בע"מ יהודה הלוי 143

לרדת ברכבל לחויה לילית קסומה

אז כבר מחר בערב – ... לרדת ברכבל ... לית קסומה.
... נקרות בתוך הר ... לים, מלווה בבחש גלים ובריזה מלטפת * צמח הלוטוס * ריקודים ומוסיקה מגוונת * בר משקאות * ביקור לילי בנקרות.
פתוח: החל מ-21:00 (גם בימי שישי).
מחיר: 18 ש"ח (כולל משקה)

מצפה ראש הנקרה פרטים והזמנות: 04-857109

ספרית מעריב

— חדש —

סוכת שלום

מאת **יהושע בר־יוסף**

חמישים אברכים ובני משפחותיהם מתיישבים בסוכת שלום. נופי צפת, העיר הקסומה, משורטטים בידי יהושע בר־יוסף באהבה וגעגועים.

לחשיג בחנויות הספרים ברחבי הארץ ובחנויות ספרית מעריב:
תל־אביב, דרך פ"ת 72א'
ירושלים, הלל 16
חיפה, בן־יהודה 29
באר־שבע, קק"ל 90

ספרים מבית טוב – ספרית מעריב

ברכות לנעלי לימור בע"מ רח' שוקן 27, ת"א, טל' 829985 לרגל זכייתם באות המוצר והשרות הנבחר גוש דן

1988/89

בית הבטוח אשכנזי ישראל
שד' העצמאות 67, בת־ים, טל': 587470, 587463
ברכותינו לעסקים טובים!
לצ'רלי ביטון נעלי לימור

לנעלי לימור, צ'רלי ביטון
אתכם ביד אחת להצלחה
מאחלים
התיכון בע"מ
בלפור 11 בת־ים

לנעלי גיל
ברכות לקבלת האות
אתכם להמשך מוצלח
מאחל
בן סעדון רפאל
נעלי לימור ראשל"צ, רוטשילד 37/53

צרור ברכות והמשך עבודה פוריה
מאחל
בטון דוד עורות בע"מ
בית מסחר לצרכי הנעלה ותיקים יבוא ומקומי

לנעלי לימור בע"מ
ברכות חמות לרגל זכייתכם
מאחלים
מנהלי עופר
רעננה־חן
מרכז גירון
ז'בוטינסקי 3 רעננה

לנעלי לימור, צ'רלי וצוות העובדים
כה לחי, ברכות
לקבלת אות המוצר והשרות הנבחר
מנעלי יעל
מרדכי בן הלל 11, ירושלים

לנעלי לימור
ברכותינו, המשיכו להעפיל מעלה בהצלחה
מאחלים:
אופנת נעלי נעורים
שנקר 52 חולון

נעלי כלנית
בלפור 13 בת־ים
טל': 865557
אתכם ביד אחת להצלחה והמשך שתוף פעולה

לנעלי לימור
אתכם ביד אחת להצלחה ושגשוג
מאחלים
רשת נעלי גיל, התהלה
ירושלים, רח' יפו 51

לצ'רלי ונעלי לימור
ברכות חמות לזכייתכם.
מאחלים: **רשת נעלי קיד**
קניון ר"ג
קיד הרצליה, סוקולוב 75
קיד רמת השרון, אוסישקין 23

(המשך מן העמוד הקודם)

הפועלים הערביים, שכמותו נמכרים לרוב בשוק המקר־מי. לאחר מכן הוזמנתי לתפילה. מארחי הובילו אותי, בגאווה מסויימת, פנימה.

מצאתי אולם גדול, ישן ועלוב, שהזכיר לי את בתי־הכנסת הקודרים מימי סבי. משני הצדדים היו עמודים, התומכים ביציעים כהם שכנה בעבר עזרת הנשים. נר־רות חשמל חשופות ומאווררים השתלשלו מן התקרה וספרי תפילה עבריים גדשו את המדפים. הבמה היתה מול ארון הקודש, אליו הובילו שבע מדרגות, ומול הבמה ניצבו שתי שורות כפולות של ספסלי עץ, זה מול זה. הגברים ישבו בשורה הראשונה משני הצדדים, הנשים ישבו מאחוריהם. להוציא שני בני עשרה, כל חברי הקהילה, כשלושים נפש, נראו בני שישים ומעלה.

אין דיכוי

בהיעדר רב, ניהלו חברי הקהילה במשותף את התפי־לה, טקס ספרדי, שהיה מוכר לי רק בחלקו. כמו בכל תפילות השבת, גולת הכותרת של הטקס היא הוצאת ספר התורה מארון הקודש. הספר הועבר בין המתפל־לים, שנישקו אותו, והשאר זימרו תפילות. לאחר מכן הונח הספר בזהירות על הבמה, ואני הוזמנתי לשאת את אחת התפילות הקצרות המתלוות לקריאה בתורה. פירוש ההזמנה היה, כך הבנתי, הערכה לנוכחותי. שמעתי את שמי בעברית – משה בן אליעזר – וקמתי לדקלם את השורות שהכרתי מילדותי.

לפני שחזרתי למקומי, הגברים שעמדו סביבי לחצו את ידי בחמימות. אך הואיל ואינני מצוי כמותם בתפי־לות, מדי פעם איבדתי את הריכוז – ואת המקום בספר התפילה. הגברים, באדיבותם, העמידו פנים כלא מבחי־נים בכך. לאחר מחצית השעה, נשא אחד מזקני הקהי־לה דרשה בערבית, מתוכה הבנתי רק את הברכה לצד־אם חוסיין. לאחר מכן שרו את המזמור המסיים והתפילה ננעלה.

אחדים מן הגברים המתינו לי בחצר בית הכנסת ורמזו על נכונותם לפתוח בשיחה. הם אמרו לי, כי בשנה הראשונה שלאחר מהפכת הבעת', החיים היו גי־הינום. לא היה זה רק בגלל התליות וההיעלמויות. נאסר על היהודים לעבוד, אפילו בשוק; רכושם הוקפא; הם היו נתונים להטרדות בלתי־פוסקות מצד המשטרה החשאית. המצב השתפר כאשר קיבל צדאם חוסיין סמכויות רבות יותר, והיום מתייחסים אל היהודים כאל שאר האזרחים.

הם חזרו לעיסוקם הישן, בעיקר בתחום הייבוא־ייצוא. הם משמשים במשרות מכובדות, כגון מורים ועוב־די מדינה. הגברים ציינו בסיפוק, כי לא מכבר שיגרה הממשלה כימאי יהודי מבאצרה לייצג את עיראק כמ־שלחת לסין. ילדים יהודיים לומדים בבתי ספר ובאוני־ברסיטאות, כמו כולם, וכששה יהודים משרתים בצבא – מהנדסים ורופאים, וגם חיילים.

לאחר שהוחזר להם רכושם, ההכנסה משכר הדירה של עשרה בתי־כנסת לשעבר ושני בתי־חולים – שרי־דים לגדולתה של הקהילה בעבר – ניתנה למטרות צדקה יהודיות. כעת נעזרים בכספים אלה קשישים נטולי כל הכנסה. לדבריהם, בשנה הבאה יוקדש הכסף לשיפוצים ולהתקנת מיזוג אוויר בבית הכנסת – היחיד שעדיין משמש את הקהילה.

החיים בעיראק עדיין קשים, אמרו לי הגברים עמם שוחחתי, אך לא משום שיש יחס של דיכוי כלפי היהו־דים. אדרבא – במקום לעורר שנאה כלפי היהודים, השלטונות מגינים עליהם. אפילו תמיכתה של ישראל באיראן, במלחמת המפרץ, לא השפיעה לרעה על מעמ־דם של היהודים. אך התקנות שהנהיגו השלטונות בשל מלחמת המפרץ אוסרות על נסיעות לחו"ל, להוציא מקרי חרום, וכלל זה מקשה במיוחד על היהודים, הואיל וכמעט לכולם יש קרובי משפחה מחוץ לעיראק.

אלמנות ואלמנים קשישים ובודדים היו רוצים להי־צטרף לילדיהם בלונדון או בניו־יורק – הם אינם מזכי־רים את ישראל – אך עד כה נדחו כל בקשותיהם.

למען האמת, הואיל והקהילה קטנה מדי וזקנה מכדי להביא תועלת, כמעט אין ספק שלאחר המלחמה יעזבו יהודי עיראק את המדינה. למרות 2,500 שנות מגורים שם, הקהילה שוב אינה חשה שייכות. אין זה מפתיע כלל, שאת בית הכנסת אופפת אווירה מוחשית של מלנכוליה. אף על פי כן, הואיל וחיו בסמיכות כה רבה לסכנה, אמרו לי הגברים שפגשתי, כי הם אסירי תודה על ההפוגה הזמנית, הם מודים לצדאם חוסיין על כך. לכן הם מתפללים מדי שבת תפילה מיוחדת לשלומו.

כשנפרדנו לבסוף, בחצר בית הכנסת, החשיכה כבר ירדה על העיר. לפרידה, הביעו היהודים העיראקיים משאלה בעברית, המתמצתת את חייהם בבגדד: "הלוו־אי וגם השבוע הבא יהיה טוב".

עם המשפחות השכולות

מנאל יונים, ראש הפדראציה הכללית של הנשים בעירק, ארגון רשמי־למחצה, הזמינה אותי לבקר אצל בני משפחותיהם של חללי המלחמה. היא אמרה לי שביכולתי לבחור בין משפחה עשירה לעניה, סונית או שיעית, עירונית או כפרית.

במשך מספר שבועות ביקרתי אצל כמה וכמה משפ־חות בבגדד ובקארבלה, כמו גם בכפרים שבסביבה. בכל אחד מהביקורים התלוותה אלי משלחת של ארבע או חמש נשים מהפדראציה, כולן מאוד חביבות, אמנם, אך עצם נוכחותן הפחידה את המשפחות השכולות. סביר להניח, שבני משפחות החללים אמרו לי דברים שמצ־פים מהם לומר, כאזרחים עירקיים טובים. משפחה אמ־ריקנית היתה עושה אותו דבר, אני חושב, לפחות בתק־ופת מלחמה. אף על פי כן, אני משוכנע שמשפחות אלה לא דיברו עם עתונאים קודם לכן, ואף לא קיבלו תדרוך מוקדם.

אמו השכולה של ראשיד איברהים תיארה באוזני את סכומי הכסף הנכבדים שהרעיפה עליה הממשלה, כאות הערכה להקרבתו. ההורים קיבלו די כסף בשביל לקנות מכונית, חלקת אדמה ובית חדש. לדבריה, הם מתכוונים לעבור לבית החדש תוך חודש ולהשכיר את הבית הנוכחי, שהוא קטן בהרבה. נוסף על הסכום החד־פעמי הגדול, אחיו של ראשיד קיבל קיצבה חוד־שית בסך 500 דינר, השווים, מבחינת כוח הקניה, למ־עט פחות מ־500 דולר אמריקניים, ונחשבים משכורת יפה מאוד בעירק.

אחותו של ראשיד, בהתאם ל"מסורת העירקית", קיבלה קיצבה של מחצית הסכום. אילו היה ראשיד נשוי, הסבירה אמו, היו גם אלמנתו וילדיו מקבלים קצבות, נוסף על מימון הלימודים האוניברסיטאיים. לאחר מכן בדקתי קביעות אלה ומצאתי שהן אכן נכו־נות. נראה כי הממשלה גיבשה כבר בשלב מוקדם של המלחמה מדיניות של רוחב־יד כלפי המשפחות השכו־לות. אך היא לא צפתה מלחמה כה ממושכת ו"קרושים" רבים כל כך, ולכן נאלצה בסופו של דבר לעשות מספר קיצוצים בהיקף ההטבות. בעת שנפל ראשיד כבר נכנס צימצום ההטבות לתוקפו, אך נראה כי הדבר לא פגם ברגשות הפטריוטיים של משפחתו.

רעלה שחורה

"אנחנו מאוד שמחים שהזדמן לראשיד לתת את חייו למען המולדת", אמרה אמו. "חומייני אינו מוסלמי, והוא אינו אדם טוב. אילו היה מוסלמי אמיתי, לא היה הורג כל כך הרבה אנשים. הוא עושה זאת כדי להישאר בשלטון. אתה יודע, חומייני נותן לחיילים שלו מפת־חות לגן העדן. אבל זה כישוף. הצבא שלנו מאמין במה שהוא עושה גם בלי מפתחות".

מביתה של משפחת איברהים נסענו אל משפחת גשאייל. הבן, שאקיר, קולונל בן 44 בחיל הרגלים, נהרג שלושה חודשים קודם לכן, בהרים הצפוניים, ליד סולמניה. אלמנתו, פניה מכוסים למחצה ברעלה שחורה רקיקה, לבשה שמלה שחורה ארוכה וגרביים שחורים. היא ישבה על ספה עם שתי אחיותיה ועם בתה בת השלוש. שני ילדים אחרים, בני 11 ו־13, נעו בחדר, חסרי מנוחה. אביו של שאקיר, חבוש כאפיה, ישב בא־רישות בכורסה ליד הדלת.

אמו, לבושה עבאיה, פניה וידיה מעוטרות כתובות־קעקע כחולות, השתופפה על מחצלת. על הקיר היה תלוי תצלום של צדאם חוסיין, במדי מרשאל. מתחתיו היו תצלומים של שאקיר ושל צעיר אחר במדים, בן דודו שנהרג בחזית שנתיים קודם לכן. אחת האחיות הגישה תה בעת שדיברנו. לדברי האלמנה, שאקיר היה איש צבא הקבע, בוגר המכללה הצבאית העירקית. היא אמרה לי שהוא היה חבר במפלגת הבעת' מאז 1963, עת סיים את לימודיו באוניברסיטת בגדד.

"הוא היה בבית בחופשה והזעיקו אותו בטלפון לחז־ור לחזית", אמרה. "שאלתי אותו אם הוא פוחד. הוא אמר שכאשר תבוא שעת האל, כולנו נמות. מספר ימים לאחר מכן קיבלנו את ההודעה. הוא היה מוכן למות בעד המולדת, אם צריך. הוא לא רצה שאיראן תשתלט. הוא היה מוסלמי אדוק, שהתפלל חמש פעמים ביום. אני מאוד גאה בו".

בבית הראשון בו ביקרתי בקארבלה לא היו רהיטים. ישבנו על מחצלות בחדר קדמי זעיר, שכלל גם טלווי־זיה צבעונית גדולה וכיור עם מברשות שיניים. חוטי חשמל חשופים הוליכו אל מיזוג אוויר שהותקן בחלון. היו שם התצלומים הרגילים של צדאם חוסיין במדים ושל האימאם עלי. היה זה בית משפחת האסנאווי, ששכלה שלושה בנים במלחמה: עמרם ב־1981, סגוב ב־1983 ומיכי ב־1986. שני בנים אחרים, עלי ומאקי, עדיין בצבא.

בעת הביקור שלי, עלי היה בבית בחופשה. אשתו הצעירה והתינוק שלהם, שהתגוררו בבית המשפחה, ישבו איתנו. עלי הגיש לנו מיץ תפוזים, וכעבור רבע שעה של שיחה קם והדליק את הטלוויזיה. לא היה זה מתוך חוסר נימוס. נהפוך הוא – יש ערבים המתייחסים אל הטלוויזיה כאל בידור רקע, במהלך שיחה. התכנית הפטריוטית שהופיעה על המרקע נראתה הולמת: מא־רש צבאי, רגלים מתנופפים, מסגדים. הקריין השמיע את סיסמת הבעת', "אחדות, חרות וסוציאליזם".

בסופו של דבר שבה אמו של עלי, אותה ביקשנו לפגוש, מן השוק, נושאת פירות בסל עשוי רשת. אשה קשישה, חרושת קמטים, מכוסה בכתובות קעקע רבות ועטופה בעבאיה. אך היא התיישבה ברוב חן על המחצ־לת ודיברה בנינוחות ובנעימות. היא אמרה שהממשלה נתנה לה את הבית, אליו עקרה המשפחה מן הכפר, שלוש שנים קודם לכן. הוא גדול ונוח יותר מהבית ישן, לדבריה, והחיים בעיר חביבים עליה.

תשעה בנים בחזית. בניגוד להסתברות – איש לא נהרג, אך אחד נפצע ושני נפל בשבי. ועתה נסתיימה המלחמה. האמנם?

היא סיפרה לי בגאווה, כי היא חאג'יה – היא עלתה לרגל למכה – וכי אף שהיא עצמה אינה יודעת קרוא וכתוב, כל שבעת נכדיה לומדים בבית הספר. כאשר שאלתי אותה מה הרגשתה לגבי בניה שנפלו, אמרה: "אני עצובה, אך קיבלתי את הבנים שלי כדי שיגנו על המולדת שלהם. הדת שלי עוזרת לי, כתיי האל". בהצ־ביעה על עלי, לבשו פניה חיוך מלא אומץ, והיא אמרה: "יש לי עוד שני בנים, ואהיה מאושרת מאוד אם ימותו מות קדושים למען המולדת".

9 בנים בחזית

נסענו לאורך דרכי־עפר בלתי סלולות, אל עברה השני של העיר, לבקר אצל משפחת עבד על־חוסיין. למשפחה זו, שהתגוררה באחד הבתים החדשים של בני המעמד הבינוני, מאחורי חומה נמוכה ברחוב שעל גבול המדבר, תשעה בנים בחזית. בניגוד להסתברות, איש מהם לא נהרג, אך חאמיד נפצע לא מכבר ובאשיר נפל בשבי בעת המתקפה הכושלת של עירק על העיר האיראנית אבאדאן, בתחילת המלחמה.

המשפחה קיבלה ממנו מכתבים, בקבוצות של ארב־עה או חמישה כל פעם, בהפסקות של ששה חודשים. חאמיד, הנמצא בבית ומחלים מפציעתו, עמד על כך שאני, אורח הכבוד, אשב מול המזגן. אמו, בעבאיה שלה, ישבה על השטיח. בניה כולם בחזיתות, מן הצפון עד הדרום, וכל אחד מהם מגיע הביתה מדי כמה חוד־שים. שבעה מהבנים נשואים, ויש לה 22 נכדים. הצבא, לדבריה, נתן מספיק כסף כדי לפרנס את כולם. "תודה לאל, כולם חיים בתנאים טובים", אמרה.

בעוד אני משוחח עם אמו, הביא חאמיד קנקן פלס־טיק ירוק מן המטבח, ממנו הגיש מי קרח לכל האנשים, בזה אחר זה, מכוס אחת. "כל אחי חיילים טובים", אמר בגאווה, בעוד הוא מסתובב בין האנשים. "אנחנו נלח־מים כדי לסיים את המלחמה, והסוף הולך ומתקרב. החיילים שלנו יותר נחושים עכשיו.

"איראנים כה רבים נהרגו, והם כבר מתחילים להת־עייף מהלחימה. אני יודע". הוא אמר לי שאחיו חוסיין קיבל לא מכבר עיטור על אומץ לב – הוא חילץ חיי־לים עירקיים פצועים, תחת אש האוייב. הוא קיבל גם מכונית מהממשלה, כאות תודה על הישגו, אמר חא־מיד. אך מה שחשוב יותר: במהלך סיור שערך בחזית, צדאם חוסיין בירך אותו אישית ולחץ את ידו.

ועתה נסתיימה המלחמה. האמנם?

(מאנגלית: עדית פרקל)

נשים שנפגעו בהתקפת גז החרדל באותה מלחמה איומה

"אנחנו מאוד שמחים שהזדמן לראשיד לתת את חייו למען המולדת" אומרת אם שכולה עיראקית. הממשלה הרעיפה עליה סכומי כסף נכבדים כאות הערכה להקרבת בנה. בכסף הזה רכשו בית ומכונית.

קליטה

נילה מצא

אורי חכם, מנכ"ל עמותה, המסרה: "החוקת עליה".

יוזמת הפרוייקט אלה יפת. ציוות 1988.

תורמים מחפשים מתנדבים

אמנות עם ניחוח של ציונות. יש דבר כזה: במדרשה לאמנות ברמת השרון. עולים לומדים ציור ומציירים להנאתם כשהם מודרכים בידי אמנים מוכרים. היוזמת היא אלה יפת. בורחת מפרסום. 400 איש חברים בה, אגודת ידידים של המדרשה לאמנות ברמת השרון. במשך עשור, הם תורמים סכום סמלי, לטובת קידום נושא הקרוב לליבם. בתמורה לתרומה, שומעים הרצאות בנושאים שונים ויוצאים לטיולים. לאחרונה החליטו לפעול למען עולים חדשים. שמו לעצמם מטרה "החוקת העליה", אומר אורי חכם, מנכ"ל העמותה.

רות דיין, הנשיאה. במסגרת חוג ציור הפתוח במידרשה לקהל הרחב, קיבלו עולים חדשים וישנים הזדמנות ללמוד חינם את תורת הציור, מפי ומידי אמנים מוכרים כמו רחל שביט, אבינועם קוסובסקי, יוסף גטניו, משה טל ואחרים.

פעם בשבוע, בשעות אחר הצהריים ניתן לראותם מציירים להנאתם. עולים מרוסיה, אתיופיה, דרום אמריקה, ארה"ב. אחווה בינלאומית שלא דורשת ידיעת שפה, מלבד שפת הציור, שהינה בינלאומית. ריפוי נפשי עם אופציה למקצוע או תעסוקה בעתיד "יכולים ללמוד גם גרפיקה, וידאו וצילום בחוגים שלנו", אומרת אלה יפת, אשר יזמה את הפרוייקט הציוני. כלי מרכאות. יחד עם 20 חברי ההנהלה של העמותה, כולם עובדים בהתנדבות, פנתה למרכזי קליטה שונים בגוש דן. תלו כרזות, ביקשו מהמנהלים עולים, שיבואו ללימוד אצלם. מצב אירואלי, תורמים מחפשים מתנדבים. בית כרודצקי ברמת אביב, גייס את המספר הגדול ביותר של "מתנדבים".

סך הכל, הגיעו 23 תלמידים "בשנה הבאה מקיים לשלש את הכמות. יתכן שנארגן להם הסעות ממרכזי הקליטה לכאן, אם התקציב יאפשר לנו", אומר חכם, שהינו גם המנהל האדמיניסטרטיבי של המדרשה. בעתיד הם גם רוצים לגבש הווי. ליזום מפגשים חברתיים בין ישראליים לעולים, באמצעות פעילויות שונות.

הסבר פניך לעולה. כבר השנה, הם למדו בקבוצות מעורבות "כדי שלא ירגישו זרים, בין זרים", אומר חכם. כל אחד מהחוגים, הינו חד־שנתי. "מי שנידלק על העניין, יכול להרשם למכון להכשרת מדריכים, או ללימודים מלאים בסמינר".

המכון, פרוייקט נוסף של העמותה, הפועל מאז הוסדה. מיועד בעיקר לעיירות פיתוח ושכונות מצוקה. מסלול מקוצר, של שנתיים. הלימודים מסובסדים במילואם. כדי לקבל תעודת הוראה מוסמכת, לומדים במדרשה שלוש או ארבע שנים, במסגרת סמינר למורים לאמנות. משלמים לפי גובה שכר לימוד, שנקבע על ידי משרד החינוך. הבדל משמעותי. "בוגרי" המחזור הראשון, של פרוייקט העולים, יוכלו להירשם כעת למכון "בתנאי ששליטתם בשפה מספקת, יש להם מינימום של עשר שנות לימוד ותיק עבודות, כדי שנוכל להתרשם מכישורדהם". מי שמעוניין להתקבל לסמינר, יעבור סלקציה גדולה יותר "בגרות מלאה, מבחנים פסיכומטריים ומבחנים מעשיים, בנוסף לתיק עבודות".

בסוף השנה הציגו העולים את עבודתהם, בתערוכה. ישראל קיסר מזכ"ל ההסתדרות, נתן חסותו לאירוע. המחלקה לעלייה בהסתדרות, נתנה ידה למימוש הפרוייקט. אחד העולים נשאל על ידי המזכ"ל "מה תעשה עם מה שלמדת כאן?", "קיבלתי כיוון ודרך חדשה, להתחיל את חיי, כתור אזרח מדינת ישראל", ענה לו. כעת, הם בחופשה. בספטמבר, יבואו אחרים. התחלות חדשות, תקוות. ■

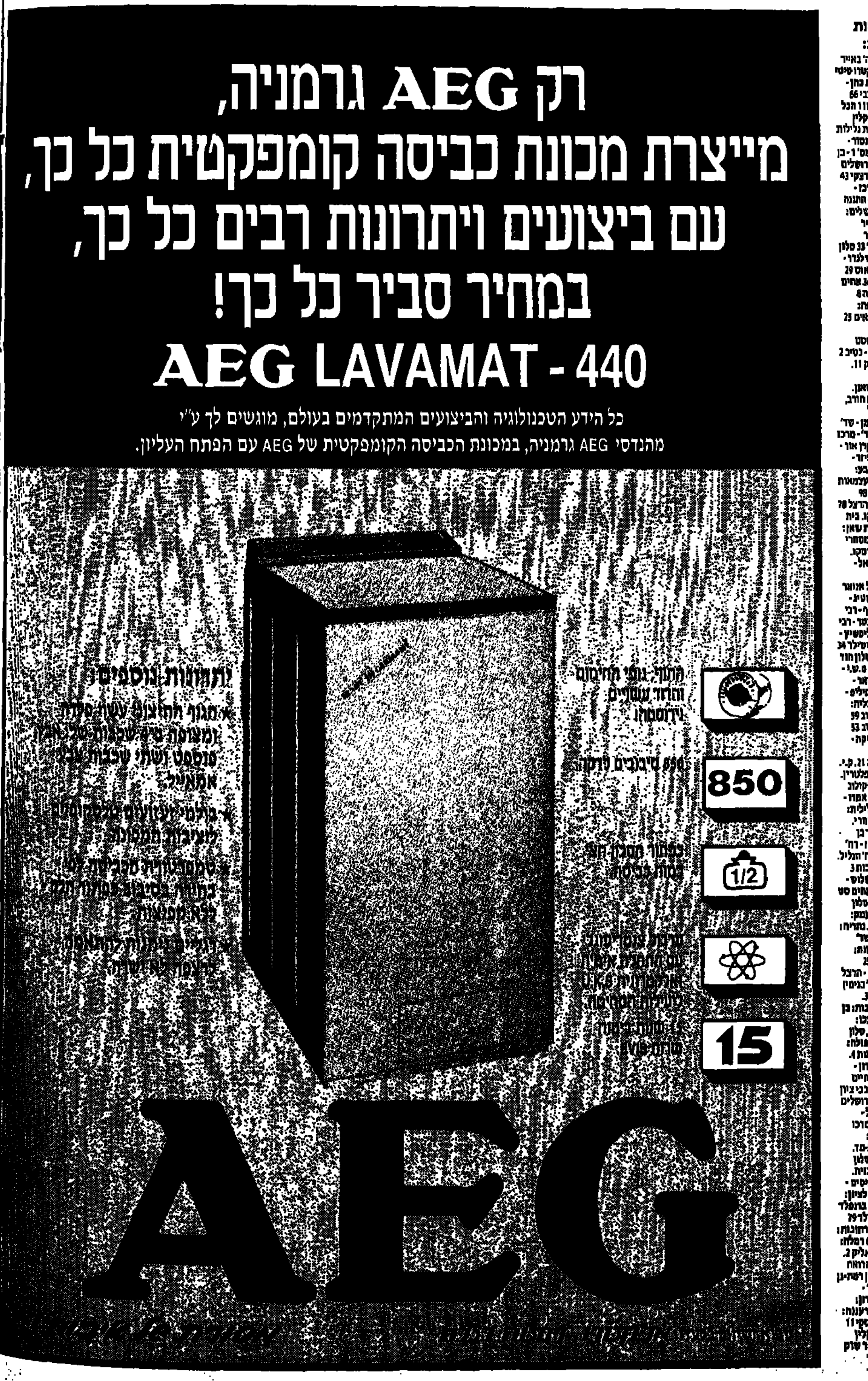

מדור פרסומי

חייג ו...צא לחופשה! שירותי "טלנופש" ממוחשבים ב"צבר"

"טלנופש" ממוחשב – שירות הזמנות טלפוני באמצעות כרטיסי אשראי מיושם, לאחרונה, ב"צבר" – חברת תיירות הפנים הגדולה בישראל, באמצעות תוכנת "קו־תיירות־פנים" שפותחה ב"קו מערכות".

מנכ"ל "צבר", עודד קרן, מוסר כי התוכנה מנהלת את תיירות הפנים ומסייעת באיתור מהיר של צורכי הלקוח ועידכונו המיידי.

"קו תיירות" מיושמת ב"צבר", בין השאר, לצורך שליטה על "בנק חדרים" הגדול ביותר החל מבתי מלון בדירוג חמישה כוכבים ועד לבתי הארחה, תוך שליטה על מספר ההזמנות בסניפי החברה בחלוקה שווה או ממויינת על־פי צרכים המונעת, בין השאר, גם אפשרות של הזמנות כפולות של חדרים.

הפירוט הניתן לנופש הוא מרבי: מאפיינים של בית המלון, למשל: הסקה, מועדון, בריכה, ספורט מים, שמרטפיה, מסעדת שירות עצמי, רשת האם, סוג החדרים, מחיר ללילה באמצע השבוע ובסופשבוע, הפקה מיידית של תמחיר ועלות ההזמנה וכן של זמינות פריטי חבילת הנופש המבוקשת, כשמידע זה ניתן למשיכה בתוך שניות לטובת מבצעי ההזמנות בטלפון. "תמורת" מסירת כרטיס אשראי, ת.ז. וכתובת (הנבדקים במחשב כתקפים) – הם חוסכים לעצמם את הזמן והטרחת הכרוכים בבירורים חוזרים ונשנים ואף זוכים בדף הדרכה המפורש בפניהם את תוכנית החופשה המדוייקת הצפויה להם, ומודיע להם מראש על ה"נזק" הצפוי לכיס...

שי קוהן, מנהל השיווק של "קו מערכות", מציין כי תוכנת "קו תיירות" מאפשרת ל"צבר" גם תקשורת טלקס עם הספקים השונים: בתי מלון, חברות להשכרת רכב, חברות לאירגון טיולים וכו'. מערכת הנהלת חשבונות ממוחשבת המבצעת התחשבנות ומעקבי גביה המתעדכנים ON LINE והפקת רשימות תפוצה לנמעני החברה, לצורך מישלוח מידע לגבי מבצעים, בקרה ו"שליפת" מנויים – להענקת פרסים.

יתרון התוכנה – בהיותה פועלת בשילוב הדוק של המערכת האופרטיבית במערכת הכספים ובמערכת הטלקס.

חברת "צבר" אשר מכרה ב־1987/88 חבילות נופש לכ־20 אלף נופשים ישראליים התרחבה, לאחרונה, ו"פלשה" לתחום התיירות היוצאת. הסניף החדש שנפתח בדיזינגוף־סנטר בתל־אביב ימוחשב בקרוב אף הוא במודול תוכנת תיירות קמעונאית יוצאת שפותחה אף היא ב"קו מערכות".

עם רכישתה הצטרפה תוכנת "קו תיירות" למערך המיחשוב של "צבר" הכולל מחשב מרכזי דיגיטל PDP11/73 בעל דיסק בנפח 19MB ו־16 תחנות עבודה המקוונות למחשב המרכזי.

"צבר" הינה חלק ממערך חברות התיירות הסיטונאיות אשר ייעלו את שירותיהן בעזרת תוכנת "קו תיירות", וביניהן: "נתור", "יוניתורס", "מליח" ו"איסתא".

לחופש הגדול!
מורה· סטודנטית·
תלמידת תיכון
עשי בעצמך
·חצאיות· חולצות· שמלות או מכנסיים
ומבצע קיץ
תפירת כובע אופנתי
נסי גם את!! ותתחדשי
בתי ספר למקצועות האופנה
·מרים·
פרטים והרשמה:
ירושלים, החבצלת 19 02 242512 242513
תל־אביב, אלנבי 19 03 658408 657945
בימים א־ה מ־9.00־12.30, 16.00־19.30
נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים הבאה
לתכנון וציור אופנה

GEBTON HALLS
אולמי גבטון
1988/89
אולם מספר 1 בצפון
תודתנו נתונה לציבור הרחב, סקר דעת קהל והרגלי צריכה מטעם המכון הישראלי
על שהעניקו לנו את העסק הנבחר.
נמשיך להעניק לציבור את מלוא שרותינו באיכות ובטיב כפי שעשינו עד כה.
לפרטים נא לפנות: אולמי גבטון עפולה – רח' קהילת ציון (מול מוטורולה) אזור התעשיה, טל. 06-595553/4.

לאולמי גבטון
אתכם לאורך כל הדרך
התקליטן – אורגד
עם אורי מנחם
06-584882

לאולמי גבטון
לרגל בחירתכם לעסק הנבחר לשנת 88–89 עלו והצליחו
מאחלים:
להקת בלומרין חיפה
טל. 06-542038 – 04-914858

לאולמי גבטון
שאו ברכות חמות
התזמורת לכל אירוע
רוזמרין־הרקפת
להזמנות: מאיר - 04-754952; אבי מנסו - 04-918487

לאולמי גבטון
אתכם ביד אחת להצלחה
סטודיו 1
הנשיא 1, עפולה
06-593222

לאולמי גבטון
עלו והצליחו במקומכם החדש
מ. אקרמן בע"מ
יבואני ומשווקי יינות, משקאות חריפים, ובירה
רח' העמל 47 חיפה
טל- 04-663033 04-663521

לאולמי גבטון
שאו ברכות חמות
קונדיטורית אלי
הנשיא 3 עפולה
06-595598

לאולמי גבטון
המשך שיתוף פעולה
אבי את מיכאל
מחסן עצים ורעפים
אזור תעשיה עפולה עילית
06-594906

לאולמי גבטון
שאו ברכות חמות
תפוא"ד הצפון
תפוא"ד טריים מקולפים. תפוא"ד ממולאים (קנואים) בטעמים שונים. יצרני צ'יפס מהיר בטעם ביתי.
משה מרון, כפר גדעון ד.נ. יזרעאל 19310 טל. 06-593195

לאולמי גבטון
אתכם ביד אחת להצלחה
סלון לכלות רוחמה
רח' ירושלים 1, עפולה
06-596601

בהפקת שירה הפקות – סלי: 03-379040-2-3

רותי קינן

לא מבשלים

שברו את הכלים ולא מבשלים – זוהי ללא ספק אחת מסיסמאות הקיץ, למי שיש לו ברירה, לפחות. ובאמת, מה לנו ולכיריים הלוהבים או לתנור הלוהט? תנו לנו קצת חופש מאפייה טיגון וצלייה ונכיר לכם תודה.

בבקשה. שתי ארוחות קיץ משביעות ומזינות בלי בישול. האחת בשרית השנייה חלבית. אין צורך להתקרב לכיריים ולתנור. אפשר להרכיב הכל גם על המרפסת – אם יש בה עדיין משבים קלילים מכיוון מערב – או בחצר.

ועוד יתרון ברור: אם אין לכם מדיח ואם בכל מקרה גם הכלים המלוכלכים הורסים לכם את הקיץ – את הארוחות שלנו תוכלו להכין בכלים לשימוש חד פעמי. אפשר גם לערוך את השולחן בכאלה ולהשליך הכל לפח לאחר הארוחה. כך אפשר גם להזמין את השכנים, או החברים מחוץ לעיר בנון שלנטיות מוחלטת. שיראו איך במינימום מאמץ מסתדרת לכם ארוחה.

אם רוצים שהעסק יהיה מוצלח במיוחד רצוי ללוות את הארוחות בלחם טרי ואפשר להוסיף לקינוח פירות עונה סדורים יפה על הצלחת. ■

מרק מרטור צונן

המרק הכי מתאים לקיץ. מרענן, משביע, יפה לעין וקליקל להכנה. מעבד מזון יבצע את פעולות הגרירה בפחות מדקה. כל היתר מסתכם בבחישה ידנית קלה.

החומרים (ל־6 מנות):
4 מלפפונים בינוניים טריים
4 מלפפונים כבושים, קטנים
4 גביעי יוגורט
גביע שמנת חמוצה
2 שיני שום כתושות
צרור נדיב שמיר, קצוץ
כף עלי נענע קצוצים
מלח, פלפל לבן
כף שמן זית

להגשה:
קוביות קרח
כף צנוברים קלויים (לא הכרחי)

הכנה:
שוטפים היטב את המלפפונים ואין קולפים אותם. מסירים את הקצוות ומגררים במעבד מזון, על דיסקית הגרירה הגסה. מרסקים יחד גם את המלפפונים הכבושים. מעבירים את כל המלפפונים המרוסקים לקערה גדולה. מוסיפים את היוגורט והשמנת ומערבבים היטב.

מוסיפים את השום הכתוש, השמיר, הנענע (משאירים מספר עלים לקישוט), המלח והפלפל. מוסיפים את שמן הזית, מערבבים ומאחסני במקרר עד להגשה.

לפני ההגשה, מחלקים את קוביות הקרח בין צלחות ההגשה (כ־2 קוביות בכל צלחת). יוצקים עליהן מהמרק הקר ומפזרים למעלה את הצנוברים הקלויים, אם רוצים. אפשר לקשט גם בפרוסות מלפפונים ונענע.

הערות:
1. מעבד המזון יכול לקצוץ עבורכם בקלות גם את עשבי התיבול (השמיר והנענע). לפני גירור המלפפונים, מתאימים את להב המתכת למכשיר, מוסיפים את עשבי התיבול ומפעילים בהפסקות לפרקי זמן קצרים ביותר עד שעשבי התיבול קצוצים היטב. מחליפים לדיסקית הגרירה וממשיכים כנ"ל.
2. לשומרי משקל: אפשר בהחלט לוותר על השמנת ולהוסיף במקומה עוד גביע יוגורט או אפילו להשתמש בלבן טווש במקום כל הכמות. אפשר גם לוותר על שמן הזית, שנועד להוסיף טעם בלבד.

מוס טונה וירקות

כשמכינים את המוס הזה בתבנית דמויית דג – זוהי חגיגה אמיתית. אבל הוא יפה מאוד גם בתבנית מלבנית מוארכת (כמו של עוגה אנגלית). החד־פעמיות מאלומיניום מתאימות במיוחד.

חומרים (לכ־6 מנות עיקריות):
2 קופסאות גדולות (כ־400 גרם) שימורי טונה
שקית שמנת לקצפת
שקית (14 גרם) ג'לטין ללא טעם
½ כוס מים רותחים
½ כוס מיונית
כף שמיר, קצוץ דק
2 כפות קטשופ
כף מיץ לימון
כפית פפריקה מתוקה
מלח, פלפל
פלפל ירוק, חתוך לקוביות קטנות
פלפל אדום, חתוך לקוביות קטנות
גבעול סלרי, פרוס לפרוסות דקות

ההכנה:
מסננים את הטונה מהנוזלים ומעבירים למיכל של מעבד מזון או ממחה (בלנדר).

מקציפים את השמנת לקצפת רכה ואוורירית. ממיסים את הג'לטין במים הרותחים, עד שהוא נמס לחלוטין ומצננים את התמיסה מעט. מוסיפים את תערובת הג'לטין לטונה ומעבדים, ביחד עם המיונית, השמיר, הקטשופ, מיץ הלימון והתבלינים למחית אחידה.

מוסיפים למחית את הירקות החתוכים ומערבבים היטב. מקפלים לתוך התערובת את השמנת המוקצפת בתנועות רחבות.

מרפדים את התבנית ביריעת פלסטיק דביק (הדבר מקל על הוצאת המוס ממנה).

יוצקים לתוכה את התערובת, מכסים ביריעות ניילון או רדיד אלומיניום ומצננים 3 שעות לפחות.

לפני ההגשה, פורסים לפרוסות ומקשטים בפרוסות דקיקות של לימון ובענפי שמיר.

הערות:
1. מכינים את המוס בתבנית דמויית דג, אפשר לקשט אותו ב"קשקשים" עשויים מפרוסות דקיקות של מלפפון לא קלוף. חוצים כל פרוסה לשניים ונועצים את הצד החתוך בזווית קלה לתוך המוס, כך שיצרו דוגמה של קשקשים.
2. לשומרי מישקל: משתמשים בטונה משומרת במיץ טבעי. את השמנת לקצפת אפשר להחליף ב־2 גביעי שמנת חמוצה או יוגורט מוקצף (דנונה, דנובה).

מרק מרטור. הכי מתאים לקיץ.

סלט ירקות יצירתי

את היצירה הזאת מכיני מכל ירק המצוי במקרר, גם כאלה שאינם עושים דרכם בדרך כלל לקערת הסלט, כמו למשל קישואים לא מבושלים ופרחי כרובית.

החומרים:
2 קישואים
3 עגבניות קטנות, מוצקות
2 גבעולי סלרי
2 גזרים
½ כרובית קטנה
2 בצלים ירוקים
4 עלי חסה גדולים
כף חומץ בן יין
כפית חרדל צרפתי
¼ כפית מלח
פלפל שחור
כף טרגון טרי, קצוץ דק (או ½ כפית יבש)
3 כפות שמן זית
50 ג' אגוזי מלך קצוצים

ההכנה:
מגררים את הקישואים על מגררת גסה. חותכים את העגבניות לקוביות קטנות ופורסים דק את גבעולי הסלרי. קולפים את הגזר וחותכים לקוביות קטנות. מפרקים את פרחי הכרובית לתפרחות קטנות ככל האפשר. קוצצים דק את הבצלים. מניחים את כל הירקות בקערה גדולה, מרופדת בעלי חסה.

בצנצנת קטנה מערבבים את החומץ עם החרדל והמלח עד שהחרדל והמלח נמסים היטב. מוסיפים את הפלפל והטרגון ואת השמן. טורפים עד שמתקבל רוטב אוורירי. יוצקים את הרוטב על הסלט. מפזרים מעליו את האגוזים ומגישים מיד.

גספצ'ו מהיר

מרק העגבניות הספרדי במתכונת מהירה זו מתאים לפתיחה של ארוחה בשרית. אפשר כמובן להגישו גם בכל הזדמנות אחרת. במקרה כזה, כף של שמנת חמוצה לכל סועד יכולה להוסיף המון צבע וגם טעם למרק.

החומרים (ל־6 מנות):
צרור קטן פטרוסלינון
מלפפון גדול, קלוף וחתוך
גמבה, מנוקה וחתוכה לחתיכות
פלפל ירוק, מנוקה וחתוך לחתיכות
עגבנייה גדולה, בחתיכות
בצל קטן, מנוקה וחתוך לרבעים
3 כוסות מיץ עגבניות (מקופסה או מתרכיז)
3 כפות מיץ לימון
½ כף חומץ בן יין
מלח, פלפל
כף שמן זית
כמה טיפות טבסקו (לא הכרחי)
קוביות מלפפון, לקישוט

גספצ'ו. גם צבע וגם טעם.

ההכנה:
מניחים את הפטרוסלינון במעבד מזון עם להב מתכת. מעבדים עד שהעלים קצוצים דק. מוסיפים למעבד המזון את הירקות ומעבדים את הכל למחית, בזמן קצר. המחית אינה צריכה להיות חלקה. מעבירים את המחית לקערה ומוסיפים את מיץ העגבניות, מיץ הלימון, החומץ, התבלינים ושמן הזית. מערבבים היטב ומצננים כשעה לפחות לפני שמגישים. בהגשה, זורים מעט קוביות מלפפונים על כל מנה.

סלט עוף ופירות קיץ

הסלט הזה עושה שימוש בשאריות של עוף מיום אתמול, בעוף שנשלף מקופסאות או בעוף בגריל שנקנה במיוחד למטרה זו. השילוב עם פירות של קיץ יוצר חגיגת טעמים.

החומרים (לכ־6 מנות):
כ־500 ג' חתיכות עוף (שאריות, מקופסה, עוף בגריל ללא עור ועצמות או עוף מעושן)
תפוח עץ חמוץ, גדול
2 גבעולי סלרי אמריקאי
בצל קטן
½ כוס ענבים שחורים, רצוי ללא גרעינים
½ כוס ענבים ירוקים, ללא חרצנים
3 שזיפים, מגולענים וקצוצים
3 מישמשים, מגולענים וקצוצים
50 ג' אגוזים קצוצים
100 ג' צימוקים
½ כוס מיץ תפוזים
2 כפות מיץ לימון
½ כוס מיונית
מלח, פלפל לבן
כף נענע טרייה, קצוצה (לא הכרחי)
חסה אמריקאית

ההכנה:
חותכים את העוף – הבשר בלבד – לקוביות. חותכים את התפוח, הסלרי והבצל לקוביות קטנות ומוסיפים לעוף בקערה גדולה. חוצים את הענבים ומוסיפים ביחד עם השזיפים והמישמשים לקערה עם העוף והירקות. מוסיפים גם את האגוזים והצימוקים ומערבבים היטב.

בקערית נפרדת מערבבים את המיצים עם המיונית, התבלינים והנענע ויוצקים על הסלט. חותכים את החסה לרצועות דקיקות ומניחים בקערת הגשה. מעבירים את הסלט מעל מצע החסה. מערבבים את החסה עם הסלט ממש לפני הארוחה.

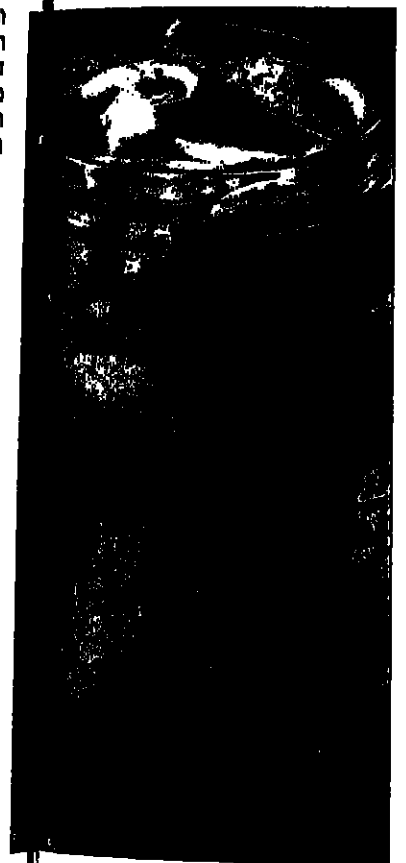

מחמצי ירקות. מרענן וקייצי.

מחמצי ירקות

יופי של ליווי מרענן וקיצי לכל מנה. אפשר לגוון את הירקות במה שיש. נפלא לפיקניקים.

החומרים:
½ כרובית קטנה, מפורקת לתפרחות
2 גזרים בינוניים, פרוסים
2 קישואים בינוניים, פרוסים
פלפל אדום גדול, חתוך לחתיכות קטנות
100 ג' פטריות, פרוסות
כוס שמן לסלט
½ כוס חומץ
½ כוס שמן זית
כף סוכר
כף שמיר קצוץ
¼ כפית קליפת לימון מגוררת
קורט פלפל שחור גרוס גס
עלה דפנה

ההכנה:
מניחים את הירקות החתוכים בשכבות בצנצנת גבוהה המכילה ליטר וחצי. משתדלים ליצור שכבות צבע יפות. מסיימים בפטריות.

בקערה בינונית מערבבים את השמן, החומץ, שמן הזית, הסוכר, השמיר, המלח, קליפת הלימון והפלפל. מוסיפים עוד ½ כוס מים ויוצקים על הירקות שבצנצנת. מניחים למעלה את עלה הדפנה ומכסים את הצנצנת במכסה. מניחים במקרר ללילה.

שירות עולמי

גוש קרח במקום גלידה

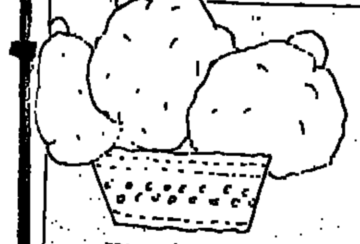

הגלידה הצליחה להפליא בצאתה מהמכונה הביתית – אבל המקפיא הפך אותה לאחר ימים ספורים לגוש קרח קשה. מה קרה? שואלת קוראה נאמנה ומציינת, שאת הגלידות היא מכינה ללא תוספת סוכר.

ובכן, הסוכר או הסירופ הנוצר במהלך הכנת הגלידות הוא גם זה המסייע להשגת מירקם נכון ורך לגלידות. הסוכר הוא הגורם המכריע בגלידות על בסיס מים (סורבה, שרבט), לכך שלא יהפכו לקרח פשוט. גלידות על בסיס שומני אינן הופכות קשות כל כך גם אם אין מוסיפים להן סוכר.

מסקנה: בגלידות שאינן מכילות שומן (חמאה, מרגרינה, שמנת) – יש להקפיד ולהוסיף את הסוכר המומלץ במתכון – אם מתכוונים לאחסן אותן במקפיא. אם מכינים במכונה לצריכה מיידית – התוצאה המתקבלת טובה גם ללא סוכר.

ועוד: כל גלידה, בין אם נעשתה במכונה ביתית או בלעדיה, שאוחסנה במקפיא, יש להוציא כ־20 דקות לפני ההכנה ולהעביר למקרר. הטמפרטורה במקפיא בדרך כלל נמוכה מהרצוי לגלידות.

סלט עוף ופירות. חגיגת טעמים.

ארוחת־תה וריאט־תה

מה אתם יודעים על תה? משקה, מרווה, מחמם, לעיתים מבושם. עושה טוב. מה אתם יודעים על תה קר? – פחות, אבל כבר מוכר: מכינים לבד מתמצית ומשקיקים, עם הרבה לימון וקרח, או מכינים מאבקה מוכנה שמשרתת אותנו נאמנה כבר קיצים מספר. יתרונותיו מרווה, מרענן, טבעי – מתאים לילדים.

הקיץ, יש גם חידוש. חברת "ויסוצקי" הכינה אבקת תה נמס דיאטטי, להכנה מהירה של משקה תה קר, דל קלוריות (5 בכוס) וכדי שלא ישעמם למשקה, הוכנה ב"הילטון" תל־אביב ארוחה שכל מנותיה הוכנו עם תה.

אחראי לרעיונות התה זאב קרן, מנהל המזון והמשקאות של המלון.

קוקטייל תה בעשבי תיבול

טעם מעניין ולא מתוק במיוחד לקוקטייל קייצי מרווה. תה "ארל גריי" עצמו מכיל תמצית שמן ברגמוט, המעניק לו ניחוח מעודן.

החומרים (לכ־6־8 כוסות):
4 שקיקי תה "ארל גריי"
כוס מים רותחים
מקל קינמון
3 גרגרי ציפורן שלמים
כוס ליקר נענה
2 כוסות מים קרים מאוד
כוס מיץ תפוזים
קליפת לימון מגוררת
קליפת תפוז מגוררת
12 ענפי נענה, לקישוט
קוביות קרח

קוקטייל תה. קייצי ומהנה.

ההכנה:
מכינים תמצית תה חזקה משקיקי התה שאותם משקיעים במים הרותחים. מכניסים למים גם את הקינמון והציפורן. מוציאים את שקיקי התה ומצננים את התמצית. מוסיפים לה את כל יתר החומרים, מערבבים בקנקן גדול ומגישים עם קוביות קרח.

נתח מותן מאודה בתה

נתח בשר מעודן (ויקר) ביותר; מוגש בדרך בלתי שיגרתית, טעימה וקלה להכנה.

החומרים (ל־6־8 מנות):
800 גרם נתח מותן בקר
1/2 ליטר מרק בשר צח
10 כפות עלי תה שחור
צרור שמיר
בצל פרוס
16 גזרים קטנים
16 קישואים קטנים
צרור אספרגוס טרי
2 עלי דפנה
6 גרגרי פלפל

ההכנה:
מנקים את הבשר ומניחים בצד.

מרתיחים את המרק הצח ומוסיפים לו את התה. לאחר 5 דקות, כשנוצרת תמצית מרוכזת, מסננים את עלי התה ומשליכים אותם. מוסיפים לתמצית את הירקות והתבלינים ומביאים לרתיחה.

15 דקות לפני שמגישים את המנה העיקרית מניחים את נתח הבשר בשלמותו בסיר עם המרק הרותח, מביאים לרתיחה, ממתנים את הלהבה ומבשלים על סף הרתיחה 15 דקות.

מוציאים את הבשר מהסיר ופורסים מיד לפרוסות בעובי 1־2 ס"מ. מניחים את הפרוסות בצלחת הגשה עמוקה, מעטרים בירקות המבושלים ומגישים מייד.

נתח מותן. מעודן וקל להכנה.

אשף עולמי

חצי יובל

המסעדה הכי יציבה (כמעט) במדינה, אלהמברה ביפו חוגגת חצי יובל להיווסדה. וזו סיבה טובה לשף כריסטיאן לשתף בשמחה את כל הלקוחות הישנים ולקרוץ גם לחדשים. מי שהשם אלהמברה מעורר בו אסוציאציות של מזומנים כבדים שיש להשקיע במזון מעולה – שירגע. מנות מרהיבות של אוכל לעילא ולעילא – יש. באשר למחיר – לציון מלאות לה 25 שנה, הכריז כריסטיאן על תפריט היובל, הכולל ממיטב מעדני הבית במחיר השווה (כמעט) לכל נפש – 50 ש"ח לאדם. וזה כולל בחירה בין שלושה סוגי מנות ראשונות, מנה עיקרית ומנה אחרונה וכן בקבוק יין ל־4 סועדים, מע"מ ודמי שירות.

השף כריסטיאן.

אם אין לכם זמן לבוא לאלהמברה, מציע כריסטיאן את שירותי הקייטרינג של המסעדה או פשוט – בישול של ארוחה למספר מצומצם של משתתפים בבית הלקוח. לכבוד חג המסעדה הסכים כריסטיאן לשתף אותנו במתכון של קינוח שוקולד מדהים שטעמנו אצלו.

קינוח שוקולד מעולה

החומרים:
250 ג' שוקולד לבישול
250 ג' חמאה
6 ביצים מופרדות
½ כוס סוכר
3 חבילות סוכר וניל

ההכנה:
ממיסים את השוקולד על אדים. מקציפים את החמאה עם החלמונים וסוכר הווניל במיקסר עד שמתקבלת תערובת בהירה מאוד ואוורירית וכל הסוכר נמס (התהליך עשוי להמשך עד 15 דקות).

בקערה נפרדת, מקציפים את החלבונים עם הסוכר הרגיל לקצף יציב. מערבבים את תערובת החלמונים עם קצף החלבונים והשוקולד המומס לסירוגין, בתנועות קיפול.

מעבירים את התערובת לתבנית נירוסטה או מתכת אחרת, מרוחה היטב בחמאה ומקפיאים ל־4־5 שעות.

להגשה, מניחים פרוסה מהקינוח על צלחת הגשה ויוצקים עליה שוקולד מומס חם. מקשטים בקצפת.

הכל של מיכל

גם מזה וגם מזה

★ תערובת ירקות מיובשים, מיועדת לשימוש בהכנת מרקים, רטבים או תבשילים שונים משווקת על ידי חברת "טעם טבע" באריזה שקופה, המאפשרת לצרכן לראות מה הוא קונה. 150 גרם, 4.30 ש"ח.

★ חטיף מרציפן חדש מבית "ברט" – מרציפן ממולא באגוזי מלך. 100 גרם, כ־2 ש"ח, תלוי במקום הקניה. החברה מציעה גם "מרציפן גולמי", קילו אחד, שניתן ל"פסל" ממנו צורות שונות וקישוטים. 10.74 ש"ח. בחנויות המזון הגדולות.

★ "בול תמונה" מציעה להפיק עבורכם מדבקות, מכל תמונה

שתשלחו. רעיון חביב לתלמידים או סטודנטים המתעצלים לרשום פרטיהם על עטיפות המחברות והספרים, לצעירים מתכתבים ואוהבים, לכרטיסי ביקור, מכתבים אישיים, ספרי זכרונות ועוד ועוד. יש לשלוח תמונה ו־19.90 ש"ח לחברת בול תמונה בת.ד. 10647 ברמת גן ולקבל בדואר חוזר 48 תמונות דביקות.

★ הדבש ומזון המלכות נחשב מזה שנים לתשובה טבעית למחלות שונות. הוא עשיר בויטמינים, תרכובות ברזל, ויש המאמינים ביכולתו לסייע בטיפול מעייפות ועד כח גברא. חברת 778 בית יצחק, הוציאה עכשיו מזון מלכות מועשר, באריזת 350 גרם, הנמכרת ברשתות המזון ב־21.95 ש"ח.

★ שבעה ק"ג של אגסים ותפוחים נדרשים על מנת להכין קילו אחד של ממרח – 100 אחוז טבעי. "טעם טבע" משווקת, 450 גרם, 5.90 ש"ח. וזה לא ריבה, מדובר בממרח, שחיי המדף שלו עד 18 חודש, ואינו מצריך שימור בקירור.

★ "מצחיקיקים" – דפי עבודה לילדים צעירים – תוצרת חברת "שיווק אגרסיבי", שהביאה לארץ גם את חבורת הזבל. אם אתם יכולים עוד לשאת את הדמויות המעוותות והמגעילות האלה ואינכם עומדים בלחץ הקטנים – 16 דפים מאפשרים לצעירים להדביק וליצור פרצופים כרצונם. 4 ש"ח הדף.

אחד הדברים המרגיזים אותי באמת אצל הנהג הישראלי הוא אכילת הגרעינים בזמן הנהיגה, ובמובן זריקת הקליפות על הכביש כסימני דרך. בפעם הבאה שאפגוש באחד כזה אצא מהמכונית ואגיש לו שקית אשפה לרכב – חברת "אקסטרא פלסטיק" מייצרת אותן, שקיות קטנות בעלות פתח גדול, שניתן לתלות על כל דבר בולט במכונית. 25 יחידות – 5 ש"ח.

★ לאוהבי ה"שמאלץ" (שומן נקי), החוששים מכולסטרול, – "טיבולי מוצרים טבעיים" החלה לייבא שמאלץ צמחי. 250 גרם, 6.50 ש"ח.

★ לקראת שנת הלימודים הכינה "מודן" קולקציה חדישה של ילקוטים לכל הגילים – מבד ג'ינס ועד בדים דוחי גשם, רוכסנים מכוסים מונעי רטיבות, חלוקת תאים פנימיים נוחה, גב מחוזק וכתפיות רחבות. כל אלה בשלל דוגמאות, גדלים וצבעים. מחירים – 30 עד 50 ש"ח.

מיכל הולצמן

אכול במסעדת גני אלאנדולוס
והשתתף בהגרלת פס הכסף
פרס ראשון מכונית
SEAT MARBELLA חדשה

מסעדת גני אלאנדולוס
תחנת פז, דרך עכו צפת, כפר מאכר טלפון 04-919401

ספרית מעריב
המאהב
מאת: מארגריט דיראס
תרגום: אביטל ענבר
ספור יחסי האהבה בין נערה לבנה לבין גבר המבוגר ממנה בשנים רבות.
הסיפור מתרחש במושבת הודו־סין, ומבוסס על מרכיבים ביוגרפיים מחיי המחברת.
זהו ספור התפוררות של משפחה מושחתת ומנוונת על רקע ההווי הקולוניאלי.
בקש בחנויות ובספריות מעריב:
תל־אביב, דרך פ"ת 72א', טל. 03-332211
חיפה, בן־יהודה 29, טל. 04-523689
באר־שבע, קק"ל 90, טל. 057-74850
ספרים תבית טוב ספרית מעריב

SKC®
נותנת הקול
קלטות וידאו ואודיו איכותיות
שיווק: P L C טלפון: 612610, 03-612567
הילה פרסומאים

הכל נשאר במשפחה...
דוך אמינה, מכובדת וצנועה להכיר בני זוג רציניים לנישואין
פנה/י לאלי שלוש
שדכן משפחתי, פרטי, אמין, בעל קשרים וסאגר פניםים איכותיים ומשכילים.
לשדוכך בבית גם בשבת (לא משרד)
03-991949, 03-390507

★ מה חדש? 50% הנחה ★ מוצרים יחודיים ★

כדאי לדעת...

סוף שבוע בבית מלון מפואר!!!
למשתתפים בסקר קניות

בית מרס
בבית מרס קו חדשני ויפהפה של חדרי שינה בצבע מטלי מט, מיטות אוטו בצבעים בלתי שגרתיים. תל אביב, בית מרס, הרצל 158, 03-836281

קייטרינג ומסעדה
שרותי קייטרינג ומסעדה ללא תחרות בטיב ובשרותי אוכל מזרחי פיקנטי ביתי 25 שנה של מוניטין במחירים עממיים. לדוגמה: סלטים מלפל מיוחד, חומוס מתוצה, מיני בשרים רב תוספות. קינות ושתיה רק 12 ש"ח! ארועים ושמחות עד 100 איש במסעדה. תל אביב רחוב השרון 21 תחנה מרכזית, טל' 03-380200

לוטוס
שרותי קייטרינג בביתך מיוחד ללוטוס – המסעדה הסינית הוותיקה בר מסאר בביתך בצורת ריקשה, מגוונים של מאכלים מיוחדים במקום, תפריט עשיר ומגוון רק 205 למנה ארוחות צהריים עיסקית, משלוח עד למשרד – רק 18 ש"ח סלל סכום חד פעמי. תל אביב רחוב קהילת ונציה 12 טל' 03-497302

אופנת דיסקרט
בגדי נשים וילדים (גם לרתיות!) הנחות ענק החל מ־50% שמלה יפהפיה בגזרה משגעת מבד טריקו הטוב ביותר בארץ! ב־30 ש"ח במקום 190! ועוד הצעות רבות, חנות המפעל – ארלוזורוב 26, גבעת שמואל 03-5322845

ביג בן
ינואנית הריהוט הגדולה בישראל מציעה כורסת טלוויזיה נוחה ומהודרת עם הטיה במחיר של 597 ש"ח בלבד! במקום 1795 ש"ח. הגדוד, המלאי מוגבל! ריהוט סלוני מהודר בסגנון קלסי ובמחירים סבירים, הספקה מיידית, פתוח כל השבוע ובמוצאי שבת 20.45–22.30. פתח תקוה, קרית אריה, טל' 03-331251

אופנת דונהיגי
החליפה היושבת על גופך במודל הצרפתי והאיטלקי בדגמים צעירים וצנועים מבדי כותנה ויסקוזה ופישתן ובאיכות מעולה עכשיו במבצע! מ־49 ש"ח וכן מבחר חולצות טי שרט והנחות עד 40%. תל אביב, רחוב יעבץ 17–19, טל' 03-657208

ש.ט.ר. יהודה
20% הנחה על יבוא בלעדי (P.V.C) טבעות, מבחר מיוחד של סוגי לבד ושטיחים מקיר לקיר מכל הפירמות בשלל צבעים מרהיבים במחירים תחרותיים. מהרו וראו. תל אביב, בוגרשוב 54 (פינת פינסקר), טל' 03-290777

אלקא
Magime ,Vivalp, פודפרוססור היחיד בעולם עם הנעה ישירה ובקורת הספק אוטומטי. 5 שנות אחריות, טוסטר אופן בעל נפח פנימי מרובע, רשנות תשלומים התחשה. המכירה מהמחסן לחנויות בלבד. גבעתיים, המרחצת ישראל 6, טל' 03-5744525

אופנת ג'ינסים
זו לא טעות! שמלות מיוחדות עם שרוכים כגב בגזירה יחודית! 25 ש"ח במקום 216 ש"ח! חולצות ויסקוזה 45 במקום 95. תל אביב, יעבץ 23, טל' 03-658393

אופנת סוגי
למביא מודעה זו שיזמבצע חיסול מלאי קיץ לנשים מבד ויסקוזה, שמלות החל מ־50 ש"ח, חליפות החל מ־30 ש"ח. רמת השרון, סוקולוב 49, תל אביב גרוננברג 5, טל' 03-676763

עזיז
הרולס־רויס של הרהיטים! כמו בשושלת ורלאש! גימור ביצוע והידור בסטנדרט הגבוה ביותר ומהחומרים המשובחים ביותר. יפו, התחיה 22, טל' 03-826919, 03-594513

ציפורן בע"מ
40 מודלים של מיטות נוער עם 100 דוגמאות בד ב־400 צבעים, גימור מושלם עם אחריות. מבצעים לוועדי עובדים וליחידים. יפו, הח' היסוד 1, בנין מרכזים, טל' 03-826495

בובים
אופנת ספורט אלגנט 50% הנחה! עודפים עד גמר המלאי! מכנסיים, חולצות, שמלות וחצאיות מרהיבות ביופיין מבדים איכותיים תוצרת הקן! מפעל א.ת. יבנה. חנות המפעל, גרוננברג 5 ת"א. 03-655092

בית מרס
מזנונים מודולרים (Spasio) התשבה האיטלקית לדירות בישראל! בכל מידה, ובגימור לבקשתך High-glossy או אגוז בקיצור Renzo-Nannipieri. לדוגמה: מזנון דלתות עם מקום מיוחד לטלוויזיה, וידאו וסטריאו – 770 ש"ח בלבד וב־10 תשלומים. ת"א, רח' הרצל 158, טל' 03-836281

רשת חנויות אבנעל בכל הארץ!
מבחר גדול של נעליים איטלקיות + ייצור מקומי, בדגמים מרהיבים נעלי ביוא של פוני, פומה ונעלי ספורט אחרות. ניתן להשיג בחנות המפעל! ז'בוטינסקי 107 ר"ג 03-7518181 ובכל החנויות המובחרות.

אליבל אלקטרוניקה בע"מ
מבצעים מדהימים!
★ טייפסט דיסק ב־450 ש"ח בלבד.
★ טלוויזיה 4.5" לרכב + רדיו AM/FM ב־345 ש"ח!
★ אנטנת טלוויזיה לרכב ב־60 ש"ח.
אזור תעשיה ב' נצרת עילית 06-572051

אמריקן אלקטרוניקס
עצורו! תיקוני וידאו וסטריאו – JVC, NATIONAL, SONY, AIWA, FISHER מרוים למחרים חלקי חילוף מקוריים! במבצע חדש בעיר! אביזרים לשיפור השמיעה MONSTER CABLE הבלעדיים בגוש דן! הרואה 84 ר"ג 03-5700130

פי.סי פלוס!! מחשב דמוי AT (מחשב XT TURBO/BABY/PC + 2 כונני TIAC. מהירות 15MHZ מאות משחקים בחינם! התקנה ושירות בבית הלקוח בשנת האחריות 1850 ש"ח בלבד! אפשרות לזכרון 1MB! כונן דיסקטים 5.5MB במקום דיסק איראלי לגיבויים מרטורק 21 ת"א 03-5616380, הרצל 192, ראשון 08-461212. פינסקר 20 נתניה 053-619555

מלל מחשבים
טיסה בשמי הארץ חינם! לכל הקונה מחשב SPRING! (ומביא מודעה זו) 1150 $ בלבד!! קורס 6 שעות להפעלת המחשב. מדפסת SUPER 5 – ב־450$ (במקום 650 $) ר"ג, רח' הבונים 9, 03-7515511

וימקר ספורט מ"מ
מוצרי ספורט באיכות רצינית! ציוד גלישה "Sun-Set" בצבעים מרהיבים מבצע סקייטבורדים – 65 ש"ח! ציוד טניס ריבוק משנעות ומכשירי כושר מהיצרן לצרכן. הזמנות למוסדות ומתנ"סים ביאליק 19 ר"ג 03-738224

ט.ר. אלקטרו סטריאו
מבחר ענק של מוצרי איכות בתחום הסטריאו! יבואנים בלעדיים של מוצרי AIWA – ווקמנים וקיימים הטובים ביותר בשוק! אשראי עד 13 תשלומים! אחריות לשנה! ארלוזורוב 15 ת"א 03-226128

אפרא
בואו לאפרא תכשיטים ואביזרי אופנה מחירי סיטונות, 50 שנות נסיון בעקריוסיכות, טבעות, עגילים, תליונים בסגנון עתיק ומודרני הזדמנויות שונות בואו... הרצל 24 ת"א 03-658373

מדף אלקטרוניקה ומחשבים בע"מ
מחשב MINTA/TURBO 256K—640K, 2 כוננים יפניים, כרטיס מסך הרקולס/גרפי, מסך רואלי, מקלדת AT, תוכנה להכרת המחשב, 10 דיסקטים כיסוי למחשב, 1650 ש"ח, כ־3 תשלומים שווים. כחולון – הכללה התקנה והדרכה בבית הלקוח כפר ויצמן 13, 03-842655 ירושלים, המעגל 22, 02-537317

הדר
תיקי בי"ס בשלל צבעים ודגמים – היתרים הכוללים: מגן שחיקה, בד ניילון, חסין למים, גב מרופד ואבזם קשיח. אבזמים מיוחדים להידוק ושחרור מהיר. אחריות לכל החיים (לטיב העבודה!) בחנויות תיקים ומכשירי כתיבה מובחרות. המפעל הסוללים 9 בת ים 03-5513617

טיסן ת"א
מבצע מיוחד לקורא כדאי לדעת! טיסן דחור מרהיב ביופיו, מוטת כנף 1.20 מ' + מנוע 2.5cc +רדיו+אביזרים נלווים 500 ש"ח (650 ש"ח). הדרכה חינם! התאמת הטיסנים לפי גילאים! בואו לטיסן ת"א, בן יהודה 245, 03-446221

פלס ריהוטי לוי
שולחנות וכסאות בריפוד או קשו! מבצע חד פעמי בהנחות גדולות למטבחים, למסעדות אולמות למוסדות ובתי מלון! כסאות לספריות בשלל צבעים ודגמים! אברבנאל 58 ת"א 03-829001, 03-810281

רינגל תכשיטים
שרשאות וצמידים מרהיבים, מעט שיבוצים לכל אורך הגמיה, גם סגנון עתיקי תליות מיוחדות ביציקות קלות גם בשני צבעים! דגמים איטלקיים כלעדיים בעלי עיבוד גימור מעולה! לסיטונאים ולחנויות ללא אשראי! תובל 16 ר"ג 03-7512501, 03-7512677

באזר שטיחים
שטיחים פרסיים בודרים במבצע מחירי הזדמנות!! שטיחי בלוצ'יסטן תפילה פולקלוריסטים מ־300 ש"ח, מצמר טבעי!! דוגמאות יחודיות בבאזר השטיחים, דיזנגוף 184, 190, טל. 03-243598

201 רהיטים
לכל גיל – רהיטי ילדים ונוער באספקה מיידית! מוצרי איכות מעץ אורן מלא לרגל שנת הלימודים, מבצע חסר תקדים! 30% הנחה על מיטות נוער כפולות מעץ אורן! דיזנגוף 201 ת"א, 03-226043

צעצועי אלדה
הגדל לילד את כושר הריכוז והניתוח!! שח אלקטרוני! להיט עולמי! 230 ש"ח בלבד. בובות סינדי בלבוש וולט דיסני 15 ש"ח (במקום 19.90), בתי בובות 140 ש"ח (165). תשלומים נוחים. ת"א: דיזנגוף 119, דיזנגוף סנטר, אלנבי 81.

סופר סייל
שירות חדש לצרכן – בסופר סייל מספקים ישירות לביתך את כל חומרי הניקוי במחירים זולים כגון: משחת שיניים קרסט 3 ש"ח (במקום 4.5) טמפקס נוריל 6.5 (10) ורנל 8.5 (15) ביבאה 1.5 (2) אג'קס קרם 550 גר' 4 ש"ח (6). רפופורט 6 פ"ת, גם בשעות הערב, 03-382641

י.א. קליינמן בע"מ
מבצע ארונות שירות מלמין ב־230 ש"ח בלבד. מראות ב־130 ש"ח ומחיר בולל מע"מ. הנחות על מטבחונים, מטבחים, יח' מודולריות לחדרי אמבטיה, לוחות עץ אורן מוקצעת בכל המידות להרכבה עצמית! נציגי חברת אמבין – ארונות P.V.C. עמידים בפני לחות וגם דלתות הרמוניקה דקורטיביות! עמק יזרעאל 40 פינת הרצל 82, 03-823478

חלמיש
מחיר גמיש בחלמיש – מחירים סיטונאיים גם לפרטיים! עגלות ושידות, מיטות לילדים במגוון עצום של דגמים וסגנונות! 60 שנות שרות מעולה ואמינות לרשותך... חלמיש – רחוב הקישון 41, ת"א, 03-821631

אוטו ספורט
הנחות ענק! 5 תשלומים! חלונות חשמל לרכב 560 ש"ח במקום 990, כיסויים לרכב ב־120 (162), 20% הנחה על טייפים ומע' אזעקה! מגוון כימיקלים מהשוק ב־25% הנחה ועוד מאות הצעות! בית אלפא 15 ת"א, 03-338711

עג'מי מרקט
מבצע זוכים בטיסה זוגית על כל קניה מעל 50 ש"ח! (הגרלה שבועית). מוצרי יסוד מוזלים: אורז 1.20 (1.50), שמן תירס 9 (12), ועוד. פתוח עד חצות, כולל שבתות וחגים! עג'מי – כניסה מיפת 74, 03-815443

מלינקביין רהיטים
יצרני רהיטי איכות במחירים מפתיעים מהיצרן לצרכן!!! ריהוט סלוני מבד עור בדגמים יפהפיים!!! ריהוט לשנים ארוכות! בואו ליפו, רח' התחיה 14, 03-812690

ארנקי נאור
תיקים אופנתיים, מהצעקה האחרונה, מבד ומעור! במבצע, תיקי עור בצבע לבן, מחירים מהיצרן לצרכן, עור מיוחד מאיטליה! הצעת בלתי רגילות מעודפי יצוא!! חס 6 ת"א 03-650243

מובחר בע"מ
נותנים לך במתנה סט ברגים + מגני מרג (במבצע חלוחית) על כל קניית זוג לוחות רישוי תקניות מרגם אנגלי מיוחד + מגש פלאסטיק במשור מבצע 15 ש"ח (במקום 20), לוחות פלסטיק 10 ש"ח (14)! דרך ההגנה 18, ת"א, 03-372381

גרשון ברם
לרגל שפוץ החנות בירקון 28!! עד 60% הנחה על בגדי נשים בדגמים יפיפיים, יחודיים ומקוריים!! הנחות ענק לעודפי יצוא וייצור ברח' גורדון 39! בואו... ירקון 28, 5101532, גורדון 39, 229950.

ארנקי שטיינר
תיקים שיש להם אבא – בארנקי שטיינר תמצא/י לסתת מבחר עצום של תיקי רוחצה מבותנה פלאסטיק או סקיי ערכות למתנייסים: ערכה מיוחדת לכלי גילות, וקונה לאיפור תיילותי ארנקי כיס בעצוב היפה והגישור השקלה שרק שטיינר יודעים לתת. גרוזנברג 26 ת"א.

פנאי לי
עיסוק מדליק לילדים!! במבצע לקראת הלימודים, ערכה מיוחדת למלאכת יד 4 ש"ח (במקום 6.5), מבנים מעץ 5 (10), בתי בובות 12 (15) ועוד מאות הצעות!! ילדך לא ישתעמם רשה דרך פ"ת 126 (חניה מובטחת) 258710.

א.ס. שיווק
מוצרי מזון, חומרי ניקוי, מכשירי כתיבה בהנחות מדהימות! חסכון ענקי!! רמת חיים גבוהה ביותר! השווה ותווכח! דוגמא: קרטון מחית ב־9.90 (במקום 15.80) קרטון 6 בקבוקים 2 ל' 9.50 (13) שנקר 2 פ"ת, 03-9228564

אופטיק סנטר
מבחר משקפי שמש אופנתיים במסגרות אופנתיות, סאר, תוצרת אירופה: קריסטיאן דיאור, קואל, פלייבוי, סלומה פיקאסו, קרדיה!! במבצע סוף העונה! משקפי שמש לאורה ביג'וטי ב־112 ש"ח (במקום 198). דיזנגוף סנטר, שער 3, (מאחורי המודיעין) טל 03-284337

אינטרנובה
לבעלי טעם איכותי – וילונות וכיסויי מיטה מרהיבים ביופיים! דגמים יחודיים יבוא מאירופה! ניתן להתאים בין וילונות לכיסויי מיטה! אינטרנובה – דיזנגוף 212 ת"א, 03-232964, שמואל־הנגיד 1 היפה, נחראו 24 ירושלים.

קלינת
מחיר נוח בקלינת – החיסר בן 15% הנחה הצעה מיוחדת, כסא גינה 5 מצבים, מאור (עם פנסים קלים 69 ש"ח (במקום 100) כסות מנגלה! שולחן 90 ס"מ, קרש 85 (100) לתנ – עגלת הגשה יקמיה ב־69 (100) במבצע מיוחד למסעדות ובתי קפה שולחנות פלאסטיק גערסים (בלעדי לקל נתון) וכסאות כיסטר 20% הנחה. קלינת – חיים 2, נחלת יצחק בת"א 03-258285

סקר קניות
עליך לענות על השאלות הבאות, ולשלוח בצרוף גזר עיתון זה ל"כדאי לדעת" ת.ד. 51666 ת"א מיקוד 67213. נא לציין על המעטפה "סקר קניות".
השולחים ישתתפו בהגרלה שתיערך ב־1.11.88 ובה יחולקו 100 סופי שבוע בבית מלון מפואר ו־200 שוברי קנית בבתי עסק שונים ע"ס כולל של 50 ש"ח לכל אחד.
● באילו עסקים אני מתעתד לקנות? ______
● באילו עסקים קניתי כבר בעבר והייתי מרוצה? ______
● לאיזה עסק יש את ההצעה המושכת ביותר? ______
● באילו עסקים ניתנת הנחה מעל 25%? ______
● נא הוסיפו הערות והצעות־יעול למדור זה. ______

★ הצעות מיוחדות ★ חצי מחיר

שיחות

שרי רז

החיים בשגרירות מבוצרת

הלן אמיר, רעיית השגריר בסלוואדור כבר התרגלה לחיות במבצר, עם כלבים ושומרים חמושים. "אני מייצגת את ישראל", היא אומרת, "והם שומרים על מה שאני מייצגת". דגל ישראל מתנופף בחלונה כשהיא מתעוררת.

סימן: הלן אמיר. למעלה: אמיר בחברת אשת נשיא סלוואדור אניס דוארטה (בשמלה אדומה) וחברי להקת הסטודנטים מירושלים.

כשאומרים סאלוואדור, אומרים כוחות גרילה, חטיפות דיפלומטים רחובות סגורים על ידי כוחות צבא. יש הזוכרים משהו על מלחמת בגלל משחק כדורגל, אך רבים אינם יודעים היכן למקם אותה אי־שם במרכז אמריקה.

על גבולה במערב גואטמלה ובצפון הונדוראס. מפתיע במדינה זו – שרחוקה מאיתנו ולא רק מרחק גיאוגרפי, דימיונה לישראל בכמה עניינים. הרגל של סאלוואדור כחול לבן. אורך גבולותיה – זהה לשלנו, ומספר תושביה ארבעה מיליון. הבירה היא סאן־סאלוואדור, ויש בה קהילה יהודית קטנה ושגרירות ישראלית. להקת הסטודנטים של ירושלים, באה לסאלוואדור כאורחת הקהילה היהודית שם, בחסות שגריר ישראל אריה אמיר, ורעיתו הלן, לרגל חגיגות שנות ה־40.

בתוך בנין השגרירות, הבנוי כמבצר, עובדים וגם גרים אריה והלן אמיר, דיפלומטים ותיקים. במשך שרותם במשרד החוץ הספיקו לשרת בקונגו (69, 66) בסנגל (61־69) בפאריס (71־73) בגאבון (82־83) וכעת הם באל־סאלוואדור.

להלן, אשת השגריר, שיער בלונדיני, עינים טובות ומרץ סוחף. ילידת פאריס. למדה בצעירותה פסיכולוגיה ופדגוגיה ועד עלותה ארצה בשנות החמישים, הספיקה להיות כתבת של עתונים בצרפת ובבלגיה.

הלן: "בתקופת מלחמת העולם השניה עבדתי עם ילדים יתומים בפאריס. אחר כך התגייסתי לעבוד בעלית הנער – ובאתי לארץ עם ילדים מצפון אפריקה וממצרים ששהו שנה בפאריס. אחר גרתי במעלה החמישה. מאוחר יותר עברתי לנווה אילן – קיבוץ שאיכלס משפחות עולים מצרפת. הקיבוץ לא החזיק מעמד, ועברנו לרמת דוד".

כששינה הקיבוץ את שמו ליפעת, עזבו כל הבלגים והצרפתים וגם הלן עברה עם קבוצה של ילדים יתומים לקריה בתל־אביב. הנדודים היו כנראה ברמה, כי זמן קצר אחר כך חזרה לפאריס, שם הכירה את בעלה אריה שלמד בפאריס מדעי המדינה.

כשנולדה בתם לידיה חזרו לישראל. מכאן החלה שרשרת הגילגולים בשרות משרד החוץ.

אל סאלוואדור – היא תחנתם החמישית – המסוכנת והמעניינת. שלא כמו במקומות האחרים, כאן הבית נמצא בתוך השגרירות מטעמי בטחון. הבנין מוקף חומה, ובראשה שומרים. כמה עשרות שומרים חמושים חיים בשגרירות עצמה.

– איך את מצליחה לחיות את חייך בתוך המבצר הזה, שכל הדיפלומטים האחרים קוראים לו "הבונקר הישראלי"?

– "אני חיה, עם עשרות אנשים בתוך הבית. אינני יכולה ללכת לשום מקום ללא שמירה. כל נסיעותי למרכז העיר נעשות במכונית משוריינת. הנהג, הוא השומר האישי שלי. הוא נותן לי הרגשה שבשבילי ילך באש ובמים. ואני מקוה שאמנם זה כך".

בשנת 1977 נהרג באל־סאלוואדור ארנסטו ליבס ז"ל, אז, קונסול כבוד של ישראל. לאחר הרצח הזה הוחלט לסגור את השגרירות.

שומרים בחדר השינה

במרץ 1980 טמנו המורדים פצצה ברחוב סמוך לשגרירות. אז, נסגרו גם שגרירויות צרפת, מערב גרמניה וספרד. כשפסקו מעט מעשי ההרג הוחלט לפתוח בשנת 1984 את שגרירות ישראל מחדש. שגריר שנתמנה היה אריה אמיר. הקהילה היהודית באל סאלוואדור מונה שלושים משפחות בלבד. הגברים יהודים אמידים ביותר, רוב הנשים נוצריות. הילדים הגדולים של משפחות אלה, לומדים בארצות הברית.

מסביר אריה אמיר: "סאלוואדור, מחולקת כיום על ידי כוחות הגרילה לשניים. מערב סאלוואדור אזור בטוח, ובמזרח כל האיזור הגובל עם ניקראגואה, אזור מסוכן הנשלט על ידי המורדים. האדמות בסאלוואדור היו שייכות לארבע־עשרה משפחות. הנשיא נפוליאון דוארטה ועשה רפורמה אגררית וחלק את האדמות האלה לעם. אך המצב הכלכלי לא השתפר.

"האנשים לא הצליחו להקים חקלאות פורחת על האדמות שניתנו להם והעוני נשאר בעינו: לכן העם מאוכזב מדוארטה ובבחירות האחרונות הוא הפסיד קולות רבים, שניתנו למפלגת הימין 'ארנה' – שיצאה בבחירות בסיסמה "להטיב עם העם". מנהיג הימין רוברטו דובוואסון, נחשד ברצח הארכיבישוף רומרו, שבעת תפילה בקתדרלה בסאן סאלוואדור חטף כדור בראשו – צנח ומת. רוברטו שנחשד כשותף לרצח פינה את מקומו בהנהגה לכריסטיאנו. המצב עכשיו מוקפא, עד לסיום כהונתו של דוארטה בעוד מספר חודשים".

כשאנו יושבות על מרפסת השגרירות, שבינה ובין הבית מבדילים סורגים עבים ומנעולים, מטיילים להם שני כלבי בולדוג, מנגו וננה. גם הם שומרים על בני הבית ומגיבים לכל זר. לכל יציאה של הלן מהבית אפילו לספר, או לחנות הכל־בו, היא מלווה בשוטרים מזויינים. בשל סידורי הבטחון כל יציאה וכל כניסה לבית נמשכים זמן רב. אין הרפיה ואין ויתורים כל הזמן כל יום משך ארבע שנים.

– איך את מחזיקה מעמד, כשאת שמורה כל כך?

– "אני כבר מנוסה בכך. אין לי כל אשליות ששומרים עלי, על הלן, שומרים על מה שאני מייצגת, שומרים על נציגת ישראל. אני מקבלת את זה. בכל בקר, כשאני מתעוררת, מול חלוני מתנופף דגל ישראל. זו לא מליצה ולא סתם התחנחנות, אבל כשהשומרים חוצים את חדר השינה שלי בחיפושים הבטחוניים שלהם, אני אומרת לעצמי, זה המחיר. אני מיצגת כאן את מדינת ישראל. זה קשה בעיקר, משום שאין הפסקה או רגיעה במתח הבטחוני הזה. אך לי יש רקע מתאים וקודם. בקונגו – זאיר – בתקופת מובוטו ביום הראשון שהגענו לשרת שם בשגרירות – תלו ארבעה שרים בככר העיר ואת גופותיהם זרקו לנהר הקונגו – כך התחלנו את שרותינו הדיפלומטי שם".

בסאלוואדור – בכל הזאת המצב שונה.

את החיים שעברו על הלן אמיר בסאלוואדור ניתן לסכם: – מעבר מאורע תוקפני אחד לארוע תוקפני אחר. בשנת 1985 הגיעו כוחות הגרילה עד האיזור

(המשך בעמוד 34)

אסתר אדלשטיין

גשר צר מאוד

הוא צבר תימני, בוגר הנח"ל, חזן מישראל שמועסק בקהילה של קופנהגן. היא מוזיקאית דנית מבית נוצרי. ביחד הם עושים סיפור אהבה שמתחיל בוויולה ונגמר בחופה. עכשיו הם מנהלים אורח־חיים יהודי־חרדי. בבית הכנסת שלהם גם מתפללים וגם שומעים את מוצרט.

יהודית ובנימין לוי. "האשה היא העזר שכנגד, לא מתחרה בבעלה".

בעולם היהודי המורגל כמעט לכל דבר, סיפור חייה של יהודית לוי אינו יוצא דופן. אולם בחברה הדנית היא ללא ספק תופעה יוצאת דופן. צעירה ממשפחה נוצרית, שנקשרה מגיל צעיר בעבותות אהבה ליהדות. כיום היא גיורת המעדיפה לנהל אורח חיים דתי חרדי על פני מסורתי מתפשר, ובעשרת החודשים האחרונים היא גם אשתו של החזן הישראלי, שקולו ערב ומושך, מהפנט וממלא את בית הכנסת הגדול בקופנהגן בעשרות מתפללים.

יהודית לוי, בת 28, מודעת לכך ש"המקרה" שלה מעורר תגובות בדנמרק הקטנה. לאו דווקא מפעת העובדה שהיא בחרה מרצונה החופשי לנהל בלב קופנהגן אורח חיים חרדי בנוסח יהודי בני ברק, אלא יותר מעצם היותה מוסיקאית, נגנית ויולה מקצועית, המכבדת הוראת מוסיקה פה ושם, רק בכדי לא להגיע לידי חילול שבת וחג. יהודית לוי צמודה לוויולה שלה מגיל עשר, אולם עתה, לאחר נישואיה לחזן הישראלי בנימין לוי, הפועל בקופנהגן מזה שנתיים, תופס כלי הנגינה האהוב עליה, מקום שני בלבד.

מעט סיפור אהבה בנאלי בין גיורת דנית לישראלי שחום, הם הפכו למיזוג של יהדות ומוסיקה, זוג חמשלים זה את זה ותורם בכישוריו רבות לחיי הרוח של יהודי המקום. הזיקה ליהדות התעוררה אצלה בגיל צעיר. היא גדלה כדנית טיפוסית, בת לאם יהודיה מתנכרת ואב נוצרי, במשפחה שנטמעה כליל בסביבה הפרוטסטנטית. מעולם לא שמעה בביתה את המלה יהדות ואף לא עמדה בקשרים עם חברים יהודיים שיכלו להשפיע או לקרב, "אך נראה שזה להט בתוככי תוכי" היא מדגישה ומספרת כי הסקרנות, הכמיהה והחיפושים אחרי זהות ושורשים התעורר אצלה לראשונה בגיל 12.

אולם רק בגיל עשרים יכלה לדבר על תפנית בחייה, על מציאת זהות ביישות יהודית. המעבר לא היה דרסטי או היסטרי, אלא תוך לימוד עקשני של שנים. תחילה לימוד עצמאי, ללא כל קשר ליהודי דנמרק או לרבנים. היא החלה לנהל אורח חיים צמחוני כדי לא להסתבך בענייני כשרות, שעדיין לא היו נהירים לה על בוריים, להדליק נרות שבת ולחלום על ביקור בישראל. בתקופת לימודיה, כשעבדה למחייתה כנגנית ויולה באחת התזמורות הדניות כבר גילתה כי הקריירה כנגנית מקצועית דורשת התמסרות למקצוע 24 שעות היממה. ליתר בטחון, רכשה בר בבד עם ההכשרה המוסיקלית גם דיפלומה פדגוגית, מה שהסתבר כהימור נכון: ההוראה אינה מאלצת אותה לחלל שבת וחג.

המפנה החשוב בחייה אירע לדבריה ב־1983. היא הגיעה לביקור חטוף בישראל, ומצאה עצמה לפתע בישיבת התפוצות לבנות בירושלים. הציצה ונפגעה. שהתה בישיבה חודשים, קלטה כמיטב יכולתה וחזרה לדנמרק לסיים את השכלתה המוסיקלית כשהחלטתה נחושה לשוב לישראל. "חזרתי לדנמרק עם מטען חדש, שהבהיר לי כי אצטרך עתה להתחיל ללמוד את הכל ביסודיות מההתחלה. לא הייתי זקוקה לגיור כי אמי יהודיה, אך התחלתי ללמוד בעזרת הרבנות הדנית את כל התורה. רכשתי חוג מצומצם של ידידים, המנהלים בקופנהגן אורח חיים חרדי וראיתי כיצד אט אט הופכת היהדות להיות חלק טבעי מחיי. כל עמדתי לחיים השתנתה בהתאם.

"גדלתי בחברת שפע דנית נוצרית, שבה מושם דגש על מרוץ חומרי. חברה שבה הקשר המשפחתי צונן ורופף ושאין בה מקום למשפחות מרובות ילדים. בעולם היהדות גיליתי כי משפחה וילדים פירושם אושר. כי מרוץ חומרי, קריירה ופמיניזם אינם ערובה לטיב חיים. ההתמרדות האופיינית בדנמרק למוסכמות חברתיות, ההתנכרות האנושית, הזלזול במוסר ובמסורת נראו לי עלובים וריקניים לעומת השלווה, הכבוד ההדדי והמצע המוסרי במסגרת חיי המשפחה הדתית שבה האשה היא עזר כנגדו, ולא מתחרה בבעלה".

היא עזבה את העיר הדנית אודנסה, שבה התגוררה כמעט כל חייה ועברה לקופנהגן, כדי להימצא בקרבת בית הכנסת והקהילה היהודית. "קיוויתי שביום מן הימים תוכל הקהילה היהודית לעשות שימוש בכישורי המוסיקליים. השתוקקתי לבנות משפחה יהודית אם כי הייתי מודעת למגבלות השידוך הקיימות בנקודה זו בקופנהגן. היה ברור לי כי אוכל לחלק את חיי מעתה רק עם בעל יהודי דתי, שהוא גם שוחר מוסיקה. לא האמנתי שמזיגה מעין זו קיימת בנמצא בדנמרק".

עם החזן בנימין לוי, בן 33, נפגשה באקראי. הצבר התימני שנתגלה בגיל עשר ככשרון חזנות מעולה, חיפש בנרות נגנים יהודיים למופע שהוא אמור היה להכין לערב יום הזכרון. הצעירה עם הוויולה הופנתה אליו. תוך כדי חזרות ותדרוך הנגנים המלווים את שירתו, בין התווים והצלילים פרחה האהבה. זמן קצר לאחר המופע הועמדה בקופנהגן חופה. בנימין לוי מעולם לא הציג לרעייתו דרישות בהקשר הדת. "לא היה לי צורך. היה לי ברור מלכתחילה כי גם לאחר הנישואין לא אתפס לפשרות. המעבר ליהדות הרי לא נכפה עלי, להיפך. זו אני שחיזרתי על הפתחים. הלבוש ההדור לם, כסוי הראש ואורח החיים ההלכתי הם כיום חלק טבעי מכל עמדתי לחיים", היא אומרת, ובעלה מחזק את דבריה.

הקשר שלו לדנמרק נוצר למעשה לראשונה לפני שש שנים. אז שימש את הקהילה היהודית כחצי שנה, ועזב. הוא שב למקום ב־1985. את קריירת החזנות שלו פיתח לאחר שירות צבאי ונח"ל. הוא החל ללמוד מוסיקה, חזנות וזימרה קלאסית במסגרות פרטיות, כשהוא מושפע ממורים כנתניה דברת ורחה דעמם ומלחינים ישראליים כמרק לברי ופאול בן חיים. כישוריו הבולטים זיכוהו בחמש מילגות השתלמות והקול הקטיפתי הערב שלו הפך אותו למבוקש בבתי הכנסת בחו"ל.

הצבר התימני המחזן בקופנהגן בנוסח אשכנזי הכניס רוח חדשה לבית הכנסת, ואף החדיר למקום, אט אט, את מוצרט. "המילים מקדשות את המנגינה, אין שום חוסר טעם במוסיקה של חליל הקסם, הנלווית כלחן לתפילה", מספר החזן שכצר כל התחייבויותיו לקהילה היהודית הוא מקדיש את מירב זמנו החופשי לעיבודים מוסיקליים והלחנת יצירות בסגנון חזני אוריינטליסטי. הוא עובד כרגע על יצירה "מי זאת עולה מן הנהר", ויכול לעשות זאת בשקט, מבלי לחשוש לתרעומת או קובלנות מרעייתו הטריה. מותר לה להתערב מה שירתו בחייו ועיסוקיו, אצלם תמיד יוצאת מזה הרמוניה. ■

למעריב לנוער

עיתון צעיר וצבעוני

פוסטרים

כתבות וראיונות

חידות וקומיקס

נולד אח צעיר

צ'ופר

ירחון גדול לילדים בגיל 7־11

עוד עיתון של "מעריב כתבי־עת"

מחיר מנוי שנתי (12 גליונות) — 45 ש'.
העיתון ישלח למנויים בדואר

משרד החינוך והתרבות קבע:
"עיתון מומלץ ע"י משרד החינוך והתרבות... מאחלים לכם הצלחה בעבודתכם העתונאית־החינוכית המבורכת"
(מתוך המלצת משרד החינוך לשנים תשמ"ז־ח)

הגליון העצמאי הראשון מופיע ב־24 באוגוסט

מתנה לכל מנוי:
בובת "ברבי" או:
3 קופסאות "לגו"

תלוש חתימה

לכב' צ'ופר ("מעריב" כתבי־עת), מחלקת המנויים ת.ד.20000, תל־אביב 61200

הריני מעביר לכם צ'ק לפקודת "צ'ופר" על סך 45 ש"ח כדמי מנוי לשנה אחת על "צ'ופר" (המחיר כולל מע"מ)

שם משפחה: ______ שם פרטי: ______ תאריך לידה מלא ______

כתובת ______ מיקוד ______

אני מעוניין/ת בפרס למנויים (סמן את המבוקש)

□ בובת ברבי □ משחק הרכבה של "לגו" (3 יחידות)

ארץ ישראל

ריקי ריבלין

שולמית כצנלסון:
"רוח יש רק באוהל".
צילום: מירי שפורן.

אי קטן של הבנה

אולפן עקיבא: קצינים בכירים ישנים בחדר אחד עם ערבים מיהודה ושומרון. מדברים על הילדים, על העבודה. סועדים ליד שולחן אחד. לא מוחקים זהויות, לא מעגלים זויות. עכשיו מרחפת סכנת פינוי על האולפן. שולמית כצנלסון נזעקת.

"תסתכלי על הבנות האלה, כמה הן יפות. גם בפנים, גם בחוץ", מתמוגגת בת שיחי ומצביעה על קבוצת החיילות הערביסטיות. הן הולכות להנטע במקומות שונים בהארץ. להורות מקצוע המשווע כל כך למורים. מתוספות אל 55 אלף בוגרי אולפן עקיבא מ־124 ארצות. בעיקר יהודים וערבים.

שבוע לפני סיום הקורס למורות־חיילות־לערבית באולפן. הרבה מהומה. המון אנשים חשובים יבואו לטקס הסיום. זה המחזור התשיעי. "היה קורס מוצלח במיוחד. כבר אמרתי לך שהן יפות?", אומרת שולמית כצנלסון, מנהלת האולפן, בהתלהבות הסוחפת שלה, סימן ההיכר "המקצועי". מיודעיה מנענעים ראשם בחיבה ואומרים: "ככה היא מרגרת על כל מחזור. כולם היו בניה".

שולמית (מי קורא לה בשם משפחתה?) אינה גברת צעירה. אף על פי כן, היא 158 ס"מ נמרצים של כספית נמרצת, שופעת חום ואהבה. על כל אחת מ־19 הבנות היא גאה כאילו היתה בתה. ככלות הכל הן שהו "ברחמה" כמעט כמשך תקופת הריון: שמונה חדשים בהם למדו ערבית באינטנסיוויות רבה.

הקורס הוא עילה שלנו לשוב אל "האשה הקטנה המופלאה הזו", כאחת מן ההגדרות שהוענקו לה. אשה שהדעות עליה קוטביות: אלה שאינם מסוגלים לעמוד בשגעון שלה לדבר אחד ששמו אולפן עקיבא, שלמען קיומו היא אינה מכירה בשום מעצור. והאחרים, הרוב, המתאהבים בה ומעריצים ללא סייג. למשל, חיים גורי שהציע לפני שלוש שנים להגיש את האולפן כמועמד לפרס נובל לשלום. הרב מנחם לדרמן, מרצה באולפן, אומר: "אם שולמית תאמר לי לקפוץ מראש בנין, אשאל אותה רק מאיזו קומה". אחת מבוגרות הקורס שהסתיים עתה הגדירה אותה, באופן שאמרו לי כי אין קולע ממנו: "היא משוגעת – והיא גאון".

כשהייתי שם, בראשית יולי, למרו זה בצד זה יהודים וערבים מיו"ש והאינתיפאדה לא היתה מורגשת, אבל דובר על סכנת פינוי המרחפת על האולפן ממקומו היפהפה ב"כחוף הירוק" שליד נתניה, שם הוא ממוקם כמעט מאז יסודו. ניתן לאולפן בשכירות. אך בעלי המקום מבקשים למוכרו. כאשר היא נשאלת על האיום היא בוררת מילותיה בזהירות: "אולפן עקיבא נמצא תמיד בשעה גורלית לחייו – וזה נורא מתאים לעם ישראל..."

הרבה פעמים עמר האולפן על סף רכישת בית. ציץ רצה למושכו לתל אביב. גם טדי קולק בא בהצעה דומה. שולמית התעקשה להישאר בנתניה. "לעבור פירושו להיעקר, להעביר מורים ומשפחותיהם שגרים כאיזור". הפתרון האידיאלי היה כמובן לקנות את המקום בו שוכן עתה האולפן בשכירות.

אבל שולמית העדיפה את השכירות, את הכמוניירות: "הייתי רוצה שלאולפן יהיה בית, אבל שישאר אוהל. באוהל יש רוח פרצים. ורוח יכולה לשרות רק במקום שיש בו רוח פרצים". רק באחרונה כאשר נוצר האיום, דובר על רכישה. והכסף – מניין? עם כתיבת שורות אלו מסתמן פתרון, שיאפשר השארת האולפן במקומו. עדיין מוקדם לפרסם פרטים. ככל הנראה מדובר בתורם נדיב.

"אולפן עקיבא" הוקם ב־1951. נקרא על שם רבי עקיבא, כסמל למי שהחל ללמוד לקרוא ולכתוב בגיל 40; לא פחד להתחיל באיחור. יהודים באים לכאן ללמוד ערבית ולשפר את העברית שפיהם, ערבים מישראל ומהשטחים באים ללמוד עברית; תיירים – ללמוד עברית וערבית. מורות חיילות לומדות ערבית, עולים לומדים עברית. בקיץ מתקיימת במקום קייטנה משותפת לילדים יהודים וערבים.

זה אולי המקום היחיד שבו חיילים, לפעמים קצינים בכירים, ישנים בחדר אחד עם ערבים מהשטחים. מדברים על הילדים, על האשה, העבודה. סועדים ליד שולחן אחד. לא מוחקים זהויות, לא מעגלים זוויות. לומדים לכבד איש את רעהו.

את האולפן מממנים התלמידים, המשלמים בעבור שהותם. המחירים אינם זהים. ישראלי משלם פחות מתייר. את משכורות המורים מממן משרד החינוך. שולמית, אחותו של שמואל תמיר ז"ל, שייכת לאחת "ממשפחות האצולה" בישראל. משפחה מסועפת שקשריה הפוליטיים משתרעים לשמאל ולימין של הקשת הפוליטית. אביה, ד"ר ראובן כצנלסון, יסד את קופת חולים עממית והיה מנאמני ז'בוטינסקי. אמה, בת שבע כצנלסון, היתה מורה וחברה בכנסת השניה. דודתה היתה רחל כצנלסון־שזיר, אשת הנשיא השלישי. סבה היה ידיד טוב של הרצל.

נולדה בשוויץ, הגיעה לירושלים כתינוקת. "הרבה פעמים, בדרך לבית הספר, אמא היתה מאבדת אותי ומוצאת אותי יושבת על ערמת תפוחים של איזה ערבי. מישהו כינה אותי אז 'סוקרטס הקטן', כי הייתי ילדה שמרבה לנאום..." עד סוף כתה א' לא ידעה קרוא וכתוב, כי "תמיד קרו לי דברים בדרך לביה"ס והייתי מגיעה אליו באיחור".

דובון במתנה

גם היום נשארה קצת ילדה. סיפרה פעם כי עם זכייתה בפרס ישראל קיבלה מידיד בובת דובון. "מי שהביא לי אותה, מכיר אותי באמת".

למדה עבודה סוציאלית, תואר שני בחינוך מבוגרים. יום אחד כ־1951 קראה בעיתון מודעה על כוונה להקים אולפן לעברית לעולים (ולימים גם לערבים המבקשים ללמוד עברית). משרד החינוך הציע לה להקימו ולנהלו. אחרי ששת הימים התחילו להורות שם גם ערבית מדוברת. האולפן נעשה אבן שואבת למבקשים לרכוש את המכשיר שיאפשר לדבר עם הערבים בשפתם. בשנים הראשונות שיטותיה לא היו מקובלות על הכל ועוררו סימני שאלה רבים. היום קשה למצוא מישהו שלא יודה כי שולמית וצוות עובדיה הם מטובי המחנכים.

אומרים כי האולפן ושולמית חד הם. שולמית מסתייגת. מדגישה כי הפלא הזה קיים בזכות צוות, לא יחיד. אחד הבולטים בו, עלי יחיא מכפר קרע, המורה הראשי לערבית ואולי המוכר והנערץ בין המורים לערבית בארץ. הוא מדבר על המפגש כמכשיר לקירוב לבבות בין יהודים לערבים. "הבערות היא הסיבה לעוינות בין יהודים לערבים. כאשר לומדים ביחד, בכתה אחת, אתה רואה שמתחת לבגדים יש אדם. היהודים לומדים שלא כל ערבי מאיים, הערבים לומדים שלא כל יהודי הוא חייל".

על אולפן עקיבא אומרים כי הוא מחוק, במגזר הקטן שלו את תחושת הצורך בשלום והבנה בין יהודים לערבים. שולמית כצנלסון אומרת: "אנחנו כאן לא מתיימרים, ואין לנו אילוזיות גדולות מדי לגבי תרומתנו לשלום הכללי. אנחנו עוסקים בשלום הקטן שלנו".

★

קבלת שבת באולפן עקיבא: יהודים, ערבים ונוצרים מארצות שונות יושבים סביב שולחן השבת, משתתפים בקידוש, שרים יחד. יפני אחד שר "ציון הלא תשאלי לשלום אסיריך", באופן שתהיה ברורה משמעות המקום למרבית הנאספים שם: הוא שר בעברית, בערבית, באנגלית, ביפנית ובאידיש... ■

משקל קל

עוד 4 שבועות ראש-השנה זה הזמן לרזות

לפניך 2 אפשרויות:

★ יעוץ אישי ודיסקרטי עם דליה ניר

★ סדנת נופש והרזיה ב־28/8 על חוף הים בתנאי פנסיון מלא

פרטים: משקל קל בע"מ טל. 03־243055, 03־236043

טיפול

ארנה אדן

הגומל מכרמיאל

ידי החשמל של יצחק הרפזי מכרמיאל מרגיעות, מרפאות וגם גומלות מעישון. הוא זוקף לזכותו אלף הצלחות. מהנגמלים הוא מבקש כמתנה את קופסת הסיגריות האחרונה שלהם.

תמיד הקל על מכאובים. לחץ, מישש, עיסה מקומות דוויים. בהתחלה ללא מודעות או ידע מקצועי. כך, מתוך אינטואיציה ותגובות ההקלה של ה"לחוצים". אחר כך התעניין וקרא בספרות מקצועית שהסבירה לו מה שהוא עושה כבר עשרות שנים... היום הוא כבר יודע שיש לו "משהו" בידיים. מאות התודות המציפות אותו – מאשרות את התכונות שניחן בהן, ומאששות אותו נפשית.

הוא – יצחק הרפזי (65), תושב כרמיאל בעל "ידי חשמל" מרגיעות, מרפאות, וגם... גומלות מעישון.

זה התחיל עוד בתפקידו כחובש ב"הגנה". "הייתי ממלא את תפקיד החבישה המקובל, ומוסיף לחיצות, נגיעות מיוחדות ומסג'ים. אנשים הגיבו בהרגשת הקלה על הכאבים. אחר כך, כששירתתי בחיל הים, הגיעו אנשים עם התכווצויות שרירים בגלל שחיה ממושכת. ללא כל הכנה או ידע בתורת המסג'ים וההרפיה, התחלתי לעסות את המקומות הכואבים. החברים נרגעו, הכאבים פחתו. השמועה התפשטה – הרפזי מקל על כאבים. הגיעו אלי עם כאבי גב, התכווצויות של איזור הצואר, מיגרנות, לסתות עקומות, כאבי רגליים, וחוסר שיווי משקל. עזרתי ככל יכולתי".

כל חייו שואף יצחק ללכת בדרך של עשיה, עזרה לזולת, תרומה לחברה. "אני בן מזל שור, והמזל הזה מלווה אותי לאורך כל הדרך. בני מזל שור הם אמונים בנשמתם, עקשנים, תורמים. כשבן-גוריון קרא ליישב הנגב, הגעתי עם רעייתי למצפה רמון. אחר כך חזרתי לירושלים ולעבודתי במכס, אך לאחר מספר שנים נעניתי לקריאה ליישב את הגליל, ונמניתי עם הגרעין הראשון שהקים את כרמיאל. מאז אני כאן, עם לאה – בת למשפחת ברסלבי הוותיקה מצפת, וכאן גדלו ונבגרו שבעת ילדי, שהעניקו לי חמישה נכדים עד כה".

לפרנסתו עבד במסעדה שלו, ובין סעודה לסעודה בתשלום, גם העניק פינה חמה לחיילים, ספוגי גשם שעברו בדרכם לצפון, וידעו שימצאו אצלו צלחת מרק ללא תשלום. הלין את בוני המצפים שבגליל בתקילת דרכם ואירח ערבים מכפרי הסביבה. כאן גם התפתח כאמן ציור שרבות מיצירותיו מפארות בנייני ציבור בכרמיאל ויחד עם לאה יצר שטיחי קיר, אותם תרם למחלקת הילדים של בית החולים רמב"ם. כאן נמצא ביתו הפתוח לתלמידי בתיה"ס ולמורים שרוצים להיעזר ביכולת האומנותית שלו, וכאן גם מבקרים העולים החדשים – האתיופים, שכניו לדירה.

עשן והנאה חושנית

זוכרים את תמונות הפרסומת לסיגריות של אריק סיני? – עיניים עצומות למחצה, שיפעת תלתלים, סיגריה מוגשת לפיו בין אצבעות ידיו, ועשן אופף את פניו המביעות הנאה חושנית.

זה היה לפני המלחמה נגד העישון. לפני החוק המאפשר פרסום סיגריות, אך מחייב תוספת אזהרה על הנזק שהן גורמות, ולפני איסור העישון במקומות ציבוריים. זה היה בעידן המאפרות בסלון, והעשן הסמיך שליווה כל אירוע חברתי.

מאז, נמצאים המעשנים ב"מלחמת קיום לעישון". הם יודעים שזה מזיק לבריאותם, שהם נושא לשיחה, להסברים ולתחנונים. שלעיתים גם כועסים עליהם, על שהם "מזהמים" את האויר, וזאת בעקבות משדרי הפרסום על העישון הפאסיבי. לא קל להם – לא עם עצמם ולא עם אחרים, אבל מה לעשות? – אינם מסוגלים לצאת מזה!

אריק סיני – המפרסם הגברי של לפני עשור שנים, לא רוצה אותן יותר. רוצה להיגמל. שתי קופסאות סיגריות הוא מחסל ביום ואומר "אין לי כוח נפשי להיגמל. אני פוחד מהמלחמה הפנימית שבי".

הוא הגיע ליצחק הרפזי עם אמרגנו מולו יורמן – והפעם שלא לצורך תחימת חוזה להופעות, אלא כדי לנסות להיגמל. הוא מפקיר עצמו לידיו, רוצה בכל מאודו "להפסיק עם ההתמכרות הזאת, עם העשן הזה שאני קשור אליו כבר עשרים שנה".

סיגריה אחרונה, טיפול של מספר דקות, הזעה. "אני מרגיש זרמים של משהו לא מוגדר. יש לי ליחה בגרון ואני חש צורך להשתעל ולהוציא אותה". הוא נושם נשימות עמוקות וזהו. הוא מקווה ש"דבר המפרסם" שלו יהיה מעתה "נגמלתי מעישון סיגריות". ■

יצחק הרפזי "גומל" את אריק סיני מעישון. צילום: שפר הרפזי

סיכות בידיים

תכונות הידיים שלו הן מתנת אלוהים. "פעם שאלתי רב מה קורה לי ולאנשים שבהם אני נוגע. הרב ענה – "אל תשאל מה ואיך. תגיד תודה על כך שאתה יכול לעזור לאנשים". כשהוא מתרכז, ניתן לראות את השינוי שחל בידיו. הוא מפנה כפות ידיים כלפי מעלה והן משנות צבען, מאדימות. " אני מרגיש סיכות בידי ואז אני טעון בחשמל", הוא אומר. הוא מעביר ידיו במרחק מה מזרוע המטופל וכל שערות היד סומרות. "החשמל הסטטי שבידי מרגיע. אינני פועל בכוח. אני מלטף בקלות, מעסה, ותגובת ההקלה די מהירה". במשך השנים גם קרא ולמד על הדברים שעשה "לפי הרגש" – "קראתי ולמדתי על הרפלקסולוגיה – אומנות העיסוי, האוטואקופרסורה – להפגת כאבי הראש, השיאצו – השיטה היפנית לעיסוי נקודות לחץ, ועוד שיטות רבות לעיסוי המושלם וההקלה על הכאבים".

מרי פעם אמרו לו אנשים שבהם טיפל להקלת כאבים, כי "אתה יודע, בינתיים גם הפסקתי לעשן". יצחק לא קישר את התופעה לטיפול, ולא חשב שהוא-הוא זה הגורם להפסקת העישון. כתבת הטלויזיה על הטיפול שעבר שמעון פרס אצל קמפנלי האיטלקי, הביאה אותו למסקנה ש"הרי זה בדיוק מה שאני עושה". אז התחיל לפעול, במודע, על אנשים למטרת גמילה מעישון. "שפן הנסיונות" היתה לאה. "היא עישנה שלוש קופסאות ויותר, ליום, ובהתחלה התנגדה לטיפול, מתוך חוסר אמון. לבסוף השתכנעה לנסות. ההצלחה היתה מושלמת, וכיום היא רגועה ולא מעשנת".

הטיפול נמשך כשלוש דקות. צפינו בו כשטיפל בחווה ריכטר, מנהל חשבונות מנהריה – ידיים על הרקות, לחיצה קלה, העברת הידיים על הראש מספר פעמים, מסג', לחיצות באוזן הפנימית והחיצונית, נגיעות במרום החזה, שפשוף ידיו זו בזו והעברתן על הזרועות בתנועות נמרצות, וזהו. יצחק נראה סחוט מעט, וחווה מספר לנו – "עישנתי הרבה וההרגשה היתה קשה. מין חנק שהתגבר לאחר דלקת ראות. לאחר שהרפזי טיפל בי בפעם הראשונה, לפני כשבוע, הרגשתי הקלה מיידית בנשימה. גרוני נמלא ליחה, כאילו שהניקוטין יוצא. מאז כשבוע שאינני מעשן ועתה באתי לטיפול שני, לחיזוק. אני מקווה שבכך אגמור עם העישון".

למעלה: לאה ויצחק הרפזי בדירתם בכרמיאל.
מימין: הרפזי מטפל בחווה ריכטר מנהריה. צילום: ארנה אדן.

הוקוס פוקוס מהיר

השמועה התפשטה. התחילו להגיע אליו מכל קצות הארץ. רבים מבקשים לעבור גמילת "הוקוס-פוקוס" מהירה כזו. "יש שנגמלים אחרי הטיפול הראשון. משתלים, מרגישים טשטוש קל, ולא בא להם יותר לעשן. כאשר הניקוטין יוצא, נכנס חמצן לריאות ודרך מחזור הדם למוח. ריאקציה מהירה זו מביאה להרגשת סחרחורת קלה", מסביר הרפזי. "אחרים מפחיתים את הכמות אך המשיכה לעשן עדיין קיימת. מעטים הם אלה שהטיפול אינו משפיע עליהם".

היתה לו בעיה עם התשלום. לאורך כל השנים העניק טיפולים משככי כאבים ללא תמורה כספית. "הרגשתי שיש בידי להקל על אנשים, וזו זכות שנפלה לחיקי". כשהגיעו ראשוני הנגמלים מעישון, ביקשו לגמול לו על ה"הצלה". אז החליט על תשלום של 50 שקלים לכל מספר טיפולים שיידרש. "ההתייחסות שונה כאשר משלמים עבור הטיפול, וכמובן שהתעריף זול יותר מאשר לנסוע לאיטליה..." ממעגל המשלמים הוא מוציא חיילים בשירות סדיר, ואנשים, שלגביהם הוא יודע שהם חסרי אמצעים – אלה מקבלים את הטיפול חינם.

יצחק מבקש מהנגמלים "מתנה" למזכרת – חפיסת הסיגריות האחרונה שעישנו, בתוספת ציון תאריך הגמילה וחתימה. כך קל לו יותר לספור את "אוסף" נגמליו, שהם כיום למעלה מאלף, ביניהם צעירים וקשישים, גברים ונשים, יהודים וערבים. הם מגיעים מהסביבה הקרובה והרחוקה ובעצם מכל קצות הארץ.

מספרת הגב' יוכבד שניידר מכרמיאל – "עישנתי במשך ארבעים שנה, כשלושים סיגריות ליום. כיום, שלושה שבועות לאחר הטיפול, אינני מעשנת, אינני עצבנית, ולא מזיז לי לראות ולהיות קרובה לאנשים מעשנים". גם יוסי ברדוגו מקרית ביאליק מספר על הנס שאירע לו מידי "בעל הידיים החשמליות מכרמיאל": "אחרי שטיפל בי נכנסתי לקיוסק לשלוח טוטו. היו שם אנשים שעישנו וראה זה פלא – לא סבלתי את עשן הסיגריות, התעוררה בי בחילה". הרגשה מוזרה עוברת גם בירדנה צבירין מתל-אביב לאחר טיפול הגמילה – "כשאני חושבת על סיגריות עוברת בי צמרמורת מוזרה".

ליצחק הרפזי יש גם חוש טלפאתי חזק. עקבנו אחר טיפול הגמילה שערך לחיים סאבו מחיפה. יצחק החזיק את ידי חיים, התרכז ודיבר בלחש – "יש לך צלקות על הגוף, ונרדמות לך לפעמים הרגליים. היית פעם במצב של בין החיים ובין המוות. אתה אדם פתוח, אוהב לעזור, בעל חוש מוזיקלי, אוהב לטייל ולבלות". חיים, מהנהן, מביט בו בהפתעה ואומר – "עברתי תאונה קשה". אלה, אשתו, מוסיפה: "הוא תפס את האופי שלו בול". לעומת הדיוק בהגדרת אופיו, לא הצליח יצחק לגמול את חיים מעישון. במקרה זה הוא מבקש לחזור ולבוא אליו לטיפול נוסף כדי לחזק את ההשפעה. רבקה קייזרמן שהגיעה עם בני משפחת סאבו לטיפול הגמילה, נחלה הצלחה מירבית. "לא האמנתי שיצליח לגמול אותי. האמת – מגיע לו צל"ש. אני לא מעשנת כלל, כאילו מעולם לא עישנתי".

יצחק מבקש מהנגמלים לכתוב לו על הרגשתם. הוא עוקב אחריהם ושומר על קשר. קראנו באוסף מכתביו דברי תודה השלוחים מכל קצות הארץ. ביניהם של אמיל פרייפר מקרית ים, אילן לביא מתל-אביב, ויעקב גולן מאריאל, שהתברח במכתבו על התגובה החשמלית שבידיו "בזמן הטיפול רציתי לשאול אם אינך מחובר לשקע..." הוא מוזמן לקיבוצים ומעניק "יום גמילה" כ"סרט-נע" לחברים. באים אליו קבוצות של אנשי מפעלים, ועובדי משרדים, מהזוטרים שביניהם ועד המנהלים.

"זה כאילו להציל אנשים שנפלו למים ואינם יודעים לשחות. אני נותן להם את קרש ההצלה, מקום ההיאחזות. אחר כך האדם גם צריך לרצות ולעזור לעצמו, עד הגמילה הסופית". ■

מערכת "פנטף" מבקשת שכל הפניות אליה בעניין התקשרות עם מר הרפזי – ייעשו בכתב ולא בטלפון.

החיים בשגרירות מבוצרת

(המשך מעמוד 28)

הארום. (La Zona Rosa) זהו מקום הבלויים, הנמ־צא בקרבת השגרירות הישראלית. אנשי הגרילה הת־חפשו לשוטרים סגרו את הרחובות בשתי מכוניות, פר־צו לבית קפה וטבחו במבלים. ששה אמריקנים ושבעה סאלוואדורים נהרגו.

הלן: "לאחר כל ארוע כזה, מורידים פרופיל, המועקה גדלה. נזהרים בכל צעד ושעל. היו ימים רבים ורצופים שלא יצאתי מהבית. מבקרים אין רבים ובמיוחד לא חברים מהארץ. מי מטורף שיגיע לכאן. סאלוואדור לא נמצאת במסלול הטיולים של אף אחד".

בשנת 1986 – החלה הגרילה לחפור מחילות מתחת לאדמה. לדברי אריה אמיר המחילות שלהם פרושות כרשת מתחת לעיר עד היום, מהרים ועד המרכז. כך הם יודעים מה מתרחש ברחובותיה של העיר. בזמן החפירות שקטה סאלוואדור מפיגועים מיד ארם, אך לא לזמן רב. בחודש אוקטובר (86) הרעישה את הארץ רעידת אדמה.

סיוע לנפגעי הרעש

הלן: "בצהרים שמעתי רעש אדיר ומפחיד. לא ידעתי למה לשייך אותו. עד שהספקתי להבין, כל הבית זז.. קירות נשברו לפתע... אני הייתי בחדר השינה ולפתע ראיתי את כל חדר האמבטיה חשוף לפני. הקירות פשוט נשברו. חלק גדול מגג הבית נפל לתוך בריכת הדגים שהיתה בחצר. דלת השגרירות נבקעה לשניים. סדקים החלו להבקע בסלון, כל מה שאת רואה עכשיו, הכל עבר שיפוצים יסודיים. הבית היה ממש הרוס כמו אחרי הפגזה קשה. אני זוכרת שזה קרה ב־11.50 בצה־רים. כשזה החל נזכרתי בהפגזות הגרמנים על פאריס ובורג'ה. כשנזכרתי בגרמנים קפצתי על רגלי ונסתי החוצה. שתי העוזרות שלי רצו לביתם שכבפר לראות מה עם הבתים והילדים. שבעה שוטרים מהשגרירות אבדו את בתיהם ונשארו חסרי כל".

למחרת, בקשה רעית הנשיא אניס דוארטה, מנשות השגרירויות הזרות לעזור לה לחלק אוכל לאלפי התושבים שנשארו ברחובות חסרי כל. הם ישנו כשו־רות ארוכות ארוכות בצידי הדרכים בגשם עז. לסאל־וואדור הגיעו משלוחי אוכל ותרופות ממדינות אחרות – בעיקר מארצות הברית, אך היה צורך באנשים שיחל־קו אותם. בתחילה נרתמו למבצע כל נשות השגרירים. הם חלקו אורז תירס וסוכר. ביום ובלילה. במשך הימים החלו הנשים לנשור מהמבצע, אך לא הלן. היא נשארה לצדה של אניס דוארטה חודש וחצי. יום יום יצאה עם מכונית משוריינת עמוסה במנות אוכל וחילקה לפלי־טים. את העזרה הזאת אניס לא שכחה, ומאז שומרות השתיים על יחסי ידידות קרובים.

הלן: "כששמעה אניס שלהקת רקודי־עם ישראלים מגיעה לסאלוואדור, בקשה לשמור לה כרטיסים. בכל יום הגיעה בקשה נוספת לעוד כרטיסים לבני משפחת הנשיא שרוצים לחזות בהופעה.

ואמנם, בתום ההופעה, שהתקיימה באולם הארועים של סאן סאלוואדור ושזכתה לתשואות נלהבות ומאוחר יותר לבקורות נלהבות בעתונות, עלתה הגב' דוארטה על הבימה ולחצה את ידיהם של כל הרקדנים הישרא־לים, לנוכח הקהל שעמד ומחא־כף. לצידה עמדה הלן אמיר, שזו הפעם הראשונה בארבע־שנות שרותה בס־אלוואדור שעיניה דומעות – מאושר. ■

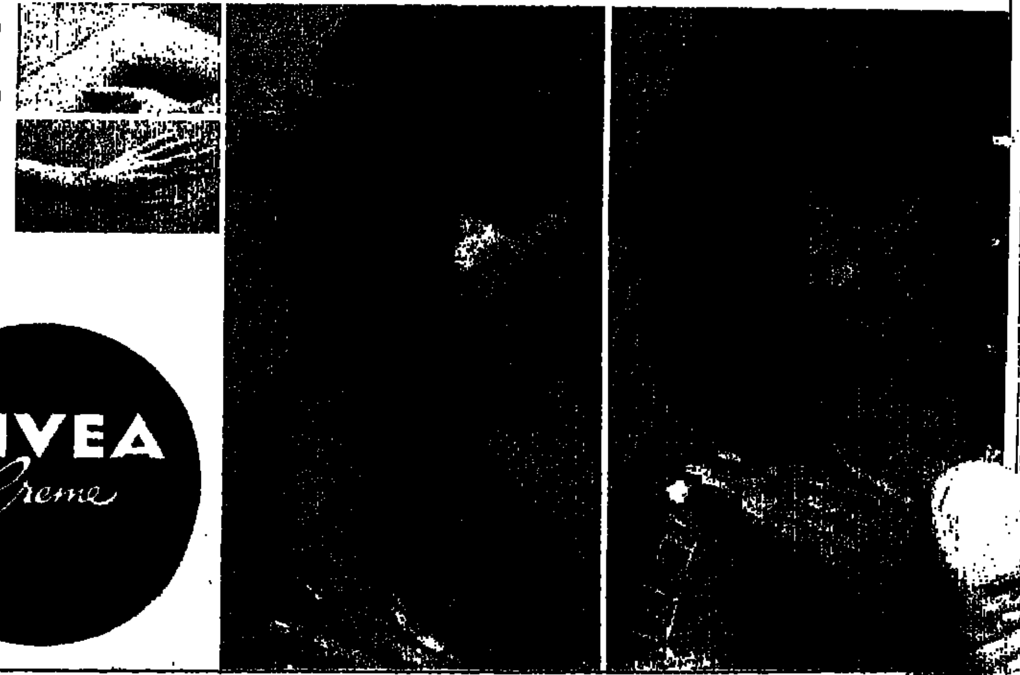

החודש במבצע!
ברשת המשביר לצרכן ובשק"ם

NIVEA Creme

מחזיר לעורך את החיוניות שמייבשת השמש

מה הבעיה?
שמש הקיץ מייבשת את עורך ופוגעת באיזון הנחוץ לחיוניותו.

איך תזהי את הבעיה?
תראי, שממש אפשר לכתוב, בצפורן אצבעך, את המילה "יבש" על העור.

והפתרון הנכון – NIVEA!
כדי להחזיר לעורך הצעיר את חיוניותו, כדי להעניק לו רעננות וגמישות, את חייבת ל"התכסות" בקיץ בקרם "ניוואה".
קרם "ניוואה" מכיל שומן מיוחד ועדין "אוצריט" – EUCERIT.
לשומן זה השפעה מוכחת בהחזרת האיזון הטבעי לעור באמצעות חמרצת העור, החזרת הלחות שאבדה לו ובנייה מחודשת של שווי המשקל הטבעי, אשר נפגע קשות ביובש של הקיץ הישראלי.

NIVEA Creme

קרם ניוואה –
לאיזון הטבעי של העור –
זה מה שקובע.

שיווק בלעדי:
סלוואפלסט בע"מ מקבוצת תמיו

קצת אחרת

כתבה והפיקה: ישראלה שקד
צילום: אירית זילברמן

סיור בחנויות בהן נמכרים בגדים מן האופנה שעברה, מעלה את המימצא כי תקופת הזוהר שלהן חלפה. אולי המיתון יביא להן את הרווחה. מי שמחפשת בגדים אותנטיים תצטרך ללכת אל הסבתא שלה...

אריק איל (יד שניה לגבר) בחולצת "סבא" משנות החמישים. שלייקעס מקוריים משנות השלושים. עניבת משי דגם "פייזלי" משנות העשרים. סמוקינג עם דש משי שנתפר בהזמנה ב־1962. משקפי שמש מיוחדים לשיזוף משנות הארבעים.

אלטע זאכן: תמונת מצב

חולצת ניילון מעוטרת בחויח בתחרה מסגנון החמישים. כפפת כותנה סרוגה משנות הארבעים ("שמונצעס").

"מדור לדור", "מיד ליד", "אתמולים", "שמונצעס" ואחרים. שמות רוויים ריחות יושן, נפטלין, נוסטלגיה ומסתורין. חנויות יד שניה. היום, בשלהי 89, פחות על המפה. השנים הטובות והמשגשגות של תחילת שנות השמונים, הסתיימו לפני כ־3 שנים. האופנה השתנתה. לא עוד הרחבים, הזרוקים, הנוהמים והמיושנים מהלכים היום ב"ליווייס" ובג'ינסים צמודים אחרים. הג'ינס המשופשף מתבל לא פעם באופנה. כשמתרגלים אליו ולגופיה, למי בא להכנס שוב לשמלות וחולצות התחרה, המשי, הסטאן והמלמלה?! המקורות האותנטיים התדלדלו עם השנים. מלאי מוגבל. מחירים יקרים. "שרידי הדורות" שנותרו בחיים בארון הבגדים כבר למדו להעריך כספית את ההיסטוריה הפרטית. הסבתא שעד לפני מספר שנים מיהרה להיכנס לעידן המודרני של הפלסטיקים והניקלים והתפטרה "מזכרונות הבויידם" תמורת פרוטות, דורשת היום הרבה שקלים, מתמקחת, או ששומרת את הזכרונות המוחשיים לנכדים.

בתל־אביב, כרך האופנה, נותרו כ־10. רבות נסגרו. אחרות החליפו בעלים מספר פעמים. רבות שינו תדמית, גוונו את תכולה בהתאם למציאות החדשה. מעטות הן היום החנויות המוכרות רק בגדים ואביזרי אופנה אותנטים עתיקים. בדרך כלל משלבים חפצי נוי, מעט ריהוט, תכשיטים עתיקים ובגדים. יש שמוכרות סתם בגדים משומשים, מלפני חודש, חודשיים, או עשר שנים. בעלות חנויות אחרות, מוכשרות, תופרות בעצמן את הפריטים, משלבות בדים עתיקים וחדשים צבועים; "אלטע זאכן" יותר או פחות במחירים מעודכנים.

בקטע הצפוני של אבן גבירול ממוקמות בסמוך, ארבע חנויות. מוכרות בגדים משומשים לנשים, מעט לילדים ועוד יותר מעט לגברים. כשיש בארון בגדים לא לבישים אך "טובים" וקשה להיפרד מהם כך סתם ולהעביר לנצרכים, ניגשים לחנויות הללו עם הפריטים. הבגדים יתקבלו בקונסיגנציה לנסיון של חודש עד שלושה, יוצעו למכירה. הסכום שיידרש עבורם יהיה שווה ערך למחצית

(המשך בעמוד הבא)

חדש!!!
צבע פלא
לילדים
אדיקולור
צבע-פלא

עם חוברת הדרכה בעברית!
8 צבעים מרהיבים
לצביעה ויצירה
מתייבש ליריעה פלסטית
ניתן להסירה ולהעבירה

פרסום שחר

ניתן להשיג בחנויות המובחרות
למכשירי כתיבה וצעצועים

היבואן טכנומרק בע"מ
ת.ד. 38168 ת"א

(המשך מן העמוד הקודם)

מחיר פריטים דומים חדשים. במידה ונמכר הפריט, יחולק הרווח בין המוכר לבין בעלת החנות.

המוכרות קונות בחו"ל

ריטה וג'ני מ"שלי שלך" שבאבן גבירול, מספרות שהמוכרות הן בדרך כלל נשים שמרבות לקנות בגדים בארץ ובחו"ל. הקונות, נשים שמצבן הכלכלי מוערך כבינוני. יד שניה מיועד למי שמחפשת בגדים מיוחדים במחירים סבירים. מדי פעם ניתן למצוא כאן פריטים נדירים מחו"ל. החיטוט, ההפתעה והבלתי צפוי מהווים ללא ספק חלק ממוקד המשיכה של אותן חנויות. כשמגיעה חבילה "חמה", הן עטות עליה בלהיטות רבה, חוששות מהחמצה. האווירה בחנויות הללו מאד נינוחה ורגועה. נשים באות, מחטטות, מעבירות זמן ברכילות ושיחות. חוג לא רשמי של חובבות שמאטעס נצחיות.

מחירים לדוגמה: חולצת כותנה של "דן קסידי" הנראית כחדשה נמכרת כאן ב־33 ש"ח. אוברול סטרפלס מכותנה תוצרת הארץ: 43 ש"ח. חצאית כותנה שחורה: 12 ש"ח. מכנסי כותנה חדשים מפריס בגוון כחול כהה: 55 ש"ח. חליפת מכנס מפריס: 45 ש"ח. חגורת עור סגולה רחבה מאד עם אפליקציות: 24 ש"ח.

ב"קישקושית" שבאבן גבירול מכריזים על מבצע: שמלות קיציות (קצת יכנאיות המיועדות במיוחד לקבוצת גיל מבוגרת), נמכרות ב־20 ש"ח כל אחת. חגורות עור רחבות ב־20 ש"ח. בגד ים חדש של גדעון אוברזון ב־45 ש"ח . ביקיני משומש של אוברזון ב־20 ש"ח. בגד ים שלם של יצרן אחר ב־20 ש"ח. עגילי צדף עם מחרוזת תואמת ב־8 ש"ח. חולצת תחרה מכותנה תוצרת אנגליה ב־25 ש"ח. נעליים בין 20 ל־40 ש"ח.

"נשים מסויימות", אומרת בעלת החנות, "מעדיפות נעליים משומשות על פני החדשות. טוענות שכשהעור כבר רך, הנעל הרבה יותר נוחה וחוסכת יבלות ושפשופים מכאיבים. יש המביאות שמלה למכירה ורוצות להסיר לפני כן את הכפתורים האהובים. יש הקונות שמלה ורוצות באותו מחיר חגורה תואמת וגם קולב. אני מבקשת לכבס ולגהץ את הבגדים שמביאים. אנשים לא מתביישים. מביאים בגדים מלוכלכים. פגומים, קרועים או מוכתמים לא מתקבלים. בקיץ המכירות בשפל. מחירי סוף העונה של פריטי הלבוש החדשים הם ממש מגוחכים. בחורף מתלבשים ביותר שכבות. הבגדים החדשים יקרים יחסית ויש יותר מכירות".

פרידה קילצ'ינסקי, האמא של סמדר ושרון קילצ'ינסקי מ"פלורנס הקטנה והמסכנה" שבדיזנגוף, מוכרת במיוחד לנערות. פרידה משלבת דמיון, ידיים טובות, ישן, חדש ויוצרת פריטים מחודשים בסגנון של הישנים. מתקבלים פריטים יחודיים, מעניינים ולא יקרים. רוב הפריטים נמכרים במחירים שבין 20 ל־60 שקלים, להוציא פריטים מיוחדים ובודדים. הקונות, בחורות ונערות מכל הארץ, קיבוצניקיות, עירוניות, סטודנטיות וגם יותר מבוגרות. הנוסחה שלה היא: גזרה פשוטה, בד ישן , ורצוי גוון מיוחד לאחר צביעה.

ב"אתמולים" מוכרים בגדים עתיקים, אותנטיים ומיוחדים. המלאי מצומצם, הפריטים יקרים־יחסית. מי קונה שם? משוגעים לישנים אמיתיים, אנשי קולנוע, טלוויזיה ובמה. בחנויות מהסוג של "אתמולים" ניתן למצא חולצות תחרה אנגליות ישנות, שמלות משי משנות הארבעים, שמלות סאטן, חולצות מהמזרח מעוטרות בפאייטים (שאינן כל כך עתיקות אך מיוחדות), תיקי סבתא מעור או בד מעוטר בפנינים וחרוזים, קצת סיכות וקישוטים משנות החמישים. יש פריטים שמחירהם עוברים גם את ה־100 שקלים.

"שמונצעס" שבדיזנגוף סנטר, נמצאת עתה בתהליכי העברה לקינג ג'ורג', סמוך לשוק בצלאל. שם, מקווה בעלת

...לנה סבר דמוי טאפט שנתפרה בשנות השישים. החלק התחתון, ...צעווה, סוכיר את שמלת הצ'רלסטון משנות העשרים ("שמונצעס").

החנות, תהיה יותר הצלחה. מבט חטוף בתכולת החנות, מעלה זכרונות אישיים גם אצל בנות השלושים והארבעים; החולצות הרקומות, הרומניות, החצאיות והחולצות ההודיות, השרוואלים הבדואים. תקופות של אופנה ב־40 שנות מדינה. אופנה באה אופנה הולכת ואופנה חוזרת; בנות הארבעים שהשלימו כבר עם השנים, מעיזות לשחרר את הארון מקולקציות הנעורים. נערות השמונים כבר מתעניינות בפריטים ה"עתיקים" שמחירהם עדין סבירים.

חולצות רומניות עולות בין 40 ל־45 שקלים. חולצות ותצאיות הודיות מבד כותנה קליל 22־50 שקלים. לפני זמן מה נמכרה כאן שמלת סאטן בגוון ירוק בקבוק הדוקה מאד במותניים ושופעת מתחת לירכיים, קצרה מלפנים ושובל ארוך מאחור. השמלה, שנתפרה בהשראת השמלה של וויאן ליי ב"חלף עם הרוח", נחטפה תמורת 100 שקל. חצאית עתיקה אחרת שהיתה תפורה מחתיכות סאטן ותחרה ושעמדה לפני התפוררות, נרכשה ע"י אמן ידוע כמתנה לבתו. פריטים מיוחדים יש מעטים.

גם מכנסי אתא

לאריק אייל היתה יוזמה וגם העזה: לפני 3 שנים פתח חנות יד שניה לגברים. הבגדים והעיצוב המיוחד של החנות מזכירים תמונות, סרטים וקלאסה של גברים מהמאה התשע העשרה ומתחילת המאה העשרים. עצם הליטוף והנגיעה בבגדים ובאביזרים של הגברים הג'נטלמנים שעברו מן העולם, עושים את הביקור בחנות לחוויה.

בחנות ,בגדים ואביזרי אופנה בני 20־80 ויותר שנה. כולם מכותנה ובדים טבעיים. חולצות פראק מכותנה לבנה משנות ה־30, ארוכות עם שוליים מעוגלים וריבוע מובלט בחזית, עולות בסביבות 30 שקל. במחיר דומה

אריק איל – תשובה של תיאטרליות ושימושיות במכנסי אתא (יד שניה לגבר).

שמלת ערב שחורה משנות החמישים מבד טאפט עם חיתוך משולש בגוון ("שמונצעס").

נמכרות גם חולצות הסבא עם הכפתורים והתפר המיוחד שבשוליים. מקטורני פראק וסמוקינג משנות העשרים והשלושים, נמכרים במצב טוב בסביבות 300 שקל. בחלק מהם מצויין בכיס בכתב יד פרטיים אישים המפרטים שמית למי הם יועדו בציון תאריכים היסטוריים. פריטים מיוחדים נוספים אחרים הם מדי א' של שוטרים איטלקיים משנות העשרים. מקטורן משי מטדיפולי משנות העשרים, גלימה של שופט מלפני 90 שנה ואחרים. "המכנסיים", אומר אריק, "מהווים בעיה. מכנסיים יפים כאלה עם מותן גבוה, גזרה רחבה, פנסים, כיס קטן לכסף, ומנג'טים למטה, קשה למצוא – והם דווקא מבוקשים. בלאי המכנסיים גדול מבלאי הבגדים העליוניים".

בפינה הישראלית שבחנות בולטים מכנסי הפלמ"ח. הכוונה למכנסי חאקי קצרים של "אתא" ששימשו כמכנסי עבודה עד שנות החמישים. היום הם מאד מקובלים ואופנתיים בקרב הנוער והסטודנטים. הביקוש גדול, המלאי מוגבל. נמכרים ב־30 שקל. סרבלי עבודה של הצבא הבריטי משנות קום המדינה, שנצבעו בארה"ב לגווני תפוז (כדי להסתיר את כתמי העבודה) מוצעים למכירה ב־50 שקל.

אביזרי אופנה מבוקשים ונדרשים הם: הפפיונים של שנות החמישים שנצמדים לחולצה בקליפס; עניבות צרפתיות רחבות ומעניינות משנות השלושים; עניבות רחבות רגילות מאותן שנים; שלייקס אמיתיים עם לולאות עור הנרכסים לכפתורים שנתפרו אז במיוחד לצורך זה במכנס. משקפי שמש משנות העשרים, מקלות הליכה של לורדים ואמידים אחרים, מעוטרי צדף וכסף. כובעי קש, כובעי ספארי ופרטים אחרים.

זו כאמור חנות לגברים: "למרות שבחנות אין פריטים נשיים, 60 אחוז מהלקוחות הם נשים", אומר אריק, הגברים שקונים הם מזן מיוחד. לא הקטע של המחיר הזול משחק אצלם. באים גברים עם סגנון מוגדר שמחפשים פריטים מתאימים או כאלה שמחפשים סגנון. כרגע המכירות בשפל. הזרוק שהביא אצלנו לרווחה כלכלית לפני שנים בודדות, הפך היום למסוגנן. המקורות דלים גם בחו"ל".

יד שניה. מקורות דלים לעתיקים אמיתיים. ה"שמאטס" שהיום בשפל מחכים לתקופה טובה. אולי המיתון המאיים בשער, יביא אותם לרווחה כלכלית.

"דירה חדשה"
במחיר ארוחה!

"כן, עם אמולזין או סופרקריל של טמבור ניתן לצבוע את כל קירות הדירה במחיר של ארוחה משפחתית במסעדה.
ההבדל הוא שמארוחה נהנים שעתיים, ומדירה צבועה ויפה נהנים לאורך זמן!

קחו רעיון צבעוני
לפני שחוזרים לביה"ס!

"ארטרטו חוזרים לביה"ס, וזה בדיוק הזמן להכניס חיים בחדר הילדים. הם עדיין בחופש, וישמחו לתפוס מברשת ו"לעשות זאת בעצמם" עם אמולזין או סופרקריל של טמבור.
הצביעה קלה, והתוצאה...
חגיגה של דמיון ושל אושר!

"אל תשלם כפול
על צבע לעץ מחו"ל!"

"למי שרוצה להגן על העץ ועל הכיס גם יחד, מגישה טמבור את "ורנית": צבע לעץ אשר עולה כמחצית מתוצרת חו"ל ומותאם במיוחד לאקלים הקשה בארץ.
קחו "ורנית", ובקלילות תוכלו להגן על כל העשוי מעץ: תיקרות; תריסים; ארגזי רוח; גדרות; מדפים; כסאות, שולחנות ועוד - בבית ומחוצה לו.
זה הזמן לצבוע את העץ. אז קדימה ובהצלחה.
שלכם, גור."

תראה מה שצבע יכול לעשות

חיוך

דיאנה לרנר

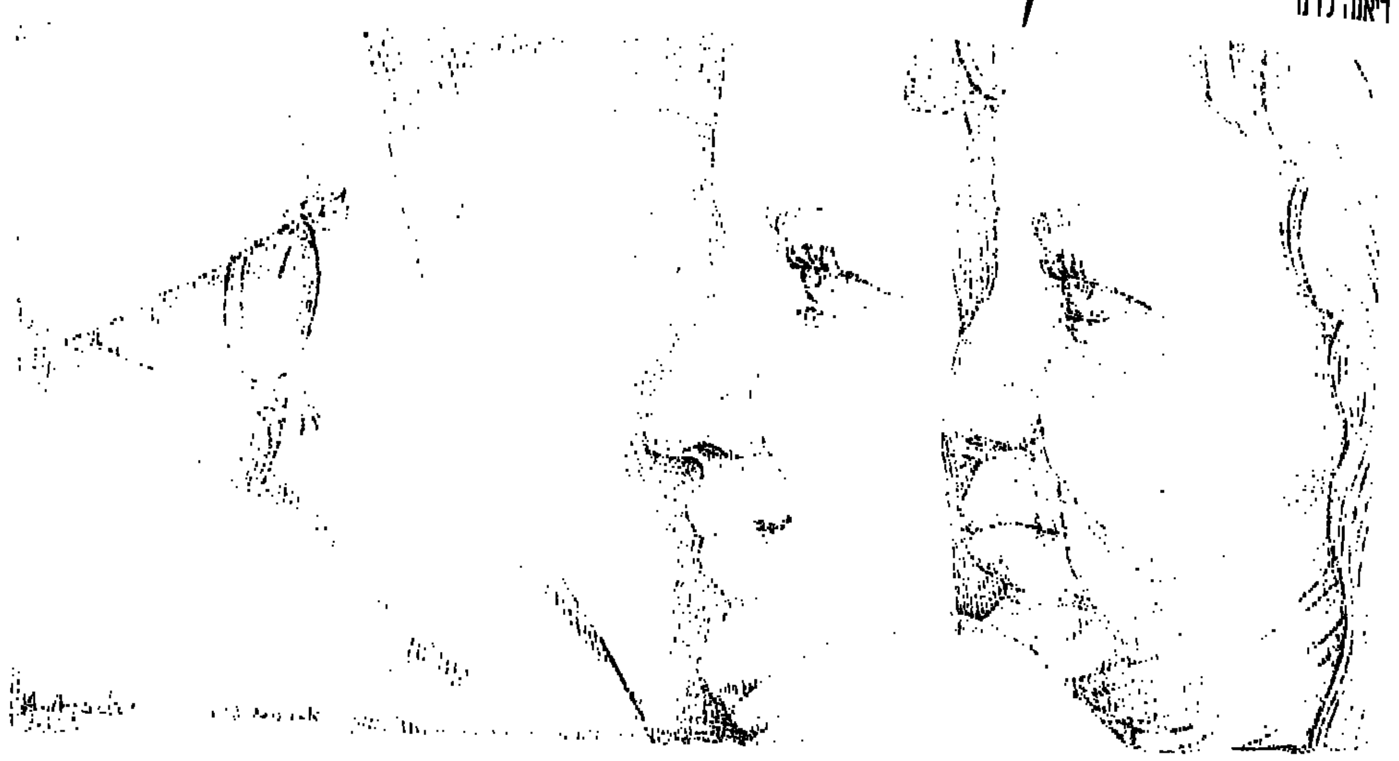

חיים ובועטים

כיצד להזדקן מבלי שהאחרים ישימו לב לכך. כיצד לטוות תכניות כאילו עוד מאה שנים לפניך. כיצד לצפצף על כולם. פילוסופיית חיים.

"מראך כמעט שלא השתנה בעשרים השנים האחרונות, וגם את לא", אומר לי רופא העינים הוותיק, כשהוא טופח על כתפי בחיבה.

"ואיך העיניים שלך, דוקטור"? לא יכולתי להתאפק מלשאול.

"מה את מצפה, בגילך", מגיד האורתופד בראשו כשהוא מגלה שהכאב ברגלי נובע מציפורן החודרת לבשר. האמת היא שהפחתתי עשר שנים מגילי האמיתי, אבל הוא בכל זאת מייחס את המצב לתהליך ההזדקנות.

מנסיוני המר למדתי שבין גיל 16 ל־60 מייחסים הרופאים, ובעצם כל העולם, כל דבר שקורה לך – לגיל. בגיל 16 – אלה כמובן כאבי הגדילה וריכאון גיל ההתבגרות; מעל גיל ארבעים את סובלת מנזלת פסיכוסומטית הנובעת מתרדה, ואפילו אם את חותכת את אצבעך בשעת הכנת הסלט, או שנמשים צצים על עורך לאחר שהיה בשמש – יגידו לך כל החכמים, בנימה ידענית, שאינך הולכת ונעשית צעירה.

את יכולה להגיד מהיום ועד מחר שאינך רוצה להעשות צעירה יותר, את רוצה רק לגדול יותר, אבל זה כמו לדבר אל הקיר.

זה המצב בעולם כולו. נכדתו של יהודי־חסידי סיפרה לנו, שכאשר שכב סבה על ערש דווי בבית החולים במנצ'סטר, הבחינה כי הגיל שנרשם בגליון הרפואי שלו הוא 20 שנים פחות מכפי גילו האמיתי. כאשר פערה את עיניה בתדהמה, הסביר לה: אם אגלה להם את תאריך הלידה האמיתי שלי, הם פשוט יניחו לי לשכב פה, כמישהו שאין טעם לטרוח לטפל בו.

וכך נמשך הדבר ככל שהשנים הולכות ומתווספות ועליך לפתח לך חכמת חיים משלך כדי להסתדר עם המצב.

אבל, אין צורך להיות זקנה כדי להראות זקנה. יש אנשים צעירים שנראים זקנים כל הזמן. לכן, הנה כמה עצות כיצד להסתדר בחיי היומיום ולשמר את מיתוס הנעורים והיופי, בצורה שתשכנע גם את הסובבים אותך.

ראשית, אל תחלקי לסובבים אותך עצות בנוגע לתכשירים מונעי קמטים והשיטה האחרונה למתיחת פנים, חס וחלילה, מישהו עוד עלול לחשוב שאת בעצמך מתעניינת בנושא.

שנית, אל תתמיאי למישהו שלא ראית זמן רב בנוסח "כמה טוב אתה נראה". זה עלול לחשוף את העובדה שאפילו במשקפיים אינך רואה טוב, או שזכרונך בוגד בך, או שאת מחלקת מחמאות משום שאין לך דבר אחר להציע.

אל תספרי על משהו שקרה לפני יותר מחצי דקה, אתרת את מסתכנת בכך שתחזרי על עצמך, אך מותר לך להוסיף למשפט, המקפל בתוכו פילוסופיית חיים, משפט בנוסח "כפי שאני נוהגת לומר".

אל תתחילי לדבר עם מישהו לפני שאת בטוחה שאת זוכרת במדוייק את שמו.

אל תתחילי משפט במילים "לעולם לא אשכח" ואחר כך תסתבכי עם משהו שלעולם לא תצליחי להזכר בו.

אל תתחילי כל משפט שני במילים "בגילי", או "חכו עד שתגיעו לגילי". במקום זה מוטב שתאמרי: "כפי שאתם יודעים", או "זה יכול לקרות לכל אחד".

אם את באמת שוכחת משהו, פטרי זאת בצחוק, כאילו הדבר אינו ראוי שתזכרי אותו. אם את קוראת למישהו בשם הלא נכון, אמרי "מה שזה לא יהיה". לעולם אל תטפחי על ראשך בהתנצלות, כאילו את רומזת על כך שהוא כבר לא עובד כל כך טוב כמו פעם.

אל תדברי על סרטים ישנים, או כוכבי קולנוע, או פוליטיקאים מן העבר. אבל אם מישהו אחר מזכיר אותם, מותר לך בהחלט להעמיד פנים כאילו אין הם מוכרים לך.

אל תשקעי בזכרונות מן העבר, מוטב שתעשי תכניות לעתיד, כאילו יש לך עוד מאה שנים לחיות.

אם את מתחילה לצלוע בגלל שיגרון, מוטב שתגידי לכולם שמתחת שריר במחול אירובי, אל תעזי להודות שמדובר במצב כרוני.

אם את חוטפת נזלת, אמרי שזו אלרגיה, זה תענוג שמותר אפילו לצעירים.

אם מישהו מפנה לך מקום באוטובוס, אל תביטי סביבך לראות אם מישהו מבחין בכך. פשוט התרווחי לך ותהני, כאילו הדבר מגיע לך.

אם מישהו עוזר לך לצאת ממכונית, ההערה היחידה שמותר לך להשמיע בענין היא "תודה לאל שהאבירות עדיין לא פסה".

אם אינך מסוגלת לעכל מאכלים מסויימים, אמרי שאת עושה את הדיאטה האחרונה של ה"ווג".

כשמישהו אומר לך כמה רזית – והרי איש אינו אומר לאנשים שמנים כמה השמינו – רק כמה רזו – אל תתווכחי, רק חייכי בתודה.

ואם הם אומרים כמה נהדר נראית פעם, כשהיית במיטבך, תני להם בעיטה באחוריהם, כדי להראות להם שכוחך עדיין במתניך ואת עדיין חיה ובועטת. ■

פלא

ילד, ילד

הקצב של סמדר

ואו, איך היא עושה את זה? הרי בקצב שאנחנו מחליפים גרבים מספיקה סמדר שיר לפרסם בעברית ובאנגלית עשרות ספרי ילדים ונוער מקוריים. סמדר חיה כיום במרכז ארה"ב, בעיר גדולה שקורה בה מעט, מלווה את בעלה הרופא, מגדלת 3 פעוטות וכותבת ספרים. הרבה ספרים טובים ומצליחים מסחרית.

כאם לבת ולתאומים, סמדר שיר כתבה את תמי והתאומים (הוצאת דביר); במקור, כמאמר לירחון פמיניסטי שיוחד כולו לנושא הסטריאוטיפים בספרות הילדים. הספר מתאר את חודשיהם הראשונים של התאומים, בן ובת, תוך הדגשת ההבדלים בין הילד לילדה, כפי שהם ניראים בעיני אחותם הבוגרת מעט. הסיפור מלווה באיורים של כריסטינה קדמון, שלטעמנו האישי ראוים לציון 10.

הנושא, סטריאוטיפים והורות לתאומים, אינו צריך להפחיד, וזהו עוד ספר "חמוד אמיתי" של סמדר. הנושא ידבר לליבם של הרבה ילדים סקרנים, או גם להורים שחששו מה יהיה אם יבשרו להם לאחר בדיקת האולטרה־סאונד "מזל־טוב, יש לכם תאומים." ■

אבי דר

למפתה של חווה יש שני ראשים

לא מספיק סיוטים יש לנו מנחשים בעלי ראש אחד ורק לשון כפולה, שבאים ומודיעים לנו על קיומו של אחד בעל שני ראשים וארבע לשונות?

מדובר בנחש מסוג (סליחה על הלטינית, אבל כך קוראים לו) pituophis melanoleucus, "נחש סיאמי" (על משקל תאומי סיאם) שהחל את דרכו בגוף אמו כביצית של תאומים אבל יצא כיחיד כפול ראשים.

למזלו/מזלם נולד היצור בביתן הזוחלים בגן החיות של לוס־אנג'לס. בטבע, אומרים מטפחיו, היה מת מזמן. גם כך מנסה כל ראש להגיע ראשון למזון שעל הצלחת... ■

שרות "גאמא"

שימושי

מקום לפיצ'פקעס

בטוח שיש לכם מגרה לסכו"ם. אבל איפה אתם דוחפים את הפיצ'פקעס הקטנים? קולפנים, סכיני תירור, מועך שום, מכשירים לעיצוב עיגולי אבטיח, פלחי צנונית, משולשי ביצים ושאר ירקות שימושיים שרכשתם בדחף בלתי ניתן לשליטה?

במחלקת כלי בית של כלבו שלום מצאתי מגרה דו קומתית שימושית מאד. בחלק העליון, הצר, שמים את הסכו"ם למינהו ובחלק התחתון מאחסנים את הפיצ'פקעס. כדי להגיע לקומה התחתונה, אין צורך להרים את העליונה. פשוט מזיזים אותה ימינה או שמאלה ושולפים את הכלי הנחוץ. וכך, לא תבזבזו זמן ברגע הקריטי, כשאתם צריכים, דחוף, את המכשיר להוצאת חרצנים מזיתים. תוצרת איטליה, עשוי פלסטיק קשיח בשני צבעים. המחיר: 13,90 ש"ח. ■

נורית ברצקי

רעיון

שפרכן ז' דויטש?

אם שמתם לב, הרי שהפקקים בשעות הבוקר במבואות הערים התקצרו. כנראה שפחות ופחות אנשים קמים בבוקר ונוסעים לעבודה. חלק מכוכבי הפקקים של החורף האחרון בישראל מבלים הקיץ תקועים בפקקים של לונדון, פריס, רומא, מנהטן ומינכן. מחפשים את ההבדלים בפקקים.

הוצאת "פרולוג" מציעה לנו איך לנצל את זמננו בפקקי התנועה: ללמוד עוד שפה. שלוש קלטות וסיפרון, מילון שימושי המכיל כאלפיים מילים ומושגים מחיי היום־יום. בסיום נסיעה איטית בפקק הבוקר מכפר־סבא לתל אביב אתם יכולים להיכנס למשרד עם כמה משפטים בגרמנית, ספרדית, גרמנית, צרפתית או אנגלית. תלוי בתוכניות חו"ל שלכם. שלוש שעות לימוד שפה על שלוש קלטות, עכשיו במחיר 38 ש"ח.

הנהגים שלידך בפקק יהיו בטוחים שאתה עושה מדיטציה כדי לא להתעצבן, בעוד שאתה בסך הכל תשנן את משפט המפתח בקניות בחו"ל: "ויפיל קוסטט דאס?" – כמה זה עולה?

אבי דר

פטנט

שקט באוזן

את במסיבה, הווליום "משגע" לכם את השכל – קלייר נתן נתנה תשובה: "עגיל אטם", פרוייקט הסיום של קלייר, בוגרת מסלול עיצוב במכון לאמנות של מכללת אורנים שליד טבעון.

קלייר, חיפאית בת 24, יצרה עגיל עשוי מחומר פרספקס שקוף ואטם אוזניים סטנדרטי, הניתן לרכישה בחנויות. תיתוך הפרספקס נעשה בעזרת משור ומשוייף כדי לעמם אותו. התוצאה – עגיל יפה וגם מועיל.

כאשר הדציבילים מגיעים לגבהים שלא מן העולם הזה – יש לשלוף את האטם ממקומו ולהכניסו לתנוך האוזן. כשהשקט חוזר – חוזר גם האטם למקומו הטבעי.

כדאי לנסות את הפטנט גם כ"הגנה" מפני נודניקים העולים על העצבים.

(צילום יוסי דנה). ■

בתיה אבישי

כשר בהשגחת הרבנות הראשית רחובות. שיווק בלעדי — א. קליין רמת־גן טל. 726954

להשיג בבתי הטבע משק דבורים לין — כפר בילו 76 965

מדור פרסומי

בריאות לכל – עם "ביו־סטרט"

ביו־סטרט, מזון מחזק בעל ערך בריאותי יוצא מן הכלל, מיוצר בשווייץ בתהליך ביולוגי מיוחד במינו וזוכה להצלחה גדולה בכל העולם זה 20 שנה. האדם המודרני בן־זמננו צפוי באופן תמידי למעמסים שונים, התאמצות יתר בחוג המשפחה, בבית הספר, בעבודה, רעש, זיהום, תזונה בלתי מאוזנת ועוד... כדי להשיג כושר מירבי חשוב לספק לגוף חומרים מחזקים למיניהם המצויים בצורה מרוכזת וטבעית.

בהשוואה לכל המוצרים האחרים עם ויטמינים "ביו־סטרט" הוא עם תוספת מרכיבים שכולם מחטבע, בפרופורציה הנכונה, הנותנים הגנה טבעית לגוף נגד זיהומים, מבלי לגרום כל נזק. "ביו־סטרט" מכיל ויטליוט – המועיל נגד עייפות גדולה ומתאים למבוגרים (לפני גיל הזיקנה).

מה מכיל הביו־סטרט?

על בסיס של שמרים "קנדידה אוטיליס", צמחי בר, תמציות לתת, דבש ומיץ תפוזים. המחקר המדעי בשנים האחרונות גילה בתא השמרים אתוז עשיר של חומרים חיוניים, כגון חלבונים, שמנים, פחמימנים, מינרלים, חומצות אמיניות ושאור. תאי השמרים מוזנים בצמחי־בר יכולים לבקוע באופן טבעי, כך שאפשר לנצל את החומרים החיוניים חללו במלואם.

זאת ועוד, ביו־סטרט מיוצר רק מחומרים טבעיים, אינו מכיל חומרי תוספת מלאכותיים ולא אמצעי שימור כימיים.

ביו־סטרט מתאים לכולם, ילדים, מבוגרים, בריאים, מחלימים, נשים הרות ומיניקות, אנשי מקצוע וספורטאים.

"במבו" – "BAMBU" תוצרת חברת "ביופורס", ד"ר ווגל שווייץ. תחליף קפה מעולה מפירות וצמחים מבריאים באריזות של 100 גרם ו־200 גרם. טעים ותזק ואינו מפריע לשינה. גם לילדים בכל תגילים.

להשיג בחנויות למוצרי מזון טבעי ובכל בתי־המרקחת. שיווק והפצה: "אלביס" בע"מ, ת.ד. 4144 ת"א, טל' 243695.

לשוחרי הבריאות! „במבו" BAMBU

תחליף קפה מעולה מפירות וצמחים מבריאים, באריזות של 100 גר' ו־200 גרם.

יתרונותיו הבלעדיים של תחליף הקפה – „במבו".

- טעים וחזק ובכל זאת אינו מפריע לשינה.
- אפשר לשתות ממנו כל כמות שהיא בכל שעות היום והלילה ללא כל חשש של נזק.
- אפשר לשתף בשתייתו גם את הילדים בכל הגילים.
- בריא וטעים גם לסובלים מלחץ דם גבוה, מחלות לב, הפרעות בכליות וכו' (שאסור עליהם לשתות קפה אמיתי).

★ יבוא והפצה בלעדית: אלביס בע"מ תל־אביב, רח' דיזנגוף 161, טל. 243695.

★ להשיג בחנויות למוצרי מזון וטבע.

בריאות

עצמות חזקות יותר

מעוניינת לחזק את עצמותייך? נסי לאכול תפוחים, אגסים, ענבים וירקות ירוקים. מזונות אלה עשירים בבור – מרכיב חשוב, שלרוב נוטים להתעלם ממנו.

במחקר ראשון אודות הערך התזונתי של הבור, גילו מדענים ממשרד החקלאות האמריקני, כי הבור מצמצם באופן משמעותי את הפסד הסידן אצל נשים בגיל הבלות. שתים־עשרה הנשים שנבדקו קיבלו מנה יומית של בור, השווה בערכה התזונתי למנת הבור המושגת מהמזונות שפורטו לעיל.

התוצאה: רמות נמוכות יותר של סידן, מגנזיום וזרחן בשתן – סימן לכך שעצמותיהן של נשים אלה אינן נחלשות. רמת האסטרוגן בדם הוכפלה, והשתוותה לזו שנרשמה אצל שתי נשים שטופלו בתוספת אסטרוגן.

אך אף שהבור עשוי להועיל, אין להפריז בנטילתו בצורה מלאכותית – הוא עלול להיות רעיל, ואפילו קטלני. לדברי המדענים, מוטב לקבל את אספקת הבור באמצעות פירות וירקות אלה.

בדיקת סרטן צוואר הרחם

אל תופתעי אם הגינקולוג יבקש לצלם אותך בבדיקה הבאה. טכניקה חדשה, הנקראת "סרוויגרם", בה מצולם הרחם באמצעות מצלמה זעירה, תופסת בהדרגה את מקום מישטח פאפ. מישטח צוואר הרחם, המשמש לאיתור סרטן, נתקל בביקורת רבה בשל אי־דיוקים, הן בבדיקה עצמה והן בניתוח המעבדתי של תוצאותיה. הסרוויגרם, אף שהיא בדיקה יקרה יותר, הרבה יותר מדוייקת. בסקר בהשתתפות 3,271 נשים, אותרו בשיטת הסרוויגרם פי חמישה יותר מקרים של סרטן – לעומת הבדיקה באמצעות מישטח פאפ.

אלרגיות והורמונים

אם סבלת אי־פעם מהתקף בלתי־מוסבר של פריחה, קשיים בנשימה, או שילשול, במהלך המחצית השניה של מחזור־הווסת – ייתכן שאת אלרגית לאחד ההורמונים שמייצר גופך.

חוקרים מן המכון הארצי לאלרגיות ולמחלות מידבקות, בבית החולים בתסדה, שבמרילנד, גילו כי נשים מסויימות אלרגיות לפרוגסטרון – ההורמון המופרש במחצית השניה של מחזור הווסת. הסימפטומים של אלרגיה זו כוללים גם התנפחות הבטן, הרגשת חולשה, גלי חום ולחץ־דם נמוך. אם אין מטפלים בו, מצב זה עלול להיות קטלני (אם לחץ־הדם יורד בצורה קיצונית, והאשה נתקפת מצב של הלם).

ד"ר מייקל קאלינר ועמיתיו נתנו לנשים שסבלו מהתקפים חוזרים של אלרגיה זאת הורמון הקרוי LHRH, הגורם לגוף לייצר פרוגסטרון. כתוצאה מכך פיתחו נשים אחדות את אותם הסימפטומים המאפיינים את ההתקפי האלרגיה שלהן. כאשר נתנו המדענים לנשים אלה חומר החוסם את יצירת הפרוגסטרון – נעלמו הסימפטומים. כעת מבקשים המדענים לקבוע מה שכיחות התופעה הזאת. ■

(סאלי סקווייר)
שירות לליידי'ס הום ג'ורנל

חדש במחלת "אלצהיימר"

צוותי מחקר בבית החולים הכללי של מדינת מסצ'וסטס חקרו את ההפרעה המוחית הידועה כ"מחלת אלצהיימר" ומצאו עדות איתנה לכך שגן פגום הוא הגורם לצורה התורשתית של המחלה. התגלית עשויה לפתוח אפיקים חדשים למחקר הביולוגי של המחלה, הגורמת להידרדרות נפשית עמוקה בקרב מיליוני אנשים בעולם, בגיל מבוגרים בעיקר.

נמצא כי גן פגום בכרומוזום 21 גורם ל"אלצהיימר משפחתית" (גם ב"תסמונת דאון" יש גן פגום בכרומוזום 21). לדעת מומחים, כעשירית ממקרי "אלצהיימר" הם תורשתיים. מקרים שאינם קשורים בתורשה, עלולים להיות תוצאה של צירוף גורמים סביבתיים וגנטיים. במעקב אחרי ארבע משפחות גדולות, נמצא כי המחלה פגעה ב־145 איש במשך שמונה דורות.

מדענים אינם מצפים כי המחקר יוביל למציאת תרופה או צעדי מנע מפני המחלה בעתיד הנראה לעין. אולם הם בהחלט מקווים למצוא בבוא הזמן דרכים שיאפשרו להשתמש בתגליות שלהם כדי לחזות ולאבחן את המחלה. לטווח הארוך ייתכן שיימצאו טיפולים מתאימים.

המחלה ידועה מתחילת המאה, אולם גורמיה עדיין בלתי ידועים וטרם נמצאו תרופה או טיפול לעיכוב התקדמותה. אט אט החולה מאבד את זכרונו ואת היכולת לחשוב בבהירות. אין מתים מהמחלה עצמה, אלא כתוצאה מסיבוכים, כגון דלקת ריאות ובעיות רפואיות של גיל הזיקנה. ■

שירות "מעריב"

רפי יעקובי,
פסיכולוג

לנקוט פעולה לסיכוי נוסף

הוא יצא לגימלאות מן הצבא ושקוע בטיפוח גופו. בת־זוגו אינה מצליחה להגיע אליו. היא התנזרה שנים רבות ועכשיו חושבת שהאיש שנפל בחלקה אינו די טוב. שתי בעיות. שתי תשובות.

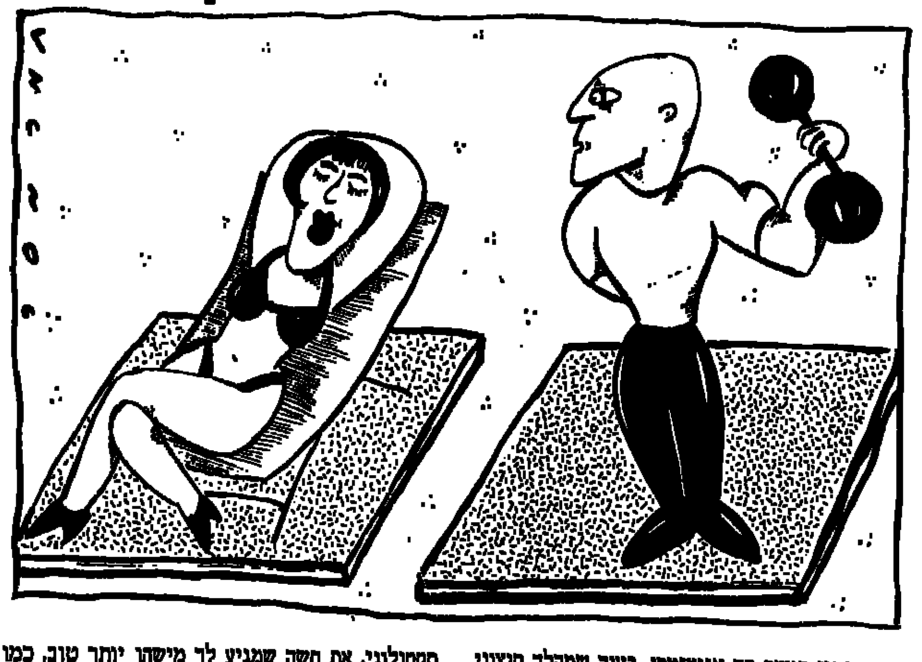

בעלי ואני בערך בני ארבעים. אנו נשואים כחמש עשרה שנים ויש לנו שלושה ילדים... משהו קרה לבעלי בשנה האחרונה. הוא השתחרר מצבא קבע, עם פצוי כספי. הוא לא עובד... במשך כל היום, כמעט, הוא מטפח את גופו בשעות רבות של התעמלות ואמוני כושר, ים וריצות ארוכות. והוא אכן נראה מצוין. אני עובדת קשה ופחות פנויה ממנו לתרבות הגוף. ובשנה האחרונה נוצרו בינינו פערים גדולים. אני חייבת להודות שבהשוואה אליו, אני נראית מבוגרת יותר... הוא נוכר בי לעיתים רחוקות מאוד. פעם בחודש חודשיים אנו מקיימים יחסי מין. וגם אז הוא לא נראה נלהב לעניין. קשה לו להסתיר שהוא מתאמץ... אני קוראת ותיקה שלך ואני יודעת מה דעתך בעניין שפת הטענות. אני יודעת שלבוא בטענות לא מועיל. הוא לא שמע ממני אפילו תלונה אחת... אני לא ממתינה סתם עד שיתקרב אלי ואני מנסה ליזום יחסי מין. אך הוא דוחה אותי בתוקף רב ובשאט נפש. אני כבר לא יודעת מה לחשוב. כשהוא יוצא לרוץ בלילות אני תוהה לא פעם אם הוא אמנם יוצא לרוץ או למשהו אחר לגמרי... אני ממש נואשת ולא יודעת מה לעשות..."

קשה לדעת בוודאות מתוך המכתב, מה קורה לבעלך. יתכן שהוא נחשף לפנסיה מוקדמת והוא לא יודע מה לעשות עם עצמו, יתכן שהוא נתקל לפתע בעובדה שהוא בן ארבעים, כבר לא ילד, והוא מנסה באופן פאתטי לעצור את גלגל הזמן. ויתכן שהסתבך עם מאהבת, אפשרות שאת רומזת גם עליה.

מכל מקום ברור שהוא עסוק עם עצמו כל הזמן. הוא שרוי במצב אגוצנטרי ביותר ולא מבחין בשום דבר שלבד, לא בך ולא בילדים.

יש הבדל ניכר בין תרבות הגוף כחלק המשובץ בעוד סממני תרבות לבין התעסקות מתמרת עם הגוף על חשבון כל דבר אחר.

צעד דרסטי וניכר

לך, כמובן יש גם כן, לפחות חלק קטן בבנית האפשרות להרחיק אותך מתודעתו. אמנם נחמד מצדך שאינך באה בטענות, גם נחמד מצדך שאת מחורת בסבלנות רבה אחר בעלך, כאשר הוא נתון באיזה שהוא משבר. אך אם במקום שיפור הדרגתי, את נתקלת שוב ושוב בהדיפה, אין טעם להמשיך ולעשות את מה שאינו מועיל. ובמיוחד שאת מלמדת אותו כך, מבלי משים, שאת מצויה בעולמו לא רק מבלי שישקיע בך אלא שגם מותר לו להדפך. כך שאת אמורה לסלק את עכמותך לאלתר ובאופן די דרסטי. ולמה דרסטי? כי שהלכים ועידים קרוב לודאי שלא יגעו בתודעתו של ארם הנתון במצב כה אגוצנטרי, בעוד שמהלך קיצוני ומגושם אולי יובחן על ידו.

אינני יודע, כמובן, מה יכול לבוא בחשבון על רקע החיים המשותפים שלכם. אם זו את שתיקפצי לפתע לחוות בריאות בפיליפינים, או רק תצאי לבלות בחברתו של שכן קרוב. מכל המקום את בוראי אמורה לא להמצא על אותה מרצפת צפויה, כשבעלך שב הביתה תפוח שרירים משיטוטיו הבריאים. אז אולי משקלך הסגולי הותיק בחייו יטה את כף המאזניים, בכיוון של טיפוח היחסים ביניכם. כפי שזה כעת את אינך נותנת לו הזדמנות לאהוב אותך. מכל מקום אין לך מה להפסיד. את יכולה רק להציל את נישואייך. בהזנחה הקיימת בלאו הכי מתרחש כרסום קטלני בכל מה שבניתם יחד.

לדעתי, מגיע לי יותר

כמו כן אני מרגיש חובה לומר לך, שנדמה לי שאת מצויה במשבר מורכב ומסובך יותר, מכפי שהדבר מבצבץ במכתבך. לכן לא הייתי מציע לך להסתפק בהתכתבות זו. אולי אפילו כדאי לך להשיג לעצמך ליווי פסיכולוגי מתאים, על מנת להצליח לעבור משבר זה ולהגיח ממנו כשידך על העליונה.

"...בעקבות אכזבה קשה נמנעתי במשך 11 שנים מפגישות עם גברים. לאחרונה נפגשתי פעמים אחדות עם גבר, שאיננו מספק אותי במין... אחר כך הוא הפסיק לחזור אלי והסתפק במזמוזים. ומזה ימים אחרים שלא נפגשנו כלל, ואני מוצאת שהוא נמנע מלהפגש עימי, אם כי הוא מתקשר מידי פעם בטלפון..." (כאן מופיעים במכתב כמה שרבוטים פסיכולוגיסטים אודות גברים שאינם יודעים לזיין כהלכה וכנוסף לכך פוחדים להתייצב מול אשה וכו'). "הצעתי לו שילך לטיפול אצל מומחה אך הוא דחה זאת בשאט נפש... מגיע לי משהו טוב יותר אחרי כל השנים שלא היו לי גברים..."

אני חושש שלא תירווי נחת מקריאת תשובתי. אני לא יודע מה יוסיף לך להבין את מניעיו הניסתרים של הגבר, שנקלע לעולמך לאחרונה. גם לא כל כך ברור לי מה יצא לך מזה שהוא ילך לטיפול פסיכולוגי או סקסולוגי. את חשה שמגיע לך מישהו יותר טוב. כמו במקרים רבים אחרים תחושותיך מתעתעות בך. בדרך כלל יש לנו מה שבאמת מגיע לנו. במקום לעסוק בספקולציות אודות אישיותו של גבר מסויים, מוטב שתשובי להפגש עם עצמך. תאלצי להתמודד עם העובדה ששנות ההשבתה שלך כאשה, לפחות כאשה עם גבר, החלישו אותך בגזרה הזו. כלומר קרוב לודאי שדי שכחת כיצד נהנים במיטה עם עוד יצור. אילו היחסים האינטימיים עם עצמך היו ברמת דיוק משובחת יותר, היית בוודאי חשה, את כובד השנים הצחיחות שעברו עליך ולא היית עושה ענין גדול מאורגזמה אחת יותר או פחות. היית מקציבה לעצמך כמה מפגשים מיניים באקלים ידידותי שליו, להורדת החלודה ולאט לאט היית שבה להנות הנאה מלאה מחיי המין שלך. את הכתור נפנפת, כפי הנראה, מעל פניך. הברחת אותו. אני לא יודע כיצד עשית זאת. אך 'הצלחת'. אחרי שנות יובש ארוכות למדת לחיות בלי גבר. כלומר, גבר נחוץ לך כמו חור בראש. אם היה זה גבר שבגברים שהיה מפוצץ אותך במתקפה מינית נמרצת, קרוב לודאי שהיית בועטת אותו החוצה מהר יותר. האיש הזה שנתקלת בו, הסרונותיו הינם, כפי הנראה, יתרונות. ומי לעזאזל אמור לפצות אותך על השנים הללו, לפרוע את החוב התחושתי הזה שלך? את מנחיתה את עומס המשימה הזו על גבר ואת סבורה שהוא יאזור חלציו ויסתער עליך למלא את החלל. אולם קרוב לודאי שיעשה עוד מגן על מוקדי חולשתו מפני מתקפת איזהנות שלך ממנו.

אם תצליחי להבחין שמקור הבעיה מצוי בך, אל תשלחי אף אחד לטיפול פסיכולוגי ואולי תנצלי את מעט ההזדמנות שנותרה, שהאיש לא נעלם מחייך לגמרי, והוא שומר עדיין על קשר טלפוני. חישפי בפניו את העובדה שמשום מה היית מושבתת שנים רבות. אולי תתנצלי על מה שרק את יודעת שארע בינך לבין מישהו שלא אשם בפניך בשום דבר ולא חייב לך דבר. חשיפה זו שלך אולי תעניק משמעות שונה, פחות אישית ופחות פוגעת, למה שארע. אם תצליחי להפיס את דעתו בענין זה, אולי תעניקי לך ולו הזדמנות נוספת לריכוך החסימה שנבנתה במשך שנים רבות בינך לבין גבר. ■

בינתיים חיים בקרוונים

(המשך מעמוד 14)

עמית אור סבור, כי בצורות ההתישבות הקיימות מקומו של הפרט אינו מרכזי, והכלל מחליט עבורו. "הקיבוץ בנוי על קופה מרכזית. כפי שאני רואה את כפר דויד, לא תהיה קופה ציבורית. מי שירצה לנסוע לחו"ל, יצטרך לעבוד יותר. אם הישוב יהיה יותר רווחי, תהיה יותר מוטיבציה..חייב להיות קשר בין העבודה לבין התמורה. המסר שלנו מופנה לאנשים מסוג שונה, שימשכו אלינו בזכות החידוש המאפשר לכל אחד להיות ראש גדול בישוב", מסביר עמית אור.

החבורה מאמינה בכפר השיתופי שיהיה מבוסס על תיירות מדברית, מפעל תעשייתי, חקלאות ייחודית. עמית מדגיש, כי אין לחברי הגרעין פתרונות לכל הבעיות. לדוגמה, בשאלה אם ביישוב המתוכנן יוכל כל אחד להחזיק מכונית פרטית, טרם נמצאה תשובה אחידה. בינתיים מבקרים במושבים שיתופיים בארץ ומנסים לדלות מהם רק את הרעיונות הטובים. עמית מרגיש, כי לא יהיו סממנים של ניקור עיניים בכפר דויד. "ניקור עיניים הוא מוקש חברתי", סבור מזכיר הגרעין.

על המסר של כפר דויד מדבר עמית במלים ברורות: "מה שיש לנו למכור זה לא האבנים על ההר אלא קבוצה מיוחדת ורעיון. אני יודע, שקשה לחייב אנשים לעזוב רכוש וקריירות על נושא מופשט, שאין מאחוריו הבטחה. אנו זקוקים לתמיכה מהמוסדות. קווינו, כי בשנת ה־100 להולדתו של דויד בן־גוריון נעלה על הקרקע. אחר־כך התפשרנו עם תגיגות ה־40, אבל לא אירע דבר, ומשפחות נוספות ממתינות לאור ירוק כדי להצטרף אלינו".

מן הטכסטיל אל הלול

על המדרכה פוגשים את מישל ברוקירר, בן 33, נשוי ואב לשניים. ראש משפחה של עולים חדשים מבריסל, שחלמו על מושב שיתופי. יש לו הסבר לכך: "לעולים חדשים יש בעיה של בדידות בישראל. מצאנו פה חברה נחמדה ואיזור מרתק. מחכים שהדברים יזוזו, והישוב יקום. בבריסל הייתי מנהל מפעל לטכסטיל. כאן אני עובד בלול, ואחרי הצהרים מדבר עם הילדים צרפתית, אנגלית ועברית".

אחרי המפגשים מעיינים בניירת של גרעין כפר דויד. טלי קרטיו שולפת מותיק את הרעיון המרכזי לנקלטים: "קיום קולקטיב שיתופי הדומה למושב שיתופי, שבו אין הבדלים בין המינים מבחינת התעסוקה, משק הבית ינוהל כראות עיני המשפחה, אך חיי היישוב ינוהלו כקולקטיב".

והנה מכתב מראש הממשלה באותם ימים, שמעון פרס, שפנה ב־4.9.86 להנהלת ההסתדרות הציונית וביקש לעשות כל מאמץ אפשרי, כדי שיוקם היישוב על שמו של דויד בן־גוריון. ראש המחלקה להתישבות, נסים זווילי, הבטיח ב־4.2.87, כי כפר דויד יוקם מתקציב המחלקה שלו בשנים הקרובות.

מסתבר, כי בימים של הזנחת הנגב קשה לעמוד מול אנשי כפר־דויד הצמאים לעלות על הקרקע. גורמים בסוכנות מסבירים, כי מספר משפחות גדול יותר ידחוף את הישוב קדימה. יחד עם זאת מאמינים בחכל הנגב של הסוכנות היהודית, כי בסופו של דבר יקום כפר־דויד במקום שנקבע תחילה, אך על המשפחות להבין, כי התישבות שיתופית מוצלחת דורשת גיבוש של שנתיים לפני העליה על הקרקע. ■

מילכה למדן

חבר מאותו כוכב

חיים. אוהב אסטרונומיה.

האינטלקטואל שלנו

לפני זמן מה הגיע למערכת "חבר מאותו כוכב" המכתב הבא: ...אני רוצה להמליץ בזה על שותפי לחדר העבודה כבעל אורח בתכניתכם: חיים, בן שלושים ושמונה, נעים הליכות ונוח לבריות, בעל גישה לאנשים, חוש הומור לא ציני ולא תוקפני לחלוטין, אקדמאי במדעי החברה, אינטלקטואל, בעל טעם מיוחד ואנין במוסיקה, התעניינות וידע אמיתיים בכל נושא, אותו ידו בעט משוררים, מפרסם מאמרים מדעיים בכתבי־עת מדעיים (בנושאי אסטרונומיה), ער לבעיות אקטואליות, ישר ויצירתי, גרוש ללא ילדים, בעל חזות נעימה, עוסק בהוצאת ספרים. הוא מעוניין להקים קן משפחתי עם בחורה נחמדה, נאה ולבבית, משכילה (רצוי אקדמאית) אפשרי גם עם ילד או ילדה קטן/ה אחד/ת. אם תמצאו עניין בפנייתי זו אליכם תוכלו להתקשר אל חיים ישירות לפי התכובת..."

התקשרנו. חיים באמת עושה רושם של מישהו מיוחד: צנוע, שקט. איכשהו נראה כאילו הוא חי על־יד הדברים ולא ממש בתוכם. מי בימינו אלה מתעסק כל כך הרבה באסטרונומיה, מפרסם מאמרים מחקריים מתוך העניין שבכך בלבד ולא כחלק ממחוייבויות קידום במוסד אוניברסיטאי זה או אחר? מי קם בכל בוקר לעבודת עריכה טכנית שיגרתית כשראשו מלא בחידושים ואין מה שרוחף אותו להשתמש במקום העבודה כקרש קפיצה? איכשהו נראה שחיים חי בספירות העליונות יותר מאשר ממש על הקרקע. אבל זהו, כאמור, רושם בלבד. יש לו, לחיים, קושי לתאר את עצמו במלים שלה: "כל מה שאני יכול לעשות הוא לתאר את תפישות היסוד שלי שהן א. לדעת להקשיב לא רק למלה המדוברת אלא גם למה שלא נאמר, לאינטואיציות של הדובר ולתנועות גופו, ב. לקבל אנשים כמות שהם. כל אדם הוא עולם מלא. אפשר לנסות להשפיע פה ושם בשכנוע, אבל בשום אופן לא לנסות לשנות אף אחד".

כאמור, חיים לא מרגיש כל־כך נוח לדבר על עצמו. מאחר שתכנית ההכרויות שלנו משודרת הערב במתכונת פתוחה (כן, כן, כל אחד ואחת מכם קוראי "סגנון" מוזמנים להציג את עצמכם בשידור) העדפנו לארח גם אותו בטלפון, כך שכל שאלה שיש לכם אליו תוכלו להפנות אלינו בדיוק באותה צורה שבה אתם מוזמנים גם להציג את עצמכם בשידור: להתקשר לאולפן "חבר מאותו כוכב" בתל־אביב, טלפון 03־266225 כבר מהשעה 21.00 ולמסור את פרטיכם האישיים. אנחנו ממתינים לכם, כאמור, כבר מהשעה תשע בערב – שעה לפני תחילת השידור. להשתמע. ■

עדנה כצנלסון
פסיכולוגית חינוכית

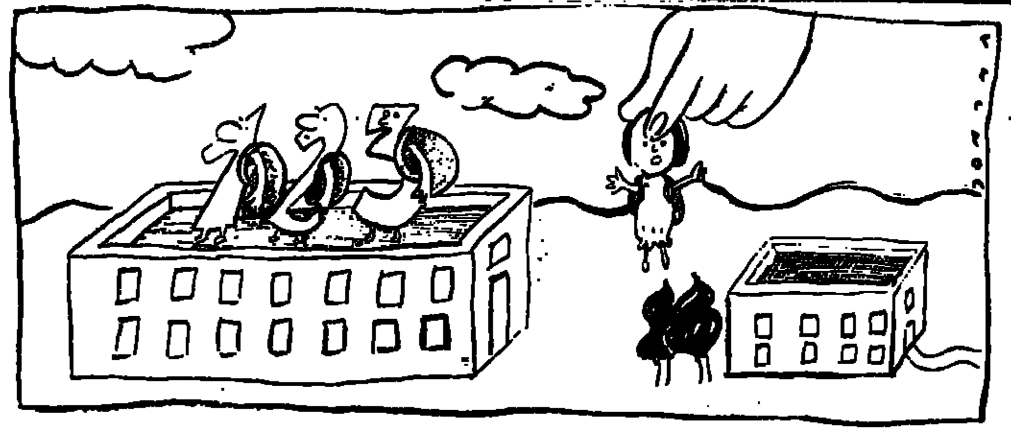

עוברים לחטיבת ביניים

מערכת החינוך תרמה את חלקה לקיצור תקופת הילדות כאשר נתקבלה החלטה לסיים את בית הספר היסודי בכתה ו'. בגיל 12 נזרקים הילדים מן החממה של בתי־הספר היסודיים השכונתיים אל הסמבטיון הסוער של חטיבת הביניים, מערכי עולם הילדות אל נורמות ההתבגרות.

חטיבות־ביניים רבות מהוות חלק מקמפלקס חינוכי גדול הכולל חטיבה וביה"ס תיכון. בוגרי בית־הספר היסודי, שהיו הגדולים והמובילים במוסדות החינוך שלהם, הופכים שוב ל"ירוקים" טירונים, שמעליהם עוד חמש שכבות גיל, המכתיבות קוד של התבגרות כלבוש, דפוסי בילוי, סגנון דיבור, ואופי הלמידה. אמנם, להיות שייך לחטיבה משמעו להיות גדול, אך שם, בין הבוגרים, הם חשים עצמם עדיין חסרי בטחון, העושים את צעדיהם הראשונים בתוך חברת הנעורים.

חטיבות הביניים בערים הגדולות הן בדרך כלל מרוחקות יחסית ממקום מגוריו של הילד, מסגרות גדולות והמוניות, לעתים 8־7 כתות מקבילות ואף יותר. הילדים נחשפים בבת אחת למסגרת המונית ורעשנית, ולעתים, לראשונה בחייהם – מסגרת אינטגרטיבית. ללא הכנה מספקת הם פוגשים בילדים מרקע סוציו־כלכלי ותרבותי שונה מאוד, ויחד עם תהליך ההסתגלות למסגרת החדשה צריך להסתגל גם לקוטביות חברתית ולימודית. כדי להגיע בזמן צריך להשכים קום, ובמקרים רבים לנסוע בשעות העומס בתחבורה ציבורית, לאחר ילדות שפינקה אותם ברכב פרטי צמוד עם ההורים כנהגים קבועים.

גם שיטות האירגון החינוכי שונה מאוד: ממסגרת כתתית אירגונית, שלמדה יחד משך מרבית שעות היום – "כתת אם" – צריך הילד להסתגל לנדידת העמים גדולה: כתות האם מתפצלות ומתפרקות מספר פעמים במשך היום, והילדים נעים מהקבצה להקבצה, לכתות המלמדות שפות שונות (ערבית, צרפתית) ברמות שונות. ילדים עם קושי בהתארגנות ועם צורך חזק בהכתיות – מתקשים מאוד בהתארגנות הנדרשת במהלך המעברים הללו:

יש כמובן גם קושי פסיכולוגי להסתגל. להיות תלמיד בהקבצות. בבתי הספר היסודיים כולם לומדים יחד, אבל החטיבות נוקשות הרבה יותר בחלוקה לפי רמות, וילדים חלשים בלימודים שישבו בכתה אחת עם חבריהם בבי"ס יסודי, נאלצים להתמודד עם עובדות נפסת הגלויות לכל. בר בכד צריך להסתגל למספר מורים גדול מאוד, בסגנון בית־הספר התיכון, מורים מקצועיים מתחלפים כל שיעור, בניגוד למה שהילד היה רגיל בבית־הספר היסודי, שם ריכז המחנך את מרבית מקצועות הלימוד. ילדים חרדים או תלותיים, הזקוקים ליד מכוונת, לדמות הורית שתעזור להם, עוברים תהליך הסתגלות לא קל בהעדרה.

גם שיטת הלימוד דומה לזו הנקוטה במסגרות תיכוניות – מעט חשיבות יחסית להשתתפות ולהכנת שיעורי בית, ומשקל יחסי גדול יותר למבחנים, הניתנים במרוכז בסוף כל מחצית שנה. יחסי מורים תלמידים פחות אישיים ממה שמקובל בבי"ס היסודי. קשה להוכיח למורה שאתה יודע את החומר, אם נכשלת במבחן.

יותר ויותר מסגרות מציעות לילדים מסלולים יחודיים: ספורט, סירות, טבע, אמנויות, מדע או מסגרות תיגבור אחרות. לא תמיד ניתן לילדים ולהורים מידע מספיק על יחודן של המסגרות, תנאי הקבלה והרכב המערכת, ילדים "בוחרים" כתה על פי יוקרת המקצוע; או נגררים אחרי בחירת חברים ומוצאים עצמם במקצועות שאינם מתאימים לכישוריהם ולתחומי התעניינותם. סביב כתות המצוינות תנאי קבלה מחמירים נוצרת תרושת שמועות, מערכת לחצים, כאשר לא תמיד ברורים קני המידה לקבלה ויש שעד הרגע האחרון לא טרור השיבוץ לכתות.

חטיבות ביניים רבות עושות מאמץ ניכר לשבץ יחדיו מספר ילדים מכתת־אם, אך גם אז הילד מוצא עצמו במקרים רבים נפרד מחברים טובים, איתם למד לעתים עוד מגן הילדים השכונתי. הקשר החברתי חשוב מאוד בגיל הזה וכל שינוי משמעו ניתוק מחברים ועלול לגרור תגובה קשה, לפחות בשלבי ההסתגלות הראשונים.

שונים הקשים. אין טעם לעשות שינויים אימפולסיביים בימים הראשונים (לעבור מכתה לכתה וכו'). רצוי להמתין עד שהדברים יתבהרו, ורק אז להיפגש עם היועצת ומחנכת/מחנך – ולבקש לעשות שינויים.

ולמרות כל הקשיים – ילדים רבים "מרוויחים" מן המעבר לחטיבה: הם מוצאים שם מורים מקצועיים ברמה טובה, מיגוון אפשרויות בחירה, כתות המותאמות לרמתם, חברת נוער תוססת והזדמנות ל"התבגר" ולפתוח דף חדש ביחסיהם עם בית־הספר.

רעיונות שיכולים להיות לתועלת

★ חשוב לשוחח עם הנער או הנערה, להציג בפניהם את הקשיים בפניהם הם יעמדו ולברוק אלטרנאטיות להתמודדות. בניגוד לכניסה לכתה א', הפרטנר שלנו הוא ילד מבוגר, שיש לו שיקול דעת וצריך להתחלק עמו בתוכניות ולפרוס בגלוי חששות.

★ רצוי מאוד לבקר – ויותר מפעם אחת – בחטיבת הביניים אליה יגיע התלמיד כדי להתרשם מהמקום, מארגון בית־הספר והאווירה. מקום מוכר יהיה תמיד פחות מאיים.

★ גם חברים מנוסים, ילדים הלומדים בחטיבה יוכלו להיות לעזר, לספק מידע לגבי אופן ההתארגנות. אין כמו אוריינטציה כדי להוריד את רמת החרדה.

★ כדאי לאסוף מידע אודות מסלולי לימוד שונים ולא להסתפק בכותרת בלבד. במקרי ספק חשוב להעזר בפסיכולוג ביה"ס הקולט, או ביועץ. בדרך־כלל אלו עובדים חלקית במהלך החופש הגדול (בראשית יולי ובסוף אוגוסט) ונסיונם יכול להיות לעזר רב. ניתן להעזר גם במכונים העורכים אבחון לילדים ועוזרים לכוונם למסגרות מתאימות, (למשל מכון הדסה לייעוץ בבחירת מקצוע בירושלים, וכמוהו יש גם בערים הגדולות).

★ המתבגר העוזר הביתה מן החטיבה בימים הראשונים של שנת הלימודים עלול להיות מותש ונסער ממלחמות יומו. רצוי שההורים לא יגררו אחרי מצב רוח רע ויעזרו לו לעבור את שלבי ההסתגלות הראשונים הקשים.

הריון והורות בגיל הנעורים

הריון בלתי רצוי בגיל הנעורים ובעקבותיו לידת תינוק מהווה נטל חמור לאם ויוצרת מצב של "סיכון גבוה" לתינוק. 10% מהנערות האמריקניות המקיימות יחסי מין מתעברות מידי שנה (כמיליון במספר). 600,000 מהריונות אלו מסתיימים בלידות בשנתון הסטטיסטי של שנת 1985 מדווח כי כ־5% מהלידות באותה שנה היו של נערות מתחת לגיל 19.

התוצאות השליליות של לידת תינוק בגיל הנעורים: שכיחות גבוהה יותר של תמותת תינוקות. סיכון גבוה להיוולד עם פגמים הקשורים בהפרעות בהתפתחות העוברית. אחוז גבוה של פיגור שכלי אצל ילדים אלו. סיכוי גבוה לפתח ליקויים בחוש השירה, בראש, אפיספסיה וקשיי נשימה. בקבוצה ילדים אלו בעלי מנת משכל נמוכה מילדים שנולדו לאמהות מבוגרות יותר.

הנזק הנגרם לאם כתוצאה מההריון: פגיעה במסלול לימודים, פגיעה בתהליך רכישת מקצוע; ירידה בסטטוס כלכלי, הפרעות ביחסי אם־ילד וקשיים בחיי הנישואין ובתיפקוד כנשים וכאמהות. ■

נסיעה עם ילד

1. לילדים יש חשש טבעי מפני הבלתי־ידוע. שיתופם בתכנון הטיול עשוי לסייע בהרגעת החששות.

2. היצמדי לשעות השינה והארוחה הקבועות של הילד וקראי לו לפני השינה את הסיפור החביב עליו: פרק את המזוודות מיד כשתגיעו ליעדכם, כדי שהכל ירגיש בבית.

3. תכנני סדר־יום מאוזן, כך שיישאר הרבה זמן לטיולים בגן הציבורי ולמשקה קל לאחר ביקור במוזיאון; גם בזמן בילוי, בשלב מסויים הילד נוטה לאבד את הסבלנות.

4. טריק קטן לדרך: הכיני חבילת־הפתעה קטנה לכל ילד, עם כמה צעצועים קטנים חדשים. החידוש יעסיק את הילד בזמן נסיעה ממושכת במכונית, או בעת המתנה בנמל התעופה. הוסיפי לחבילה גם כמה חטיפים מזינים, כגון קוביות גבינה צהובה וקרקרים.

5. עצות אריזה: קחי תיק קטן אחד לכל אדם. הניחי לכל ילד לקחת רק צעצוע מיוחד אחד, אחרת תצטרכי להיסחב לכל מקום עם נכסיו של הזאטוט. אל תשכחי את תיק העזרה הראשונה, הכולל חומר חיטוי, איספלניות וכו'. ארזי גם תרמיל מתקפל, כדי להביא הביתה מתנות, או כבסים מלוכלכים.

6. התקשרי מבעוד מועד לאשר את שירותי המלון לילדים, כגון מיטת־תינוקות ומיטה מתקפלת. לבתי מלון יש גם שירותי שמרטפים, שיאפשרו לך לבלות עם בעלך, בעוד יורש־העצר נם במיטתו. ■

עליזה עולש

הצואר מגלה את הגיל שלי

ש: אינני בחורה צעירה, ואני מטפלת בפני מגיל מאוד מוקדם, נדמה לי שאני יכולה "ילדי מות" קצת, אף אחד לא מגלה את גילי האמיתי, אבל הצואר התחיל לגלות את הגיל. מה עושים?

מרים

ת: כמה שאת צודקת, באמת סימני הגיל הראשונים מתגלים בצואר. לדבר כמה סיבות: מחזור דם איטי, שרירי צואר רפויים, תזונה לא נכונה, וכמובן יציבה. מי שיש לה צואר של בת־יענה, ויודעת לטפל בצואר, יש לה סיכוי טוב שהצואר ישאר יפה. תרגול נכון של שרירי הצואר יכול לעזור.

לנשים הנושאות משאות על ראשיהן יש בדרך כלל צואר יש ומתוח. עמדי ישר ומתחי את גב צוארך כלפי מעלה. עשי זאת כמה פעמים ביום, ובכלל שתהיה לך תודעה של צואר מתוח כלפי מעלה. הדבר ישפר את הצורה, ואת תרגישי נינוחה. לבד מתרגילי ההתעמלות המיוחדים שאת יכולה לעשות לטובת הצואר, עליך לזכור שכאשר את מנקה את פניך בחלב פנים ומי פנים (ללא אלכוהול) יש לעשות זאת גם לצוארך. אל תשכחי למשוח קרם מזין על צוארך. נשים הסובלות מעור פנים שמן, לא בהכרח שיהיה גם לצוארן עור שמן. אם הוא יבש, יש להתיחס אל הצואר כמו שמתיחסים לעור יבש. אל תשכחי אף פעם למשוח על הצואר קרם לחות כשאת יוצאת החוצה. וכמובן לא יזיק, להיפך, רק יועיל, אם תמשחי אותו לשבוע, למשך 20־25 דקות, מסכה מזינה גם על הצואר ועל כל המחשוף. את יכולה להגיע עד "הציצי".

ש: תוכלי להגיד לי, במה עוזר העיסוי? והאם כדאי לעשות עיסוי לבד?

תמימה

ת: העיסוי מגביר ומזרז את מחזור הדם, ועל־ידי כך מסייע לשיפור ולחיזוק השרירים. אבל עיסוי שנעשה ביד לא מיומנת, יכול לגרום למתיחת העור. עבודה בכיוונים המנוגדים לשרירי הפנים, מזיקה במקום להועיל. לכן חשוב ללמוד את הכיוונים ולמשוח את כל הקרמים בצורה נכונה.

היומן שיעשה לכם את השנה

שוברי הנחות ביומן!
• בגדי־ים
• מוצרי פופ ומתנות
• בגדים ואבזרי אופנה
• תקליטים
• תיקים
• ספרים

השבועון לצעירים
מעריב לנוער
גאה להציג:

אופנועים
קומיקס
חוצלארץ
תספורות 89
שוברי הנחה
מסיבות
טיפי לבנים ובנות
סוף עם יואב קוטנר
על מין ורגש
עשר דרכים להתחיל
תחזית אופנה 89
ערב שירי אהבה שירון
קריקטורות
מיותר להלוטין הומר לימוד
שעת כושר עם אורה חיון
ראיון עם סי היימן ואחרים
לשונים
ועוד ועוד ועוד...!

תלוש הזמנה

לכבוד
ספרית מעריב
רח' החילזון 3, רמת־גן 52522

נא לשלוח אלי יומן מעריב־לנוער (______ יחידות)
במחיר 16 ש"ח ליחידה

מצ"ב המחאה ע"ס ______ ש"ח לפקודת ספרית מעריב

שם ______ מס' ת.ז. ______
כתובת ______ מיקוד ______
טלפון ______ תאריך ______
חתימה ______

1978. במלאות העשור יונפקו שני בולים בערך של 3 ו־3 פרנק, המציגים את הבנין ואולם הקונגרסים. הבו־לים הם משולשים ותפוצתם לא גדולה (ערך מיוחד לאספנים משולשים).

שמירת יערות ביפאן

המאבק המתמיד נגד שריפות היער ושמירה על אויר צח, מופיעים על כמה בולי יפאן במשך שנה. הפעם מונפק בול בערך של 60 ין, המציג צפור דרור ביער המשקיף על נוף הים. כן הונפקו 4 בולים בערך של 60 ין כ"א, המוקדשים לשירת הים וההר. קטע משיר מופיע על הבולים. ■

200 שנה למהפכה הצרפתית

ב־8 באוגוסט 1788 הוקם הפרלמנט המהפכני הצרפתי (האסיפה המכוננת). לציון האירוע ובמסגרת חגיגות 200 שנה למהפכה, הונפקו בצרפת שני בולים מחוברים בערך של 3 ו־4 פרנק, המציגים את המתקוממים בעיר גרנובל ב־1788 ופתיחת הפרלמנט.

כן הונפקו בולים ל"שמורת הטבע והחי" (4 בולים), מטפס הרים (בול אחד) ובול תיירות.

בולים

אליעזר בן

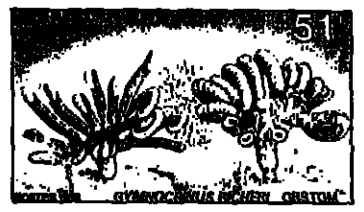

מאובן תת־ימי בן 140 מיליון שנה

המעבדה לפלאנטולוגיה (חקר המאובנים) בליאון שבצרפת, פירסמה ממצאים לפיהם, התגלו בים בניו קלנדיה, מאובן בן 140 מיליון שנה, והוא מופיע על בול בערך 51 פרנק.

בולי מונקו חדשים

מונטה קרלו בשנים 1870 – 1925 מופיעה על שני בולים בערך של 6 ו־7 פרנק, המציגים את תחנת הרכבת הישנה והמפרץ של העיר.

האודיטוריום של מונטה קרלו הוקם ב־1 באוקטובר

ברידג'

דוד בירמן

נופשון ים סוף

בתחילת יולי נערך באילת נופשון ברידג' מסורתי לזכרו של עורא כריש ז"ל, שהיה שחקן ברידג' מסור ושותף בזמנו למבצע שרבור (הבאת הסטי"לים ארצה מצרפת) במסגרת שרותו בחיל הים. את הנופשון ארגן סניף אילת וכמאתיים שחקנים מרחבי הארץ נהנו מסוף שבוע ארוך של ברידג', שמש וים.

בתחרות הזוגות המרכזית זכה הזוג הותיק לבער – לכער מסביון. בתחרות הקבוצות זכתה קבוצה מעורבת (מתל־אביב ואילת) של איתן לוי. ביד שלהלן ניתנה הזדמנות לכמה כרוזים להפגין טכניקה מעולה.

מחלק דרום, מזרח – מערב פגיעים

	צפון	
	♠3 ♥AQ10 ♦KQ532 ♣AQ102	
מערב ♠KQJ87 ♥K7 ♦J1097 ♣84		מזרח ♠—— ♥J986432 ♦A8 ♣J653
	דרום ♠A1096542 ♥5 ♦64 ♣K97	

דרום	מערב	צפון	מזרח
3 ספייד	פאס	4 ספייד	פאס
פאס	פאס		

ההכרזה פשוטה, כאשר הפתיחה של דרום, 3 ספייד, היא הכרזה Pre-emptive. צפון, למרות תוסר ההתאמה, הוסיף למשחק מלא לאור ריבוי הנקודות שבידו.

מערב יצא בנסיך ריאמונד אל המלכה והאלוף שבידי מזרח. מזרח חזר בריאמונד, שבו זכה הכרוז במלך ברומם.

כעת המשיך הכרוז בספייד וגילה את המצב בשליטים. אולם הוא לא איבד את העשתונות והניח את ה־9 מידו. מערב זכה בנסיך והמשיך בריאמונד נוסף, שאותו חתך הכרוז. כעת שיחק הכרוז קלאב למלכה וחתך דיאמונד נוסף בידו. הוא המשיך בהארט לאלוף וחתך הארט בידו.

המצב שנוצר היה זה:

	צפון	
	♠—— ♥10 ♦2 ♣A102	
מערב ♠KQ87 ♥—— ♦—— ♣8		מזרח ♠—— ♥J9 ♦—— ♣J65
	דרום ♠A106 ♥—— ♦—— ♣K9	

הכרוז שיחק כעת מלך קלאב וקלאב נוסף. מערב חתך ושיחק את המלך ספייד. הכרוז הניח למערב לזכות בלקיחה זו וכעת מערב נאלץ לשחק לתוך המזלג של הכרוז (A–10).

אמנם, הכרוז זכה רק בתשע לקיחות, אולם היתה זו תוצאת שיא בתחרות הזוגות (Top-Bottom), בה התוצאות הן השוואתיות וחשוב ביותר לקחת לקיחה יותר מיתר המשתתפים.

★ ★ ★

שלב רבע גמר וחצי גמר של תחרות גביע המדינה לקבוצות ייערך בסוף השבוע.

שחמט

שאול הון

מועדון פעיל

מועדון השחמט של "הפועל" תל אביב מסיים בקרוב שתי שנות פעילות לקיומו וכבר רשם לזכותו מאזן נכבד ביותר.

בתקופת זמן זו נערכה בו פעמיים אליפות פתוחה של ת"א, בהשתתפות טובי השחקנים בארץ ויותר מ־900 איש מכל הארץ. במועדון נערך חצי גמר אליפות הארץ, אליפות ת"א לילדים ונוער. כאן מתאמן גם סגל נבחרת הנוער, בהדרכת המאמן הלאומי ישראל גלפר. בהדרכת הנוער פעילים גם רב אמן ליברזון, והאמנים ויסטנצקי וקגנובסקי. המועדון משתתף גם בליגה למקומות עבודה באיזור ת"א.

בליגה הלאומית והארצית יש למועדון 9 קבוצות, שהבכירה בהן כבשה מקום שני בליגה הלאומית והגיעה לשוויון נקודות עם אלופת הליגה (באר שבע) במאבק על גביע המדינה. נבחרת המועדון ניצחה בדוקרב ידידותי את מרכז ביכורי העתים (15 לוחות) ובתחרות־ארבע (נבחרות ממקומות שונים). מיקומו של המועדון בלב העיר (רח' שולמית 7, ליד כבר דיזנגוף) מאפשר לעשרות שחמטאים לבלות בו באוירה נעימה מ־10.30 בבוקר וכבר יש לו כ־300 חברים, המוצאים בו פורקן ל"יצר הקרב" שלהם.

בוירה הבינלאומית ניצחה נבחרת המועדון בתחרות בשווייץ, לפני קבוצה חזקה מהונגריה ושתי קבוצות משווייץ. הנהלת המועדון היא עמותה ציבורית, שבראשה ח"כ א. שפייזר, סגן ראש העיר נ. וולוך ומזכיר מועצת פועלי ת"א טדי קאופמן. הרוח החיה בהנהלת המועדון – שלמה גבעולי, ולדי וייסמן וישראל גלפר. הם אינם מסתפקים במקום השני בליגה הלאומית ושואפים למקום הראשון.

★ קספרוב ידוע כאמן ההתקפה. אולם בבלפורט הרגים גם אמנות ויטואוזית בהגנה נגד התיאורטיקן המעולה בליאבסקי והפך לנצחון עמדה שנראתה כהפסד.

בליאבסקי — קספרוב

1. ד4 פ-ו6, 2. ג4 ז6, 3. פ-ג3 ד5, 4. פ-ו3 ר-ז7, 5. מה-ב3 דxג, 6. מהxג4 0-0, 7. ה4 פ-א6, 8. ר-ה2 ג5, 9. ד5 (9. דxג5 מה-א5) ה6, 10. ר-ז5 (בעקבות שלר-קורצ'נוי, שבו השיג לבן יתרון) הxד5, 11. פxד5 ר-ה6, 12. 0-0-0 רxפ, 13. צxד5 מה-ב6, 14. רxו6 מהxו6, 15. ה5 מה-ו5! (לעומת מה-ה7 של קורצ'נוי. שחור מאיים ר-ח6+), 16. ר-ד3 מה-ג8, 17. צ-ד1 ב5, 18. מה-ח4 (18. מהxב5 פ-ג7) פ-ב4, 19. רxו6 (נראה מבטיח, אסור הxו בגלל 20. פ-ו5 צ-ה8, 21. צ-ד7 ושחור אבוד) הxו, 20. צ-ד7 (מאיים מה-ה7) מה-ה8, 21. צ-ח7 (דומה ששחור אבוד, כי לבן מאיים צו-ד7. אך קספרוב מגלה כוחו בהגנה) ר-ח6+, 22. מ-ב1 צ-ד8, 23. צ-ד6 מה-ג6! (בשלושה מסעים נהפכה הקערה על פיה ושחור מאיים מט), 24. א3 צxג, 25. הxצ מהxד6, 26. אxפ גxב4, 27. מה-ה4 ב3 (איום חרש במט) לבן נכנע.

סיום מס' 143

לא תמיד ייגמר בתיקו סיום של רצים שוני־מסלול. בסיום הבא, למשל, נוסע לבן וזוכה. איך?

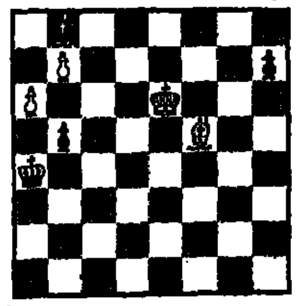

אורית הראל

דורותי וטוטו מחפשים תרופה לאיידס

גירסה חדשה ל"קוסם מארץ עוץ": לגלגול הזה קוראים "הקוסם מארץ איידס", והפעם בסיפור עוזבים דורותי וכלבה הנאמן טוטו את קנזס כדי למצוא תרופה לאיידס. במקום זה, הם מגיעים לארץ האיידס, שם הם נתקלים במכשפה המירשעת של שותפי המזרקים וביער המחלות שמועברות במגע מיני. האם גם הפעם מחלץ אותם הקוסם מכל פגע? בשביל לדעת את התשובה צריך לנסוע מהר — עד אמצע החודש — לשיקאגו, שם מועלית ההצגה, בהפקת התיאטרון החינוכי בנושא האיידס. יש דבר כזה.

ועוד משהו בעניין האיידס. בעצם, למרות האיידס. מחקר חדש שערך מכון מחקר בניו יורק, מחקר ראשון במזה חמש שנים שנערך בנושא אמצעי מניעה, מגלה כי 76% מהנשים הרווקות (פנויות), בגילאי 18־44, מנהלות חיי מין פעילים, והמספר הזה פירושו יותר סקס. כי ב־1982, כשנערך המחקר האחרון בנושא, ניהלו רק 68% מהפנויות חיי מין פעילים. וזה עוד לא הכל: 16% מהן לעומת 9% במחקר הקודם, דיווחו שהן משתמשות בקונדום כאמצעי מניעה.

פול מקארתני, חיפושית במיל., מתכנן מסע קונצרטים במוסקווה ואולי גם לנינגרד. כך טוען עיתון סובייטי, אז אם אין פה מקרה חמור של דיסאינפורמציה, החיפושׂ יופיע שם בשמונה קונצרטים סולו, בחורף ואולי גם באביב הקרוב, וכל זה לציון 30 שנות קריירה. איך שהזמן רץ.

פול ולינדה מקארתני

ג'ימי קרטר, נשיא ארה"ב לשעבר ועכשיו סתם חייכן בפנסיה, עושה ספורט: עכשיו הוא בטנזניה, שם במסגרת טיול הוא מטפס על הר הקילימנג'רו. יחד איתו תטפס גם רוזלין, האשה שאיתו, ועוד שמונה בני משפחה, וכולם ביחד יעשו את זה במשך חמישה ימים. ממש גיבוש יחידה.

נו־נו־נו — לא יפה! אחרי שכל העיתונים התמוגגו מאושר על שד והחבר הפוטוגני שלה, ואיזה רומן נופת צופים יש לשני היפים האלה, הלך הבחור וקילקל את כל התדמית: הוא נעצר בלוס־אנג'לס, באשמה שניסה לדרוס במכוניתו צלם, ליד ביתם של בני הזוג. איש לא נפגע, אבל הפרארי של רוברט קאמילטי וההונדה של הצלם, פיטר ברנדט, נמחקו מרשימת כלי הרכב שנעים בעיר.

מרגרט ת'אצ'ר ובעלה דניס

השבוע התחילו, ומבטיחים לגמור עד אמצע ספטמבר. את השיפוצים ברחוב דאונינג 10 שבלונדון. יותר מחצי מיליון דולר מכספי משלמי המיסים הבריטיים יושקעו בטיפול הקוסמטי לבית שמשמש כמעון ראש הממשלה מאז 1732. מאז השיפוץ הרציני האחרון חלפו 17 שנה. בין אגפי הבית שמועמדים לטיפול נמצאים בראש ובראשונה החלקים החשופים לעין הציבור — חדר העבודה של ראש הממשלה וחדרי האוכל. לעומתם, לא יגעו בדירה הפרטית הקטנה שנמצאת בבית, בה מתגוררים כיום ראש הממשלה מרגרט ת'אצ'ר ובעלה דניס.

ג'ואן ריברס, הדברנית הכי מצחיקה הכי ותיקה באמריקה, תפסה מרץ בהופעות. היא מופיעה כרגע גם בברודוויי, בלהיט של ניל סיימון "בדרך לברודוויי", ועכשיו הוסיפה גם הופעות מאוחרות בלילה, באחד המועדונים, במופע הסטנד־אפ קומדי שלה, "הסדנה של ג'ואן ריברס". כבר שני תירוצים טובים לנסוע לניו יורק תיכף ומיד.

קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה. ואיזה סטיילו! 20 אלף דולר עלתה השמלה שלבשה בחתונה הכלה החסודה, בת 33, הטניסאית כריס אברט.

מימין לשמאל: בילי־ג'ין קינג, לינדה קרטר, כלה־כריס, חתן־אנדי, פאם שרייבר ומרטינה נברטילובה

עד לא מזמן היא היתה גם לויד, בגלל ג'ון לויד, שהיה מספר אחד שלה, אבל מעכשיו היא גם מיל, בגלל אנדי מיל, החתן המאושר — שגם אצלו זה כבר סיבוב שני — גולש אולימפי לשעבר, בן 35. זוג אתלטי, מה שנקרא. מאה חברים וקרובים הוזמנו לחתונה שנערכה בבוקה־ראטון שבפלורידה, ביניהם הטניסאיות מרטינה נברטילובה, וינדי טורנבול ופאם שרייבר, והשחקנית לינדה קרטר. מזל טוב, מזל טוב.

ילכו ביחד: מייקל־אוסקר־דאגלאס וחברת הסרטים קולומביה. מה פתאום? כי דאגלס הוא לא רק שחקן מוכשר וגורף פרסים, הוא גם מפיק מוכשר וגורף פרסים — ראה "קן הקוקיה" — ובתוקף זה, יש לו חברת הפקות משלו. אז עכשיו יש לשתי החברות הסכם לשיתוף פעולה לכמה שנים, ובמסגרת זו דאגלס מתכוון לאוורר אי אילו תסריטים שהוא כהגדרתו "מפתח" בשנים האחרונות. שיפתחו ויתפתחו ויזכו באוסקרים.

מחקר חדש באמריקה מראה ש־31% מההריונות מסתיימים בהפלה טבעית, ושני שליש מתוכם, עוד לפני שהאשה ההרה או הרופא בכלל מגלים את ההריון. וזה עוד לא הכל: המפילות מוקדם, מסתבר, הן דווקא אלה שפוריות במיוחד בחודשים הבאים אחרי ההפלה. את כל זה גילה אחד ד"ר אלן ג'יי וילקוקס, בעזרת בדיקות שתן רגישות במיוחד, שערך ל־221 נשים שניסו להיכנס להריון.

סרט חדש יצא אל המסכים בארה"ב, "קוקטייל" שמו, ועלילתו מתרחשת בבר לפנויים ופנויות. סיבה טובה לערוך מחקר קטן מה האמריקנים והאמריקניות הכי אוהבים לשתות, שיש בו אחוז כזה או אחר של אלכוהול. אז הגברים האמריקנים מעדיפים בירה במקום הראשון ואחר כך בורבון עם מים או סודה ואחר כך סקוטש עם מים או סודה ואחר. כך מרטיני ואחר כך וודקה או ג'ין עם מה שלא יהיה. אצל הנשים זה אחרת. הן מעדיפות במקום הראשון יין לבן, ואחריו שנפס אפרסק עם מיץ תפוזים, במקום השלישי אצלן ניצבת המרגריטה ואחריה וודקה עם מי טוניק ובסוף "סקרו־דרייבר" (וודקה עם מיץ תפוזים). לחיים!

הנסיכה דיאנה

בפברואר, הנסיכה תהיה כולה שלהם. מי אם לא דיאנה האחת והיחידה, של כל מעריציה האמריקניים, כמובן. כי בחודש האמור היא תגיע לביקור שני בארה"ב, אבל הפעם, בניגוד לפעם הקודמת, היא באה לגמרי לבד. בלי נסיך ובלי שטויות. היא תבלה, כמו כל תיירת טובה, כמה ימים בניו יורק, ובין היתר, תבוא להופעת גאלה מיוחדת של האופרה הלאומית של ווילס, בברוקלין הפעם. "פאלסטף", הם יציגו. מה לא עושה נסיכה למען האופרה — אפילו לניו יורק היא מוכנה לנסוע לבד לצורך העניין. כל הכבוד.